Mandeville, John

Mandevilles rejse :

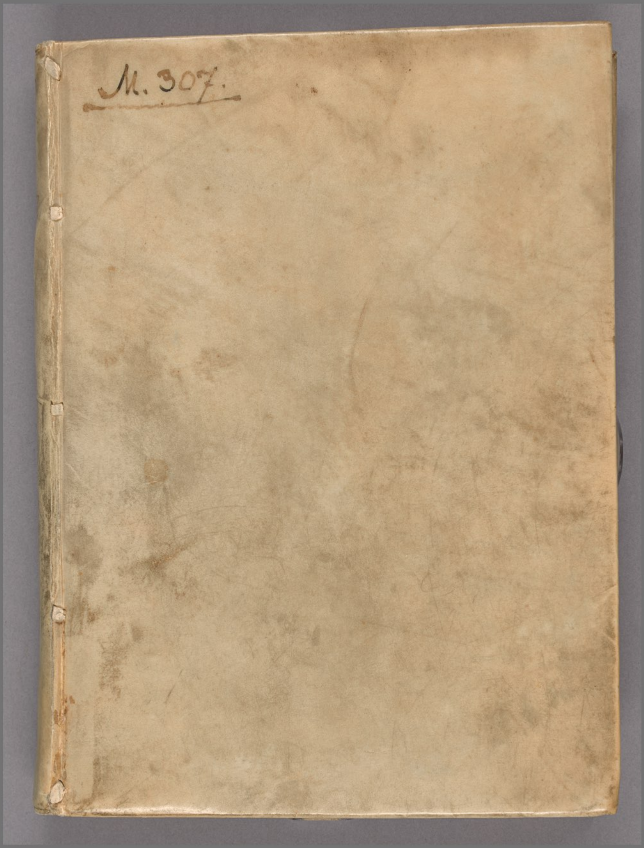

Handskrift // HS / M 307

Digitaliserad år 2021

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Mandeville, John

Mandevilles rejse :

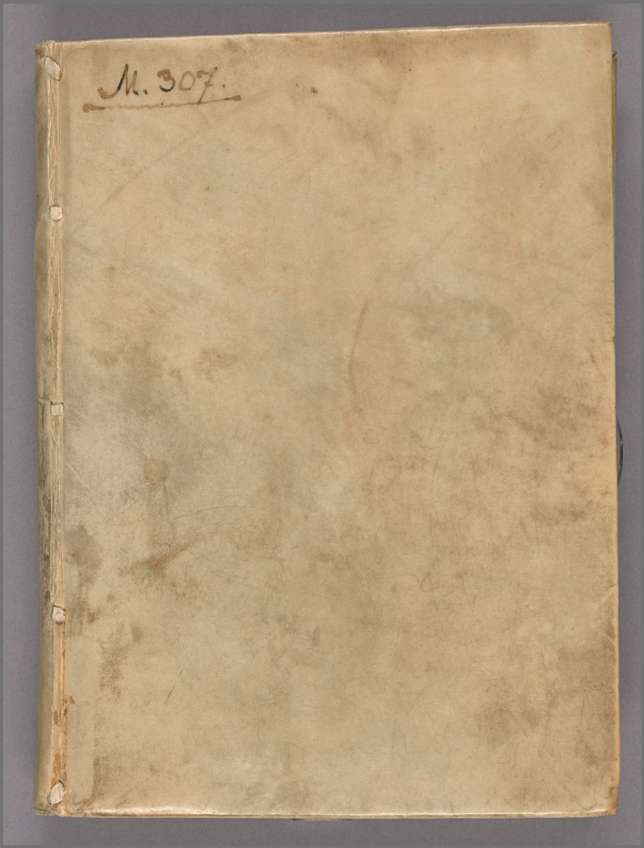

Handskrift // HS / M 307

Digitaliserad år 2021

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

M. 307.

Kongl. Biblioteket i Stockholm.

M. 307. (Olim K. 31?).

N: 13

Johannes off mandewylle, Veyledher aff england ok tel thet hellie landh paa hynsidhe mereth.

Öfversatt fr. Latin på danska år 1534 af Pedher Hard i Roeskilde.

KUNGL. BIBLIOTEKET · STOCKHOLM ·

Skrifven år 15

Itinerium Hierosolymitanum Dni de MANDEVILLE, Danice translatum a Petro Hard, Clerico Roschildensis dioecesis. a. 1534. ut hujus libri initio expresse indicatur.

In fine autem, Scriptus esse dicitur per Fratrem Olavum Jacobi, Ordinis Sci Francisci, in usum Fratris Johannis Michaelis, Gardiani Nestvedensis a. Dni MCDL nono, in profesto assumptionis Virginis gloriosæ.

Her begynnes een bogh
som ma kalles vey
ledhere aff englandh
ok tel thz hellie landh som
ihesus i [illegible] ligghir och
sydhn thel andre landh paa
hynsidhe marcth hwylkē
som fførsth boketh giorthe i
een stadh som hedher leodicia
romme gudelighe mool aff en
riddere som hedh iohe aff
mandewylle aar efftir gutz
byrdh twsende trehundrede
ok halff tredhiesin twya
och paa thz femptighe ok sy
dhen en lanketh ther effther
hwor han i then samme stedh
om sett paa latyne ok
nw aar efftir gutz byrdh
thusende ok firehundrede
ok tretywe ok paa thet
fierde hwor han sett aff la
tyne ok paa danske
aff een hedherlik clerk
som hedher haer pedder
hare i roskylle bescopess
dome etc

Nw thz sva ar atth thz
hellie landh som ihesus
inne ligghir hwylketh som
er gutz søn atth ett serdel
haffued i fföre andreth
än andre landh so i verdhen
är sal manghe sighe skil
fførsth fforthy atth gudh som
skob himmel ok werdh holt
hēnd paa vdik atth han
obenbaradh thē menisklē
slyn som effther som ithin so
vdre skal sa ith atth hand
ther tok mandom aff iomffru
maria ren mø oc hadhe
thz aldsynghesth omgengel
sa i try oc tretywe aar
oc ledh ther fforsmaedhse
oc hordh dødh oc fforæ
haās vinlige ffors opfal
sa tel hemmeriges aff fferst
ne landh oc fforty so thz
hellie kyrke twor atth hon
skal tiidh i gyen komme paa
domme dagh oc dōme aller
hwer effther sine gierninge
then bør aller crystne menniske
thz atth elske oc godh vele
tell atth haffue . hwot stath
the hafth i alt thy atth for
seffue landh aar tywe
sittet dr hen oc fför
sege ar thz hwllighe . fa
maghe atth elska atth tym
bor thz i gen atth vinne

KUNGL·BIBLIOTEKET·STOCKHOLM

aff the swth hedningx makt
som thz aff oss (ranny) haffue
ok meddelmedha ethne ma
skulla thz hedr i paa maka
atth the thz styre skulle i gu
delich pelegriims gongh
ok goo och söghe the sanck
so gudh ok pyne disipler
gonghz och fuuth haffue
paa thz the mena songhe
thiir pinolse fredhlighe
ok affloesningh Ith aff the
christne folka som hyndrathe
ok paa atth the skulle sek
bro swidhe swine ock
skule thz ethess i paa made
atth the gudh tiolighe bewe
skulle och hwre ok fresthe
so makth hoffue atth the
hedhnigh och tiolighe
tell gedhe ok vadher ma
thiir lyff och godh atth thz
menelighe i gen ryness aff
the vmilde hetnigh makt
och herdske ith

Jek Johan aff mandeville
ryddar foddher ok upp
foostredh i england i sancti
albani byy ok for sidhan
mykydhe i mine vngdom

atth iek wyllde fara ok pelegrims
gongh atth resa til forsaff
ok landh ok thz mighle
stadh dwelless for mynne
pinolse aff hwss stylt ok
tha fordh iek aff stadh aff
marsiless haffth ardh effter
gutz byrdh tusende trykun
drett tyve ok paa thz ars
ok paa bleff iek i the landh
paa hyptk mitth thel thz
tidh mz siff twor hundr
ar tusend halff tredhesitz
tyve ok paa thz siempte hwil
the tidh so gior thy ok tre
tyve ar I forde tidh foor
iek i mange landh ok ryke
ok e so turkien arme
nia egipti landh thz sydre
ok nydre libia thz westra
och ostra siria arabia persia
caldea ok een stoor deel
aff ethiopia tartaria amazo
nia thz nydre india ok thz
meddela och een stoor deel
aff thz sydre india och
i thesse ryke ok landh
ok om kryngh them paa
jek maghe well ok sedhe
byy och stadh ok vmmilghe

tyngdh i hewylke som boor man
ghe honoghe folk oc athskyl
lighe oc i theris andelighe
oc andeskt oc andre seder
ok lagh oc i lekfinz som mykit
aff thingum thera epter i boken
Ok boor [illegible] mykit
athskilia oc ik vil fræ
matta komme tel thes hellie
landh oc sepe ok sighe
the hellie stadhen som guts
son hadhe gongit och tha
ik tidh kom tha bleff ik
lengsth i the landh och for
thy sedhan ik var sköth i te y
nk bogh veyen tidh fra vele
thet landh som tel strandh
och vatn fran engelandh
ok the stadhen som thu mel
lom ther och mer helighe
hellie dom i ter fra thet
ath yelathed mera theris
breder syune sonel vaghen
ok vill sidan kome som
fara guts skyll och theris se
lo skyll vella tidh fara

hwo som vell fara til the
reise aff engelandh

aff ybernia aff skotlandh
aff norghe eller aff hollan
dh man vil fare en vey
tel landh eller tel vatn til
keysers stadh i greken som
kalles constantinopol Om
land man gaar fran thet
kolne ok tel vngheren
och fram ath bellegrawe
ok tel eth landh som heter
bulgarie ower en steen
broo som ligger ower eth vatn
som heter marroi och fra
grecie eth landh som heter
pyncenarh och thes nesth ta
konungs hand medh i greken
tel en stadh som heter
sthedes oc fra tel en stad
som heter tisme [illegible] oc fra
tel en stadh som kalles
andronopolum oc thes nesth
konungs hand tel constantinopo
lim som keysers aff greken
hoyeste sidh er [illegible]
fa och vell fara tidh thet
skip som fer er vidh haw
man vtlh segle aff massi
lia aff pis eller ianua eller
venedi eller aff room eller
aff neapol eller andre bela
ghelige stadhe tha kome the
fram ath tesse [illegible] seffine

4

landith som ær tyskom tugenia
thysken kalkuna oc thæn mykle
riikaz oc thz ær oc bæz
thæt som kallas atqua
oc thz barnar alltidh oc
alldre sikkelss och foor
wessz thz tha ær thz aan
skare scaccer som alltidh giff
ker eldh oc brænder kæri
aff thym oc thz kallas
gohltin oc ær hoos vinnir
ik langthe oc aff thy
same eldh oc kwe kom
thz folk som thz hoos boor
thær mykin om thz skal
ke fongtz tyska ella we
thet ella godh aarynngh
ella frukt ella wærna
oc the skaffa fraste thæ
som latina camminos i
framlez oc ær thz nagh
abbelegardh i cirike som
ther i ækra oc grøn frukth
alla aarith om stungh borthe
wyntter oc som thz nagha
fara thadhan aff cirike tra
sidhe hanum ytter landith
ther hand kom i nagha ær
hafft i sidha som kallas me
nith wellame ella synnes
ella naghit annæ hafft vin
ner landhz tidh som hand

hand gyffwer vnsedh. och the
nesth the kom hand tel con-
stantinopolim etc

Constantinopol thz ær een
stoor stadh mykith och
fastelige oc thz ær mykit heste
ker helgedom. Om alt thz ær
thz them annæ deel aff thæ
helghe korse som thz woor pyntat
pa oc thz ær oc thz kosthel
i constantinopoli oc thz ær oc
sauomme som hand gaffe drik-
ka aff pan kors oc ena aff
the som som thz woor fæsth pa
korsith oc halffdelen
aff the tornekrunno som vttar
wor herre pyne thær jesus
hafuer oc thz annæ hallff
deel hawer ær i paryss i fra-
nkerike oc halff i kapelle aff fran-
ke riche j ok som ij wardh
ær haffuer offæ pa bodha
deela i constantinopol. ær ok
een kostelik kyrke meth
byghningh oc allæ stykke
om alla the kyrke i chris-
tne ær som wyghdh ær i sancta
sophie hedher oc wndher
stykke ære alla ther sta-
tethe helgedome i thær oc

ter er ok sancte anne legema
som sancta helena drotning
bar sidher tiid fran iherusalem
ter er ok sancti luce ewange
liste legema som fordis
tid af britanica judee
ter hoss johes crisostomi
som ter var beskop mz
andre flere vtalliga helly
mentz been Jtem hart vdi
for kyrke ter star end
hoffuet peder af malm
sten oc ter pona star en
keysare oc sider pona sin
hesth oc hed justianus
oc er giorden af eet oc
forgyldt han hade fordo
oppa sin hand en skyffue
bryken som fore magta
ardh er vdh fallen aff
hans hond tel eth tegen
oc keysaren af greken
hafuer mest magta nyttha
oc land han var tel for
hora efuer tessa efterscrifna
landh scilicet assie
siric judee egypti ara
bie oc persie mz nw hafue
han alle enestae gheen mz
tessa land som ter efter nef
ness so er calistil coltos

erthygo tesbria nimos oc
flexom melo tracia et ma
cedonia oc tetta fore sceff
ne belada holler a sin
hogra hand vti efter tel
eth tegn at han truer te
hetningar som efter vdhe
sitema ara ok ostnada
mentz fienda ere Jtem j ten
forscrefna sancte sophie kyrka
loth end tiit en keysarra
begrafua sin dodha frenna
som fore meth thel var sant
thel te grofue hans giff
ta fuda te ok koma tel
en annen graff ter som
eth legema wdy laa ok
pona tz legema la end desk
af clareth gull oc ter var
pama scrifuat grezska ebrayce
ok latine bus xpus skal
fodes af een iomfrua ok ich
ter pona hanu ok ~~ter~~ ter
mz stodh oppa huot tidh ten
doda var ter se vpdragh lagt
ta vnguarda te fran then
tidh oc fudha at tz var thu
sende ara fore en var gra
lodh sacta fodha af sancta ma
ria iomfrw oc then desto
gemmes en j forscrefna kyrka //

Ite alla te righi oc landh
so vnder konungen af grekin
ara te ara dopta oc synes
at vara cristna tee slauenia
at te i magha moda fran
verla oc lange sen kort
gogna ara fran romaer
kyrka som tem burdha
at vara vndgifna som
alla andra cristna men
nyska ~~[illegible]~~

Aventyr ofuer landh oc ofuer vatn fran constantinopolis oc intel achazan

Ho so af constantino
poli ofuer land
han skal forst tel skips
ofuer eth haff som kalles
brachim sti georgii oc sa
kom han tel eth fast slot
som heder ruffincall oc
sa tel eth andat sloth som
kalles pulucrcall oc sa
tel eth slot som heder sino
plum oc ter nest ta ko
mer han i capadociam
som er eth stort landh
oc breth oc fult af gotha
byergha oc ter nest kom

han tel en stad som heder
nisa oc ligger i turchien
som er meghit faste med stor
torn oc mur om kringh
Ter nest kam han tel an
tiochiam tz mindra som er
ten mektiste stad af syria
tz samma antiochia er stor
oc mektik oc meghit fast
oc hafir fordom varit me
ghit fastere oc skonara
ter nest kom han tel
tessa iiii cristna stadher
laonsam stibellam turchu
sam oc berugh eth som
sies at stie [illegible] slo dra
gen i ghiel ter nest kom
han tel en stad som heder
anthon som fordom hedh
tolomaida huylke som var
meghit mektik stad oc fast
ten tid cristna hanum i vali
hadde soo som var hoos vor
herre aar tusenda oc tu
hundrada halfemtiesintyua
oc paa tyuenda oc nu er
han stantza forfallen Ite
neta at [illegible]
meghit [illegible] koma tel
tel [illegible] tel vatn [illegible]

f. 7 = 26 mellan
f. 52 = 53.

Oc i ten samma kyrkie
sona ten hegher houdher
te graf som te vskillighe
dighe barn lagh i som
herodes for ihm xpm
lod i hiel slaa Jtem fra
te kyrka oc sa haos
fem hundrada fodher
te lenkt er en annen
kyrka som er sti nico-
lai kyrka i te stad som
sta maria en iofrua bleef
sin barn legha tid vd sien
te tre helly konunga ha
da vit hoos hena Och
ter vises en rod sten so
synes at va ofuspregder
mz hlvz oc enfeldigt
folk te sia at tz er af
iofrua ma anelk som
hu hadde til ofulups
Te stena af betleem
te planta megin vin til
tyzks eyen drik mz tee
hetninga huerke plate
te vin oc en sellia te at
vin en duskera te oc vin
obenbarlighe for ty at

machometz bog forby
uder tom at dricka
vin oc ha forbaner
alla tom som vin dricka
Jtem haos to mila fra
vegh er eet closter som heder
ste caritatis oc ter vor
fordom en abatissa i
ter tz uel stod Jtem fran
Betleem oc hedher ihelm
ter er en kyrka i ten
stad som angelin sa-
de til hyrdana Jeske
buder eder stor glada
for ty at i dagh er eder
fodh te salighetz magste
ihus xra oc fredelis
pa te vey atra fle stena
manz kyrker me pa-
thelis gff iacob patriar-
che husfrua er pa ten
samme vey oc ter liggia
tolf stor stena pa tom
mena samma at iacob
lada te stena ter for ty
at hans tolfta syn be-
niamin vor ter fodder

oc ther nest kome with
til then helly stat iherusalem

**Af then helly graf oc
aff then kyrka som
hun vdi stonder
Capitulum xxiiij**

Iherusalem er alt thet
land som gutz
søn lofuit er er ett
af the fira dela eller
herskaph som th righe
som siria er heder
skyft i iødaland th haf
ner oppa then østra
sida th konungs righe
som arabia heder po
na then sondra sidha
hafuer th thet riga so
er egipte po na then
vestra sida er th stor
haff oc nor sida ligh
th righe siria. Th sade
iødaland hafuer varit vn
der manga herre i ma
gha oc atskillighe tidher
so som araber cananeis
iødher assirieis persie me
dis macedonis grecis
romanis cristianis sara
cenis barbaris tur
chis & tartaris huil
kz som vel ma vara en
sag til at vor herre ikke
vilde lada stora. Och
vskellighe synder lenga
blifua i th land som
helliet oc hand sa tek
elskelict er. Item nor
pelagrima koma til
iherusalem the skulle ther
ferst ful giore theres
peregrins reysa til the
verdighe. Oc hellya staff
oc sighia hena meth
ydmiudelighed hena
kyrka stonder ydherst
norden i byend. Och
gar en mwr omgang
om kringh. Hena fest
mel stader the kyr
ka hun er stor. Oc
trind af skafnit oc
takt mz bly oc hafuer
vester eth stort torn
oc steket oc hegther
och mith pona kyr
ka gulfuit er ett hol

tabernaculum mz costelig
oc subtil gerning giort
hos femte foder longt
oc sa bret oc sa høgt
oc i then samme capella
eller tabernaclo paa
the høgra sida ther er the
alundersta stad the graf
som gud selff i laa och
hun er otta føder long
oc fem føder bred oc
i all then capella er inta
graff eller vindua vdhe
al enesta en lidhe dør
oc nor pelagrima ganga
ther ind thi er ther lyust
af mangha lamp ther
skal altzamynnzsta brenna
en paa grafuen forvdhe
the andra oc anna i vii
da at til anno [illegible] ligha
motta pelagrima koma
paa grafuen oc takha
pomma bena met forti
at mangha the brudha aff
stenen oc villa bryda ther
af forty lod soldanen me||
leth gøra en mwr [illegible] ther
icen om kring at mand

kan icke hwercke koma
ther til at kyssa eller
takha ther paa men allen
enesta at the mwa se then
helghe graf oc forty er ther
ind annur i then vestra
vegh fem foder høyt
eet stykke af grafuen
stort som en mans hof
uet hwilket som pelagrim
mne mwa bodhe takha
oc kyssa opa Item sighe
ther menealigha at then
lampe som hengher offu
vor herres graf slukkes
erligha vth paa the men
ne thima om dauth oc
opp tendes i gen paa paska
natz om myn natz
tid oc thet skeer aff
gutz skikkelssa for
vden noger mantz hen
er thz nu sa ter er thz
ett stort guds miraculum
mangha cristna menniska
tro at thz er sant aff
thet ret enfallighet
ther ara mangha som
her om tuyla oc mena

at te sacrament som thu
helly graf giema(n)e gierd(e)
tet forty at te mæne fr
tes flere penninge oc skat
af pelagrime Jte nota
at hwert ar skertorsdag
oc langa fredag oc pos
ka aften tessa tre da
ga ta er tema cappella
altid open sa at alla
cristne mæne ter m(e)d ga
ve penninge Jte nota
at hos te høyr veg j
for(e)s(agd)e kyrka er caluarie
locus ter som xp(istu)s e(r)
hengd pona korset
oc noger trapper op at
pona te sama stadh
er en sten so er hwid
oc rod blandat oc hafu(er)
en flecka hanu(m) sig
te at va(re) galgata oth
sie te at j ten sten loff
en stor deel af xpi blod
oc ter er eth altere oc
for t(e)t alter are begrafna
cristna konunga gotfridh
de baylon oc flera fro

mgha som under vore
herras ar tusend oc hu(n)
drada komma ten helly
stad oc alt t(e)t helly land
vegh af saracene(r)s hender
oc forwarada som ter
eth oderleth mensn intil
domme oc at te troe at
at vare m(e)d gud j hemme
ge Jte hos te for(e)s(agd)e stedh
som vor herra vor pint
stande scrifna tessa hebra
ord som her effter nef
nes pona grezska othe
os basileon ysmo prosto
nos ergazeen azachie
gea tema scrift ter er
sa megh sant at tema
vor gud oc konung for
verdens ophoff hafuer
giort saligheed m(e)d pona
verden Jte ter so korss
stodh fast j stene stor
tzer efter scrifna malet
thyvos mistros basee con
pisteos thoy tosmotzi
thz er sa megh sanths

tz som nu seer tz er begyn
nelssen af treen ofuer
alude Jte ity sameth
fran te talnac stadh
ter er eth altare oc ter
ligger ten sten som vor
herra vor bunde oc hud
strughe til oc vnnertz
altare er en graf tolf
oc tyua trapper dyub
ter som sca elena fan te
tre korss som xc. oc te
to rofua hengda oc ter
er eet rwm i veggen
som te nafla fich se
xpus vor til korss fest
mz Jte fr mitt i korss
i forde kyrka er en stad
nel ofua brettet sasz
rimt som vor herres
legema vor laught ter
fo iosep af arimatia
mz sina hielpa toda
oc smurda oc yztada
vor herres legema mz
aromatibus Jtem i forde
kyrka pona ten ostra
sidha ter vises then
stedh som xc obenbarade

sik sca maria magdalena
efter sin opstonnelsse
ten tid hon tenkta ath
han vor en yrta gardz
plantare Jte pa te hogra
sidhe som man ingar i kir
ken oc ter er altari tippe
oc vinn tom er tre capel
af india oc ter syngha
tres clarka messa Jech
tider efter tres sed huiske
messa te grece clantza
stakerit te grecia fyrst
i messa mz te ytta ord
so ter tel hoc oc siden
hafua te fran ordnes ok
sien emna te messe per mz
per nr oc sene at sia
ta gipra te tres emby
dre mz ydmughhed Jech
stor gudhelighed etc //

Aff te andra ter kyrkior
oth sinderliga a teplo
Capitulum xv de ...

Uret at synder ith
fran tenna for scrifna
kyrka star eth storth
hospitale oc tet er hofuz
oc begynnelsse af ten

orden som kalles hospi
talarorde ther inwa the
laa hws at cristen hed
ho so the helst ara som
tid koma Jtē star i th
samma closter hundrada
oc tywa pelara af
malmsten so the byg
ning ~~som~~ holda och oppa
j vestsena sta fyra oc
halftridia sinz tywa pel
lara at skilia som
twenna til fyrde bygning
Jtē noghit sa ner thē stad
som nw ær nefnd ær
en annen kyrkia som
kalles de dna nra ma
tina oc en lanst ther
fran ær en annen kyr
kia so kalles dne nre
latinorum oc hon ær bygd
pa the stad som maria
magdalene oc maria cle
ophe mz flere andre the
tidh the sokte ther hera ihm
xpm hengiande pa korsseth
grata oc iemerlighe leda
Jtē noghz sa fran the kyr
kia som then helly graf

i star ær en vnnelig oc
costelig bygningh och
meghit skøn oc ær hun
som kalles templū dnī
oc ær hundrada oc tywa
oc en fiærde alna høgt
oc ther ær manga pela
j som som tz vppa hol
la oc mit i templet
ther ær en stad som ær
høghra en fiorde tiuger
oc han ær alt om giort
mz pellara oc hafuer
fira porta som sera eft
fira vædhers dela oc the
porta ara costelighe giord
oc vd skorna af cipress
Jnne for the nør port
ær en källa mz claret
oc rent vatn som for
dom pleyde at rynna
men nw ær tz stillet
Jtē for templz ær
eet skønt rwmt hws
oc gulwz ær lagt mz
hwid malmsten och
thetta templ star i then
stad som gudz tempel
vdi stod i ihū xpi tiid

oc efftær hanss opstandelsæ
vor tet fordærfuit af te vo
ne then hethna keyseren
adrians tet opp i ten i
magtæ waar oc langh tid
men ey i sadan forme
formæ tempel bygth hvor
oc te hølwæ bygningh
som ter vdj stondher
so ser oc vort te kallæ
ipserna sta stork oc
inbwæ i vidæ at samme
thet te tempel meget
vdi hetth oc heder Hor
te tid mogha skullæ taa
dragha te af thiris skoo
oc falla som thiris knæ
oc bedæ inderligha til
te allmektistæ gud oc
ter er enghe beladhe i
templet ne magthe
kamp lezæ ter som altid
hinnæ te skrædæ enghæ
at gongha ter ind oc ne
na at te ære Hvighæ at
tee ter ind gaa skullæ

hadæ iec ey haft seldæ
ners breff ta hadæ ey
iec kommet ter ind tha
iek ter ind Gik met
mit selskap ta droo iec
af minæ skoo oc tenk
tæ sa met ster yuel
sæ at oos burdæ thes
meget ydermer at gyør
en tee vtro sarracen och
vessalighæ hør Then stet at
holless i stor vdighed forti
at ten tid salomo konung
først hadæ bygd templet
vdj ten samma Sted so
gud hanum bødh oc hans
fader dauid hanum befeel
ta bad han gud om alt
ysrl folk Iernandes at
hoo som badæ gud om
noger vsferdighed sagh
i ten stad at han skullæ
vordæ hørt Ta sendæ gud
hanum eet tegn af hemæ
lind ms en sky at hans bøn
vor hørt som istoria ve
ritate vdhuiser I te tem

konnnga bordh ære i then
stad som for^de konungh
hadhe bygd eet altare at
offra offuer sonna So tha vor
stadh som stod vden then
vestra port ved tempel-
ter er ena nw eet altare
me ikæn skapt som thet
annz oc en heller sadan
tiænesta Item for then
port sincs en en deel
af then port fordom woz
oc het speciosa ther som
petzetrus & iohes sadhe
til then syuga so laa krum
pen oc badh almosa/ vdi
ihu x̄ nasz stat op oc
gack huylken som grec
nisten op stodh oc lof
nadhe gudh iet/ Aff fler
hellyce stader ter vdi
staden Cap^m xvi iet/

Hoos tetta for^de tem
pel vedh tenna hon
dra sidha noctet sa neer
er en annan kyrka som
nw kalles teplu salomonis

oc sien i synner er en an
nen kyrka som oc kal
les nw templu salamo
nis som fordom woz
hofuz oc begynnelsa
til templarer orden Ite
noz ter vdh fram er en
sten ste anne kyrka
oc ter sighs at voz frua
voz vndfangen oc fødh
af sta anna oc ioachim
oc ste annes gaff vises
i then samma kyrka giort
kostelighe af steen tre
trapper oc tyna neder
at tob fordha sta elena
drotning ste ane legema
oc mykel constantinopol
som nw ligger i sancte
sophie kyrka oc sti
ioachims been ligga
end nw ære i te sa
ma kyrka oc ter proba
tica piscina so engelin
plegadha fordom at røra
oc huylken en syngh

ter først vdy juda konni
effter hans vpzelssæ hā
vordæ kaarx af allæ he
nā jungfru huylstz vatn
som nw er glent oc
liggr som en wrin bek
Ite siones byergh er te hey
ta sted som i stade er oc
ter midien hoos er eeth
skont sloct bygd af en
polsan oc ofuerst pona
byerget ter ærā magtī
koniga begrafnæ som er
dauid oc salomō oc ma
gta fle som after tom
ara ~~efter~~ konunge vorna
oc som mand nid ytar
til byerget ter liggr te
steen som laa pona vor
herres griff oc hā er ytaza
stoor som oc står scrifuz
Ecce lapis magnus valde
Ter ligger oc eth stik
ke som vor herre vor bu
dhyn pona som er eet
stikke af en stodh oc
en deel af tet bord som
vor herre aadh sin afton
madh pona mz sina

apli oc noghr tyfer vnd
te capellæ ter vpersste
sted som vor herra han odh
sin afte molted vdy som
vaar hafu eet skrant oc
ylænt hws oc er tertz
vatn fad so vor herra toota
sina apl'os føder inde
oc hoos tz vatn fad ter
vor sancti stephani først
vordh af gamaliele oc
andræ gutz vener oc
vdy te sama sted m ko
thus at luttæ dor effter
sin opstondelsa til sina
discipulis oc sadæ frett
mz eder hā sende tom
oc te helyx and pinza
deiligh vdy te sama sted
j brenena tuger Ite fra
ter byergh syon hen stadt
so er vidh sco saluatori
til ter liggr nw mesta
delen aff sti steffani
ben so før er nefndt
oc sti christofemi vestra
arm oc fra byergh vest
vd i mod ytabe er en stæ
vor frua kyrka ter som

vor frwa longa bedia efft(er)
vor herras opfarilse hwn
bedit oc en stundh j val
le iosaphat oc ter ope(n)
ba oc vor hederlighä
begraffue af alla apla. Ite
fram at te gatha so ma
gongh hem. i ten dal iosa
phat stonder en kelda
som kalles natatoria syloe
tid senda vor herra te som
blinder vor födder at
toa sina ögon. han kom
i gen wel seende oc somma
sia at ysmak hogha lig
ger ter Ite er ter eet
steen biergh som fordom
hed morea tet ligger ekra
lonkt fram templeth
sinder vogh ofuerst pona
ten sten plaghade vor herra
at sidia oc lena sina dis
cipula oc folkz oc giorde
ter mangha miracula oc
ter fores han qwinna sina
synder so th ben var i hord
Ite tuerst fra te kella
natatoria ter er eet bela
da huggit i en sten grafua

ligger giort ter kalla te
mannen absolon huer forr
ter sa heder ter findz in
libro regum Ite oc ter hoe
ster en hyd ter so mone
sek self beghrafdt vdyte
hyl eller en cunne som
ter hoos stondit hafuer
Ite fra ten bergh sinder ved
vel eet sten kast er en
dalk acheldemach som
kopt var for trettyna pe
ninga oc ter ara beghraffna
manga pelagrima oc ter
hues end manga boligh
som arunada ter vdhy
boot hafdu fordom ~~ter~~

Aff tee hellia stidher
som ara vdhen
statzens mwr Cap xiii

Fior vdi statzens
mwr iherusalem oppa
ten ~~hegra~~ sida östra
oc ten dal iosaphat hart
mitel ~~mwr~~ oc i te dal
er sti stephani pro martyre
kyrka i te stadh so han
var stenader i hiell oc ter
en lonkt fram er endh

statzens porth som kalles
aurea then forgylta port han
ster nw altid luctet ther
som wor herra oppa asnid
oc ther smeck en tryell
ke fieth som asnen stod
i stenen oc ther nest
er tet bierget oliueti
som ther hedher af olia
tre som ther sta oc vdi
dalen løber eet vatn som
hedher torrens cedron oc
ther hoos er en sten
kyrkia som vor fruer
graff er vdi thet first
oc trættyuæ tipper at
ga ned i kyrkia dalen
er vden til fir hoffuet
af vatn eller aff annet
fall ther visth vor frue
graff altinges tom och
i skulla vissalighe thro
at hun er opp standen
oc tagen til hemmagen
mz kropp oc siell aff
ihesu xpc sin sun oc opp
hafuet offuer alla englæ
koor ther som hun bedher
fore oss oc for al verden

oc hoos grafuen ther aran
tu altære / vnnit er ena en
kella som sighes at koma af
en the floder som vdaf løpa
af paradis Ite nogh sa ner
the kyrkia er the stadh ther
mann oc en capel som in
das forrada vor herra ihesum
xpm oc ther vor mek visst
en figure af en hand som
vor trykt i en sten sa at
engin mala eller mestare
kundæ hafua giort henna
suptilære mz sin konst the
sia ther at ihesus xpus giort er
mz sin hand the tid ihesus
tok pona hannum mz
tris kæna hedher Ite ther
den af oc eet stenkast
sinder vdi ther er the stadh
som han badh til sin fader
oc gaff bledien sued af sek
som sefte vdnyster oc en logt
ther fra ther visth Josaphats
graff som fordum ver konungh
i ypdaland oc af hannum hedher
the dal iosaphat oc tro vi
vissalighe at ihesus skal koma til

c.

ten dall domma dagh oc
holla ther sin dom och
alla menniskia at vttre eff
sina gerninger Jtem hoos eet
armbørsta skut fra then
stat er en kyrkia ther som
sancte iacobus minor vor først
biscop oc sidhen førdhe han
hen til gallitiam oc ligger
ther i compostolle ther som the
nw holde i stor hedher Jtem
østerst pone Jtz biergha o
liueti er then stad som vor
herra ford opp tel himmerike
mz opleffta hender for hans
apla oc discipli nerwarende
sowa claarlighe oc ponne
the sted er en sten kyrkia
oc ther synes i stenen
eet fiet af vor herras ven
stra fod som sist vor oppa
worde ther han opp ford oc
ther en lanskt Jtem er eend
capel ther som vor herra sad
oc predikede the otta salu
hedh oc meen mad atth
bedh ther hema sine disciplis

the helly bøn pater noster oc ther
en lonct Jtem er sancte maria
egipciace kyrkia oc ther
synes en henna kyrkia som
hun vor lant vdi oc en
lanskt treden Jtem er the gadha
betfage ther som vor herra
vilde the af sina disciplar
efter asna oc hennes
føll the tid han skulde vif
da mell iherusalem Jtem som
man gaar nedher af bierghit
oliueti hemer staden er
the stedhen som vor herra ha
greet the tid han sa stadhe
iherusalem oc sagde pa thi ergi
menisses & c Jtem nedher
bådher hoos biergh øster
vdh er betania ther som
simon leprosus bad vor herra
til gest oc sancta maria marg
dalena fek ther aflösn
af alla sina synder och
vdi Jtem sama by som herta
the to systre til marte oc maria
the ther opwoktee han therra
broder lazarum som fyra da
gha hadha varit døder

Item er fem mila som leuita
hedher taldem oc tel Ihero
som fordom var en skøn
stad men nw er th en lidet
by. Item ther trapph te ruttha
zarheus oppa th trä sit //
komer at han matta
se vor herra som ther fram
gik oc han igaff fira
folk alt som han met
vrätta fongit hade och
fek afløsn af alla sinna
sinder. Item af Betania oc
intel iordens flod är ot
tee mila som leuita kalles
alt bergha oc dala. Item
af Betania är sex mila
øster vth tel tet bergha
som quarantana fastada
vor herra te tid han hade
fastet fyritiua dagha oc ther
stod fordom en kyrkia
men nw er ther enta vtan
fa eshem so hedher georgi
ci. Item alla vegna blad
patten oc belimda finder
mand estuca falk boenth
oc ... stifua ster skrath te
iera alla oppta oc thro

sonna te helly ere forsamlet
Item skil them at thre sed
oc tro sa at te holla them
ikke eth roska kyrkia //
Sonna af them hedne iaco
bite sonna suriani sonna ves
torom sonna azam. Item tet
ferstfma ster bergha teth
heder ortus habraee forthi
at abraham p... aregha
fordom bodde ter oc kob
en ryw fra hoos bergeth
ter so vor herra bedh hen
zeu kaste sielfz i vatnet
oc tet bergha tet er fra
Ihero meer en een stor mil
som leuita kalles ...

Aff te andra merkeliga
stader oc af tet
røda haff Capitulum xviii

Fa remdelik fra Iherusalem
vester vth en mil
som leuita kallest er en
skøn kyrkia ter so sighe
at th trä voxer som teth
helly korss var vth aff oc
men mena at th er sielft
som oc beuisteliet er m...
ten kyrkia som ter oppa bigdt
er. Item tethen to mila fra

er en annen kyrkia ther
som sancta maria oc elyza
beth hennes frenka mötte
oc helsedh oc tridie een
leneta er emelles then by
som er fra iherusalem sexaginta
stadiore ther som discipuli
kendæ vor herra poska dagh
ther han opstanden var
af dødæ thet vm aften
han brødh brødhz Jtem fra
iherusalem een annen vegh vegh
ærra tho stadia ther till
en stadh ther som the tolf
disciplæ maneræ vor
herræ lærdæ som i hel vor
scriftnæ then tiid tostæ hen
pleræ aff Jpsen vor fore
iherusalem oc en lovæ som
bodæ i then samma kirke
til samen saukædæ alle
te legemæ effther herrans vor
vellia oc kom them alle
samen i iorden Jtem fra
bicud at two leuctis er
sancti samuelis graff oppa
pomæ eet byergia Som

hedher exultacionis vel
leticie forty at peleg(r)ima
som pera then stedæ ned
gera i staden fer ther first
at see iherusalem Jtem fran
ihero er tracyucæ stadici
til iordane ther som sanctus io
hannes døpte vor herra ihesum
christum oc ther hoos at en
mil er en steen kyrkia
bygd i sancti iohannis hedher
oc en lonceth thet fram
vor mest vist eet hus
ther som fordom bodæ
iemmas propheta Jtem ære
magistri godæ festæ i vor
dane hlon beginnæ vnd
eet biergha som heder
libanus af two kelde
rer oc dan Ty hedher
hun iordanis hun løber
fram at en stad som
hedher marom oc fra
at eet vatn som
hedher mare tiberiadis och
vnder the biergha som hed
gelboe oc blifuer longt

tidh vnder iordhen oc
ter nest bryster hundh
bonæ een slet mark so
kalles meldan j fortum
forty at ter er eet mar
kedh een tid om aarz
oc bonæ tet sidstæ tha
lober hun ind j tet dodæ
haff Tet vatn so kallis
mare mortuum thz er sex
hundrade stadia langt
oc tu hundrez stadia bredh
tet ligger mel iero oppa
ten enæ sidæ oppa sud
leuetus mar som er til
tee marchz som kallas
engaddi ter som te bal
sami tha voræ optaugh
næ oc førdæ jn vdj e
gipten oc stonnæ hoos
chayr som for er scriuz
aff tzetæ for. Dodæ haff
heder sa forty at thz stor
alt stilkæ oc forty ath
tet er best oc tet luct
illæ oc ten iord som
ligger nest strandbakten

hun gifuer en grødæ for
ten beskethed som aff
vatnit gar Item æræ ter
engæ fiskæ vdj ell' annz
tz som lif hafuer Noma
kallit mar alphaltc so
ma kallit fluuius demo
nu Jte som afftbetin sadæ
fortom tel tet bierg tel
boc at huerke dugh eller
regn skal koma ponnæ
tom tet skal man forsto
andalighæ forty ter voxer
hobiæ tree som eedri hedæ
ter voxer oc abeldthz
som æbla bær sa stor som
en mantz hofuet oc ter
gifræ ter god dzik aff
Jte tet for. haff tetth
atskilliet tet hellia lad
oc arabiam oc forthi
bigdæ gotfridus de bay
lon eet sterkt slotth oppa
bonæ ten aynen sidthæ
hafuet oc settæ ter oppa
magæ estuæ at gomæ
oc forwaræ/ Is ten tiidh

ter landz vor i cristna
metz wæra nu er slotz
i soldanens were oc kal
less carach tet er sa me
stet som eet konnigx liet
bigith Maden tet bierg
eller sloth er een by he
der sabatt ter boo magn
cristne som ser skatth
giffua etc. Aff nazareth
och aff samaria capi
tulum xxix ut [illegible] //

Nazareth ligger vdi
galilee land ther
vor wor herra opfødder
ty kalls han nazarenus
teth er ter dagis ferd
fran ihrlm tet vor fordo
en køpstad nu er ther
fa hus sa at teth ska
noffua heddha eet torpth
oc vdi ten sted so enge
lind kom til woffrue mari
am oc sade Aue gra
plena dns tecu ter vor
fordom een sten kirka
ite boo som gaar fra
nazareth til rydhta i gen
gienne galilee land hwa
komer fram til ramata
sophim ter som ten pro
samuel abba er fødder
oc fram at silo ter so
soderna bona hws
vor før en vdi ihrlm
oc fram at sichem een
dal ganske fructsomme
ligh som er vdi samarie
land oc ter er end stod
stadh hedder neapolis
som er fran ihrlm een
dagxs ferdh oc sa fram
at iacobs patriarche kel
la som ihus sad ten tid
han vor træter af vey
yen oc talade mz ten
quinne som wor samarita
na oc ter smes ath
hafua wart en kyrka
som nu nodder fallen er
oc teth er een by som
kalls sichen ter er iosep
begrafuen som vor iacobs
patriarche son ter ero //

tel spryngr til af ioder
for hans ben skulde
som ter ligger oc en lekt
ter fra er eet biergha
som hedder garizim och
eet gammelt tempel som
sarracenj pleya at beda
vdj Siden komi hand
tel samariam til then stad
som nu kallas sebaste
tz er theres hovet stadh
i theres land oc ther war
sancte iohannes baptista forst
begraffue mellom tesse
helly legemma elysei och
abdie prophete tet er hans
xi leuer a vrhm och
ter er end en anden
kelda eller brøn vdj
bland biergenna som ar
kallas iacobs kelda oc
hennes vatn omskifftes
sin ferghe fyre sinnu
om arith tet wordher
rødh oc grønt och klart
oc vrent sidhen tith
ter apostli predicadha ta

togha te af samariam ved
troen oc vor leghetha
hestina oc siden fram
troen i gen oc fuldha
them efter them ter lære
da them omod then helly
troo oc sien ko ottery
oc vatn som nu stridh
mz magra flere land och
vsigta andtel kristendomit
i gen oc han vor enoch
hertugh af danmarch
oc siden lang tid ther
effter ta dictada thee
thenne een low bettvri
och leffuet som sinder
lich er vdh fran allt
andet folk oc sia ath
the thro oppa then gud
som altingt skap haffuer
oc tee bara eet rødh
liuet klædhe wtep om
theres hoffuedh oc sarracenj
te wena theres hoffuedh
om hwet liuet och estina
meth iacietino oc vdeena

mz gulst Jte fran na
zareth ata firi leuce
mtel naym ter som
vor thz opuocta vden
ptins en Jnth enighha
barn som la pena ban
dodha Jte fir leuce
tadhen er ten stad som
iezabel fordom bodha
ten versta drotning som
j biel vor trad vnner
hestha fotthe oc opp vor
adhin aff hunda af gutz
rätta hefn for hennes sin
dhra skuld etc Aff
galilea oc samaria
och aff then olya som
kalless sce dimay ca
pitulum xxiii etc

N Otta fran nazareth
en half leuca syn
nen fiadh vty en sten ter
som ydher na villa haf
ua stenth ihm xpm ne
der ath hiergit Jesus
autem transiens etc Jte fir
leuce fran nazareth er
then by chana galilee ter
som vor thz om vendi
vatn tel vin Jte er ta
bor tet stora biergha fir
leuce fran nazareth ter
som ihus xpus transfigura
tus fuit for sina apla
oc moyses och elyas obe
badh ther vor fordom een
stad mz magha kyrker
men nu finnes ter entti
vden ath ther hafuvat
bygdh vden tost verno
ghth folk in loco transfi
guracionis oc then
sted kallas stola dei
Jte fran nazareth at
tre leuce til siffra so
nek for hafuer sesun
aff quarto capitulo
oc sien kamer mas
til mare galilee tet er
en sio oc er søth vatn
oc er nel hundradha
stadia langht och ty
der halft drasnatyiuc
stadia breth oc fult
af vada fiska oc hed

eet andz nafn mare ti
beriadh thetta heter och
genezareth ther om skrif
ter warit epter stadher
na oc landit som thet
oppa liggher Item hoss
thz haff pläghadhe ihesus
ofta at vara oc van
dra ther kalladha han
sancta patra andream
iacobum et iohannem ther
som tiänesta ther giik
han oppa vatn mz
them fötrom oc ther ko
than til sina discipla
epter han upstondelse
oc fylte thera garn
mz stor fiska hundrade
oc trätyma oc thry Item
i then stad tibria sa ligger
hoos sama haff er eth
bordh som vor herra aff
i emaus mz sina disci
pula then tidh han for
svand af thera asyn
Item ther hoos wiseris theth
biergha som vor herra

spisadha fem tusend folk
mz fem brödh oc faa
fiska Item hoos forde haf
er thet fyrstesta slotth som
wari thet helgha lande er so
er i een by som heter ca
farnaum ther som the sighia
at sancta anna vor frues
moder vor födh ther
ver oc then godhe sentur(io)
födder Item wor the godha
vessa qvinna hafwa sikt
alla thessa godha forda
staddher oc fladh spar
som vor herra selfuer
hadha gorthet for af
ladh oc theris synders
forladelse skild mz
sadan gudhelighet so
te af thu forsagde kudha
til mvla te far thenna
epter sancta pauls vey hem i then
försth til damascum som
er een langh stad och
ful aff alla honda kö
manskaps Han ligger

fran then hafn som te
vdh scylæ mila tree
daghe ferd Oc ther imel
lom fara te all tingh
oppa asina hessta dro
medariis oc cameel
Doma mena at then
fornæ stad stor pona then
stadh som caym slogh
sin broder i hel abell
Oc fran damascu ither
louskt er tz biergh feyr
oc er megit fast vdj
Itte en louskt fra damas
co er eet sloth ful fast
som heder darkess ther
nest hafua pelagrima
fir mila til en by hed
sardanay som liggher oppa
eet hoyth sten byergha
oc ther ara magha kyr
ker oc closter som esma
munker oc nunder ara
vdj ther nest komer
mand til eud by som

heder bokar ther er
meghin goed frugtugh
til alla Bonder fra oc
ther nest komer mand
med vdh biergen som
mangha kelder ara
som flyder vdj hafft aff
libano oc sa til eeth
hoyth biergh hoss en stad
heder tripolis ther bor
nogra cristna vdj se
stad mod liggha aff
tee saracener ther
mena pelagrima bert
til thius huot hafn so
te vella segha at sey
la vdh aff landz eller
til beruth eller til sur
eller til tirum Nu pa
thz sisti mila i vida
at thz helliga landh
hafuer i lengdom fran
dan som er vndher li
bano oc til bersabe sind
vdh hundrada hafftila
femtyna oc tretyna //

lucifers thenere och
fran ihesu christo ewerdelik/

Nu wel iech sighe no
git af te saracener
oc theris leffneth
Capitulum xxxiiii/

Nu wel iec sie nogh
af te saracener
oc theris lefnet meth
stakkete ordh som iek
ofte selfuer af them hørt
hafuer och ma oc ma
thomets bogh som the
kalla alcoran eller
mesel hoff eller herme
them bekith hafuer huyt-
ken bogh iek selfuer
seet oc offte ofuerlæst
hafuer fforti at saracener
te thro oppa then gudh
som himel och iordh
allting som ther vdi
ær skapt hafuer oc for
vdhen tham ær enkte
guth oc bidie then ydher-
ste domadagh i hwilke

thee ~~sundæ~~ ondæ mz liff oc
siell neder fara skule
til heluitis ewigh pina
oc the gode skule fara
nidh i paradis til then
ewigh salighet och then
thro hafuæ nw alle me-
niskæ te som thinghe ha
och skal nydhæ i mina
oc vide at the saracen
ok hetninge oc alle andre
som ikke ære cristne el
ler iødher te thre alle
ikke ære andre hedninga
ter som gode oc helgh
menniske j blifue skul
le efter thæ ther wærlz
liff som vy her udhi
lefue vdhen thes paradis
som paa iordhen ær thæ
som vor foraldra adam
oc eua for theris vlidel
sse ved vdhi sentinæ oc
vth kastet Tee sie och
ath ther ynder homis

nelse oc vin oc at the
fra the costeligha hws
for thm bygdha mz gul
oc sylf oc kosteligha
stenum oc alla hemelek
hemeligha lost oc glædhe
til ewig tyd efter thy
som hwer fortiænt haf
wer thessa forscrifna fær
thi wer blwdha efter
ty at tet hafua
tee helly trefællugheter
thro oc tro ikera po
na ihesum xpm gutz
ewigha son Ite Estwa
oc alla the som dop
ta æro oc ider the
tro oppa tet hemelska
paradis oc alla menni
ska efter thes godhom
the skulu the hafua
som wetz gudh oc wy
da oc sek gute tha en
lydha oc lwelsa oc
obeskrifueligh andelsa
oc glædhe til ewig tidh
Item estwa som then hel

gha thro hafua oc fuk
kaligha holla mz gudh
vdy thes hierta ytemig
hedh tet æro alz ewer
te lifsins born oc
æra vdy then retta vey
til at koma vdy tet
hemelska paradis hwil
ket som ihesus xpus
forethædha her i wer
den oc han hadhe
tidh opp forzt oc sider
heoos gudz fadhers hoyre
hondh oc hwd igeen
koma skal ath dyma
lefuande oc dødha Ite
nota at saracen thro
oc ey del ath vara
samdh thz som gudh
talade i gemen propheter
na mwnd men thee
thro tekt ikera besk
delighe ikera vella tee
oc ladha thim vndher
vndervisa af werlz
wnd omnes sicut

makomets bogh ier
nota sicten setta fira
prophetær offuer alla the
andra oc sigher ath
ihesus iosepsu maries son
er then hexta offuer al
le prophether oc sigher
at skal icke sie gutz
ordh oc thette then pe
nie domar dalvar ffor
then andra setta ther
abraham hanum sigher
the at var gutz veen
oc thro prophete ffora
then tredia moysen oc
sigher hanum at var
gutz fortalare sendher
aff gud til iodernaa
ffor then fierdha nefv
na ther makomets
thy skalk oc sigher
hanum ath var hellig
och sigher hanum at var
them sendher aff gudh
met then low oc thro
som stor vdi hans
bogh Item holle therz

for vdhen all tuyl at
sancta maria fodde ihm
oc bleff iomfruer efth
hans fodilsse i-y vdhen
all smitta the hora oc
suia thala om hena
Item makomets bogh sier
oc at iesu mr. fodda
ihm xpm oc bleff io
ffru oc at han er hex
ta offuer alla prophet och
wer sand met ordh ok ge
ninghe Item sien settha
the stin iohem clwagte
lysten nest effter the
forskreffna fird oc han
er hexth offuer alla the
andra oc er full aff
salicheth ok sand be
nedom oc han gaff
blindre theire suen
oc giorde cleoster synghe
suua oc gaff dodhan
liff oc at han opfoerd
le fuch til hemmerigis
rykthe Item nar som

the saracen lagh sancti
iohis eller luce ewange
list i then stedh missus
e gabriel angelus tel
holla tee boda therris
hemer efuer therress
befueth oc sidhen thys
tee therepp met sterskø
myghetth Itte sia siren
at ydermer adra vantro
oc giora illa at the ikæ
villa thro ihm som them
aff gud sendhis wor te
thro oc ikæ at han
villa lada sich pine af
yderma men Itt ihus
ferd til himmerigiss oc
yderma pinta ecy aue
saadan vantro oc vil
lelsse hafua tee vsla sa
ceni oc maga vtaligha
andra oc ville ey war
vndervysdha saa at tee
koma matte vp vtteri
veyya toch ath the i sin
nerligha artikle wæll

kenna then vtta thro
tha aid mugtha aff
them koupna til then
vtta thro oc beken
nelssa oc aid werona
cristna oc magha aff
them worda Godhe oc
koma oc at komæ vp i
vtta veyya oc hafdhe
tee packeid som them
guds ordh clarligha for
sigha villæ Itte kennes
tee selfua at machomets
bogh oc hans low skal
ecy suyghe them saa
som nu gior ydermæ
low oc sigha at then
cristna low oc thro skal
blifua til then ydersta
domædagh etc / Her
effter maa mand
fanghe at høra aff
machomets lefneth
capitulum xxvii etc etc /

Heth ietta fora i
bogthen at sia

nocht aff makomets
leffnet so tee scriften
settæ thz Bryta troo
oppa som iech haffuer
funnit beskrifuit Och
iech haffuer hørt i th(e)
viss landh huor hel
ler han kaller hannu(m)
makon eller oc ma
komet eller mahon
eller makometh th(e)
er thi(n) thz all ene
the mena ther atth ha(n)
er føddh aff ysmaele
folk eller aff hans
slekth som vor abra
hams syn hulkin
han hadæ meth agor
hans husfrues tianesta(n)
quinna ot thz aff ha
less end somæ scrifften
ysmaelite oc somæ a
gareni oc somæ moa
bite oc somæ amonite
aff thoo lote synu(m) mo
ab et amon som føddh

aff too hans cyna døttre
et meestu Item vor
te mæn forst fran mako
met fødder vor hæff
ardh sexhundradæ vdy ara
bia han vor først een
fatik mand oc tiændæ
annan oc thz nest ful
dæ han en køpmand
mz vdi egipten och
bor there sætta om sin
halss for sin skild oc
then tid vor egiptus
æfften thy nam han oppa
thee reyser han tidh
ford nocht aff ten hel
ly throo oc judezlighæ
nam han aff eet annan
thæ som bodhæ vdhæn
een øtkon som ther
i mellom woor thz som
han offtæ natitess och
aff sadanna reyser och
andher buarigh wordæ
han mechtugh righe saa
at fallt ing bekommadæ dhæ

til oc holla aff hanum
sa lenggæ til han wor
kagen til een styccæ su
cet land som hedher
corozana som ligger
vdhen arabie konungha
rijktha Han lengthæ
til thet dyræ end hwa
i teth samma landh so
han styrde wor een
fulmaghtæ mand och skin
och æfuermæghæ klog
vdhen hans ord oc thing
ghæ oc wor han fra
dralwen oc at alskær
aff falskith Item hadæ
han thet falscendæ spoth
oc thet ræstæ engin men
tid hans hustru teth
fornam thaa wor hun
hefuelighæ bedrøfueth
at hun hadæ fongeth
sadan mand huilket
han forsuaredæ oc sueg
hustruen mz een falsk
ersighæ at sadæ ath
thet helli engills ha

bel wor sendæ til ha
num at syæ hanum no
ghit aff guts heme
lighæ villiæ oc at ha
efftær playadæ saa ath
hwgor thy kundæ han
ikkæ lydæ hans clar
hedh oc nærwæl ssæ
vdhen hanum buredæ
at fallæ til iordhen
oc thu tid tessæ ord
wor obenbaradæ thaa
kom vdhen eet stort loff
sa aat konungin aff
arabia bleff død no
ghith ter efftær tha
wor han for hans fal
skæ skalkelighet och
hans falskæ hellighet
so aff hanum sath oc
for kostelighæ gafuer
som han udh gaff oc
kostæligh ieth oc far
dæl som han udhsat
thæ oc fran sek sadæ
hestæ til konungh

om gud vel gifua them
byr oc felichet tel hoo
som vel fara tidh tel skips
fran constantinopoli han
skal først tel end stad so
heder banca ter so sti
nicolai been liggia paa
taden fra fora mangha
land som liggia vdhi
hafuit oc fram fora en
oo som heder silo ther
voxer mastix oc en hona
gummi som mykit klarth
er Oc ter nest so sti io
his ewangeliste oc ok
sa tel ephesum so han vor
vordh ath tzta forsefuit
landh som kalles asia
thi myndra thi — hafuit
nu ter supdra hermigha
so heda turchi oc the
kalla nu tz land tur
chiam tz myndra Ter
nest seyler man fra ephe
sum oc wttel pandaram
ok tel end stad som hed
patera ter som sanctus
nicholaus vor fødder ok
fram at mirrea ther
som han vor bescopp ther
voxer mester sterkar kim

Oc ter nest tel en oo
som heter — creta ter
vor ten visa laga fødder
vpotras oc sa taden
oc tel en stor oo som
kallis rodis Oc henne
hafuit estuna mend i v
dha som heda hospitala
rii Oc ten oo hun hedh
fordom colsos som ten
epystola lider so sancti
paulus skreff tel tom och
kallada tom colocenses
Taden seyler man och
intel cypren Oc ter i
mellom synes sodoma
som forgik for en sind
skild som vor emod natur
Cypre er eth stort
land oc skønt oc hafu
vdh sek eth adlith bes
cope domma mz fem ly
da bescopa oc ter er
en hafn som kalles fa
mogesta Oc tz er then
nafnkunnester hafn i
blad købmendene aff
all vdlen ter fynds och
købmen af al verde som
... hed mygter oc estua
thel der Jc een abbatia

aff sti bndicti orden so
kalles mod x cel oc ter
syes at vare teth kors
som rofuan pona hengde
ten som frelster vor uer
er oc eth sloth so kalles
konungs lader mech vel
forna oc ter ligger so
na hylaonis legemme
Ter nest synnan faa by
eller stader som cristna
folk i boo men hedninge
hafua nær alt same bo
land oc stader oc haf
ua ty ver haft all si
den mand scriff efter
gutz byrd tusend och
tuhundra fredaliga be
sydz Jtem the som seyler
af cypre oc hafuer goth
vader tha maa komma
i too dagha tel en hafn
som heder joppe so nu
kalles iaffe joffe och
lygger half annen dags
ferdh fran ihrlm Jtem
myth mellom cypren
oc ioffe er en hafn som
hedher tyrus so fordom

ver en merkelich oc kos
telighth stad hanum haf
ua ter hedninge fordref
uit sidan te hanum wnnne
fran te cristna ten kal
les ten hafn ikka nu
tyrus men hun kalles
swr forty at pona ten
sydra ten ford mad innel
eth land som heder suria
Jtem vten fora ten samma
stad ter ligger ter lig
ger ena steen som ihesus
xpus sath pona oc pre
dikade for sina discy
pula oc fora folkens
oc ty hafa cristna for
dom byggdh ofuer ten sten
en kyrka som ter kal
ledh in nomine saluatoris
Jtem er sarepta sydonis
otta mila ter fra oster
vdh te som helyas for
dom opvakte en enke
ka hennes son af do
da Jtem fran te ford
hafn tirg oc tel an
thon oc fra anthon
oc bender hafuer ter

tz bergha carmelus so
forne stuus elyas vdy bo
da Jtem þona eth amz
byergh ter hoos er eth
by heder saffra ter som
sti Jeghes At iacobi bo
da brødra fødda ar ok
ter stor en sten kyrka
þona then sama stadh
som te boda fødda åru
Jtem fran authon oc intel
ihrlm er tivanda veyia
eth fram at iordane oc
tel damastu Then anden
vey han hafuer too dags
ferdh tel eth stad som
heder gaza ter som sam
son then sterka bort bar
m3 sek portin fran staden
om natten oc sien skal
mand fram at Cesariam phi
lippi oc at ascalone ok
sa tel iope som før er
nefnt oc sien tel rama
oc tel emaus oc sam
tel ten helly stad ihrlm

Veyen af frankerij
kia oc flandren of
uer land oc tel ihrlm
Rutu capitulum 29

Tay tessa forne capi
tel hafuer iech
sauth ten vey so tel lad
oc vadn ma fares tel
ihrlm vdh af ver land
ster Ulle vel iek sya af
en annen vey ofuer land
ter so mad engaland ma
koma þona hafuer sa
som er i gømen tielska
land j gome beme i go
me prytze oc ind i the
hetenska land Ok fram
at tessi effter somna lad
ok ryga som er kaykon
oc lituanie ok sa i gø
me eth vnith land som
er tz første tatarien the
heder forty te første iech
vdh fram tom kom ten
første keyser ofuer all tar
tare lad hurkey keyser
som al tid skal hedha
frantken oc noka finds
noger vandre hra so nek
tigha er en han vnd tage
af tets offra india land
aff tessi to keyser vel iek
vdermera sia eder fra

bader i tenna bogh Jtem
wetta at alla byra oc
fyrsta so besydena ar
i tenna fyrste tartaria te
hafua keysere grantkan
stor skath oc tzta samma
tartaria er eth vselth
landh oc wfrucktsomma
lieth jek ver ter noger
stund i landz oc vagra
da ter om kungh ty ved
jek at sa er oc ter ligger
nogra dor om kungh
so kalles rosbsya mislad
tetalko bayhon oc resten
oc i tom oc forne tartaria
voxer lidh korn oc siua
af vin ok samma ledh aff
annic frucht tok er ter nok
af gress oc yrter so ters
fa mz fost ty at te haf
ua ter megh af fæa ok
te æda koth for alla ko
na math oc suba soth
fora dryka te dryka
oc melk af alla kona
dyur so melk hafua
te fattiga te æda hundi
vlfua katta rytter ok
mops oc andra sadana
korena dyur oc engin

bra eller nogh annar ader
meer en en tid om dane
oc en ta fult ledh oc tz
er hanza wrnt folk te
bera en lev clæder ok
en lagse ok cuttil liiz vde
te rygesta te hafua en
nogh slikt ac hafua oc
en vedh eller noger træa
at brinna te torra mygh
af fæ oc hesta ok andre
dyur ok tz binda te oc tz
vdea te terress mat megh
oc ty lusta te at tyngh
illa Jtem er ter om somma
ryn meghe tordem oc lyn
ing oc hasbel sa at the
blyfua offta fæ oc folk
dødda oc ma man vida at
fult fa folk fara then vey
fram tel ihrlm forty at
thz er en storder ondh
vey ok ter tel er han
megh stor lighe farlik //

Vey aff Egypten eller
af ihrlm oc mitel ba
bilonam som er i egipti
land capitulum sextum

Fra thæ hafn nw bee sæf
uæ trena veyna m
tel ty thellyæ land nw nel
nek end sefua af tw and
veya som pelægrima ock
vmstudom playa at far
mangæ pelægrima beta
at sæya sancte katerine bier
ghæ fora aflad skyldh
ter som ten helly iesu reck
ben oc lyvæ stad hær ær
Ok som tid vella thee
skulla først hafua ley
dæ af soldanen af ba
bylonia tyat han ær en
keysare oc han ofuer al
læ the land Thomæ pelæ
grima fa trenesse af cy
pre oc sa aultil baby
lonia oc forwnæ thim
leydæ oc siden fara tel
telden oc sa tel iherlm
oc sa fortlek tel sy
nay Thomæ pelægrimæ
far sa at uor the hafua
ghort terte vyst tel
iherlm tel sær te ofuer
land tel soldane efter
leydæ at vara inte synay

Ok hjortæ ta vel iek nw
bestfua bedæ tessa veyna
af cypre oc tel egypte
skal man fara tel egypt
oc ladæ ~~ten vonstadhed~~
ty helly land oc iherlm væ
som thin venst handh
oc te første hafn han ær
i egypten hun heder dami
ete ter var fordom end
sterk stad en forty ath
estmæ wndæ hanum fra
hetnighæ ta brudæ het
tinfenæ hanum gatza ne
der i stunden oc bygdæ
en anne letter fra haf
uæ som nw hafu ty sa
ma nafn Ther nest kom
ma i en hafn som kalles
allexandrie egypti oc ter
ær en stad som ær megit
sterk oc skyn oc te haf
ua en vatn inna mz tem
i stadz som duer at drik
ka tol ledde te vatn
mz kostelighi grøftha oc
v̄m vnd iorden ij stadz
uth af en flod som kalles
nili Alexandria hafuer

ktyne myla i lenge ok
thy i brede Ther stor er
magha kyrker so cristne te
byghda ter te tz i vda hadde
oc te hetningha hada aff
stffuz te helly metz bele
ta so pana veghhena vo
malede oc hwort alla
vegghena hwydha Jtē ighen
at af alexandrie oc fu lad
fer ma in tel babylonia
egipti so er ligger pa ena
vatn som kalles nili ha
kalles forti babylonia egip
ti eller babilonia tho my
dha at ma skal vida
at tz er ikka ten stor
babylonia ter so vor stra
thor sith vnder in alla
hama tunghe mool oc hu
er skild fra tenne forde
boob by oc half tredie hundrede
dagha ferd synder vesth
by er oc tz stor ~~[struck]~~
~~[struck]~~ babilonia vnd sol
danes herskap tok haffu
han hena i vda fora
tulnesta af keysare af
bathan. so kalles grat
han Lemna forde babi
lonia egypti er en storh
fast stad me ter en logh
fran er end sesse stadh
so heder kayr oc ter er
soldane mest thy at tha
er hans hoyta bolik Jtē
en ande vey so pegrima te
inga fara tel soldane
efter leyda Ta inga te
forst fra fran Jrlm oc
tel gazan palestinore ok
sa tel en by so heder da
yrie oc ter mest koma
te vegh af tz land so hed
siirya oc sa i te loga
wyltbonsse oc ter er
en vde sand oc er vfrukt
somalik hu kalles ter
abyleth oc varer vel syw
daghs ferd tok synder ma
ter herbre oc for ter full
slikt so han kan foo ter
tel syn foda oc nor ha
komer ter vegh af te fro
m hans in i egypte so
te ter kalla kanopat
oc so kalle nisen ideth
ther nest komer han tel

babilonia fordē · oc tess
chayr ter er en skøn
kirka af iomfru maria
vddi i ten stad som hun bo
de mz ihū xº oc iosep
ten tid flidæ the i egip
te for herodes vredæ · och
sighes at sancta barbara
ligger i te samma kirka

~~Kayr~~ Aff soldanens
palatz och hans nafn
oc eth taal af soldane
som forræ varz hafua
haft · Capitulum septimum

Cayr er en keyserlig
stad skøn oc fast
oc mektik · oc alla ti
tenes høxta stædæ ter
pleyer oc soldane mest
at vara · Item er soldane
sonna tors moll so me
tz so keysten sona vort
han hafuer ter eth sloth
som er megh swnt sterkt
oc kostelicth oc ther
er all tid sex thusand per
soner som tz forwara skal
oc alla taga lonn af
soldane · Then soldan er en
keyser ofuer fem koninga
rygæ · Thom er kanopat

oc tz er egipte · oc ofuer
alt iødeland som fordom
vor dauid oc hans søn
salomo · oc ofuer hallappe
i marsutye land som damas
cus er i · oc ofuer arabiam
som er eth stort rygæ · oc ter
tel ofuer alt chalipphe os
ma met vidæ at chalip
phen vor fordom thy her
skap · Første chalippe wor
caldei oc arabie · thet
høxtæ stad hed balduchi
· Tz annet herskap vor ber
barare oc affricare oppa
thy hyspanska haff · oc ter
ress høxtæ stad hed marau
bei · Thz tridia herskap tz
vor egipte · Thet første soldā
som regnera er efter guds
byrd tusend oc hundrada
oc half tridiasinstyua hā
hedh zarachom hans søn
hed saladin som regnedhā
efter hanum · er efter vors
herræ byrdh tusend och
hundrada halftridiasinstiua
oc fira tyuæ han vanner
th helliga land fra the

....5

cristne mz turkes hielp
Then fierde soldan het me
lechsala han gik sten lod
kirken kaning i franka ny
gha vdi en stad Then fem
turquemin han lod tekna
forde konung tel lossn for
peninga The sempta het
melech Then siette melech
temer The syuende melech
dayr i hans tid ta rith
ta eduuardh konung vdh
af engeland mz i sinam
oc forduelda mogha sa
rener Then ottende het
melech salan Then nyende
alphy guyke hoos vor
herris fodelse at tusend
tu hundrath halftredia sintyva
oc tyuæ oc pa tz nyen
dha forduelda magha
cristne j te land oc fordre
veer alla stinne oc fek
fran them en stad som het
tripolis Then tiende melech
asserafus han van acharon
oc gik ok sloo i hel al
la cristne Nu later iech
the andre blyfua vnefn

da vntel te sextenda han
het melech madabron
hanum tienta iech nogre stund
j krijgh oc orloff for hult
vmod bedoiner so han te
tid orloff mz Nu vel iech
sighia nogh af forde... solda
nes folk land oc sedehel
ha bod mek giftera moll
mz en mektigh herris dotter
so hanum tienta oc vilia
giffuz mek land oc stor
rigdom om iech villa haf
ne ofu giffuz my cristidom
oc giffiz mek vntel tras
afstundh oc leffuz oc hand
vor end ta solda ta iech
vdh foor af te land j gen
Ytte formaa forde soldan
vdh at komma af folk so
hver dag leffua af hans
sold oc peninga for vden
te som hans slot formare
tyna tusend vapnar af
egypten end oc af suria
oc af traya oc af te and
land halftredia tusend vap
nar for vden koppstaber
oc bonder mz sprace folk
ok te ora vtalligha Item

Een vdde som soma sold
tianer han for om ærit
hundrada oc tyua gille
na sa dant guld som
ter har ok for tom tia
ner han mz tre hesta oc
en camell Item nota at
fyra hundz vdda æra skik
tharda vnder en hofuitz
mad so er en hea och
oc hænd fouger sa me
af sold al enæ so te som
ga alla Item nota at en
gra fimmada bud nu
nd gra fora soldane vore
ha er cladder i forgylta
clader eller efter ter
tas clader seder Item nor
nogh fimmada bud fore
soldane ta bor hanu at
falla soma sina kna oc
kyssæ iorde tel eth tegn
at han gina vel tala mz
hanu oc nor sa dana
bud tala mz hanu taa
stor ter hoob vapn folk
mz spyut swerd ok knif
na reda at sloo i hiel om
nogher ærenna eller bref
vpis so soldane mishafu
ner han tem nogh tegh

gifu at te skulæ ey slaa
Item no. at han veter engh
mans bon so mz hanu
tel orth komer om hu er
skellyghe oc en mod tro
eed oc low Item ten tid
iek vor i hans gardh
ta vor ter en merkelik
oc forsoter laga vdg
af vora land mz andra
flc laga so han hafuer
af alla land Jek vor tok
skrielde tel orth mz my
landma fortz at hab tia
nesta oc my te drogte
iberdat ene log tid ter efte
ta setta Jek tenæ bedg
mz te sama mestæs hielp
oc rod i en stad so heo
leodinus so iek yderme
vel sia af her efte Item i
te forde stad tayr kom
mz megh folk fult med
oc qvinna som ibeed æra
af tore loo so sialiss
oc kobre so ami fala tel
at tiana huer efter sith
dubitæ Item æra oc syn
derliga hws oc smoo
ana i forde stad som

3

holdh i ioste ach honste
ach dua ach oc andra
ach alt aar i stonne vin
ter oc som sum sa vingh
af te verme af ouena
faar oc folgha vina so
tom ypter at / Aff ten
aker eller mark som
balsamus pona voxer
vdh inden egipte vi
cesimum capitulum ꝛc
Nota viden for than
ner en mark eller
aker ter so balsamus vox
er nv mua i vida at i
thz stze indie land i ptke
ter voxer tz ædlesta och
besta balsamus so i vorth
er thz er ter so sighs at
alexander talada fordom
ny solenb oc moneb tra
ter af vel iek oc me af
fia nor iek ter tel kom
Rena forsiffna balsamus
af indie er sa steff at enga
bona vdenb tinth ka be
na lighe Ite nota at fordom
ta vor te tra sam balsam
pona vox hoob rain hent
tel egipte fra en stad so

heder engheadi liggr mel
lom tz dotigha haff oc
iesus oc vor tz ter tra
plantz ob er tzeth vnd
huar te tra plateb ander
stadh ter voxa te opp och
vorda stiena me engin
frukt gifua te af tom oc
tz balsamus so voxer hoor
for de bair hu skal rot
teb oc forumeb af ystena
mend oc en hetningha
kona te hetinghe the
norz vdh ter gifua hu
engin frucht so te het
ingha selfua kenneb och
ofta forsfbt er at the
tra so tz pona voxer tee
ara tre eller fira fyder
hofua oc verdh ten mo
der at tz er skapt som
vin tra som voxa i skona
oc te bof som ter pona
aer te visna en me the
retina pona traect oc
frukte er skapt so bobebe
oc traect trit balleb enot
balsa pona tpib moll
balsamu faa te sa aff traect
the tagha en steen eller

Leen som hwast er oc h
rysna ter mz barchen st
ner som pomerantz tract er
oc ter flyder tha balsa
mu vdh oc ter holla
te twrres haar vm oc
tagha vaar sa at ter ennæ
af skal spilles pa iorde
mand mo oc ey bradha
barke mz iern eller an
ne malm / Beda ty tæ
behulla han ey sin dygt
Item at balsamus hafu
mogha dygder oc stor
sa at nyssna nogh gode
lict amenasla Tha tom
alla vidæ tel huerna
at leggia oc mestræ
seghna af halftdiæ sin
tyme digder Tet skær
oc skelde at betrigha
sellia cstna pwrt oc
blandz balsamu the
pleya io ter fern atth
blandz oc forskalle
so ick selfuer efftæ sett
hafu ter ick thees to
vor sinna pleya atth
swida cinama oc frukt
te i oleo oc sellia for
balsamo Tok ma mad

i mangha modha sc om
hu fulferdis er mand
ma tagha end tord bal
sam oc laden i stedda
melk er hu retferdis
tel blandh hu mz melke
at hu ey synes bladher
mand oc ey tord i rent
vatn han bland iketa
tha mz vatn han flyder
geneste tel botnen thy
at balsamus er gatza tung
af sek self oc io letta
mand hena fyne tess
falsskar er hu oc io tel
suaer hu fynds i tel ba
dra tha er hu ~~ret~~ Aff
ten flod som kalles
nilus oc aff egypte
Capitulum nonum

Nilus som er i egyp
ten som kalles
eth aaz nafn gyon hu
løber vd aff parad oc
i gyme te othar i ten
stor indie oc sien løb
hu i gynne magha land
vnder iordh oc byster
vdh vm eth bierich so
heder alothe mellom indie

oc ethiopen oc om
kring etiope oc eth land
som kalles mauritania
oc ther nest kom hun
i egipte oc gifuer all
egipte vatn oc vanda
nogh alt intil alexa
driam ther tager hun
sek i hafuit oc norr
solen kom at tu̅ mynn
huert ar oc tz er hoob
tz oc halft dia sintyua
daua fora sti iohanis
baptiste natiuitatis dau
so er hans fødelsses dagh
ta begynder nilus alt
lentaelighæ at voxa oc
at flyda sa leghe ath
solen kom at virgine
so er om sti laurentius
oc sien voxer hun af oc
mynzskes oc ther nest
stonder hun i sith toll
stella nar hun voxer
ofuer sin moda tha gior
hun stor skada i egipte
at ther tz aar vorder dyr
tidh sumaledh vordher
tz no hun flyder for
lidz forty at ther regn

gantza skiallen i egipte
oc sialde snar mad ther
[illegible] oc nortz vghin
ther om somarn tha vord
vordhen ful af myss so
stor skada gior. Item
egipte er semptæ daghs
ferd lanct oc tre daghs
fordh bredh oc fra egip
te oc i gønne othen er
tratyua daghs ferdh oc
sien er tz tolff daghs
ferd tel nubiam eth lad
som sa heder oc te nubi
te thra tsema oc thra
sittæ so etiopes Ite ten
fughl som heder fenix
oc al tid er ena vden
magæ han lefuer fem
hundrath aar oc nar han
dør skal tha brinna han
sek selff oc af then
askæ føþs ena anden
i gen huot hell thz er
hans natur at han føþs
skal eller tz er eth
sindlict miraculum gifuet
af gud tz ved iek ikke

at scal han vor meth vis
der i egipte | Jtem fra han
nu tyswer ten stud iek
ter vor han er mogits
stor aand en orn | oc haf
uer en fiæder pona sith
hofuit som eid pa hanæ
oc hafuir hals som han
vor forgilt | oc vinghæ
som te vor af purpur
stært af tuænæ lægha
end deel hast ofuir te
annæ helff or han gull
oc halff ijooth oc stein
fo eth foll stein fa at
te hafua | lest ho som
hannum seer for hans
skyn bedæ | Jtem er i for
egipte mongæ træ som
gifua frukt af tym sex
synnu eller | syu synnu om
aarith | oc hoos te flodh
nilus ter fynnes magæ
hona costæligha stenæ
| Item fra babilonia ter
i egipte er at fa tel
en stæd som | heter merech
oc kallis eth annæt nafn
af hetnighæ | mecheris ||

tz er tolf dagæ oc tywæ
dans ferd | oc alt mes
tæ delen othen oc ter
hetra te hetnigha en ful
aab machon | aller ma
chomz i hans tempell
som ter kalles musks
af hans | lifuz vel iest
nogz her oft frem ha
der i tena suma bocth |

Af soldanens leyde oc
veyen in tel Sinay Capi
tulum decimum

Nu mwa i vidæ ath
nor ma beth leydæ
af soldane tra play der
han enghi at vetra | ley
dæ han gifu pelagma
sith beginnæ indecyla
for veen mz seft oc tz
for te mz tym pona eth
træ som en kana | oc an
dræ hetnigha som tz fe
te neyæ ter tel soldanc
tel hed oc gifuir pelag
ma meth goth oc meth
god fordeel for ten ley
dæ skild | oc te fo kundæ
fangæ soldanens breff beseglit
te fa meth mz fordell ||

hvor te frem koma tel
te betingia ta neya te
betingia först brefuetth
oc tagh sien mz boda
bender oc legghat sien
fama töra hofut oc ter
nest ta lesa te tz ok
sien ta suara te oc sya
sa at alt tz som han
bynd ta æra te gøra
bona tel at gifr oc te
gifr tom so sadana
breff för mettz gotth
The sa dana leyda bref
fongh engte vde te som
hafu tient i hans stad
oc vel bener er Ter
sek tid ford ta fek te
liettz breff tel alla tee
hanu vnnistina vor at
te skulla lada mek ind
ga tel alla stader oc
hvor jek villa oc at te
skulla vnunysa mek
oc berata mek alla
styker eft min egen vel
lia so ick eft spurda
oc skulla gifr mek gotth
j alla moda oc forda oc

förda mek fra end stad
oc tel en anne hvorick
tom tel sada Ite vor so
pelagrime hafu fongtz
leyda af soldane se for
sefuz stor ta hafua te
tuenda veya til sinay oc
huylke te heller fir vel
lee ten vdh af bair oc
tel en dal som heder
elim ta fara te först ofu
en fera ter som te för
ofud tz vda haff en la
nghh ter fran som ysra
ele folk fordom ofu gik
mz tör föder ter moyses
tom ter ofud ledda som
gud hanu bidtz badha
huylket vatn som er gantza
clart oc vptz af roda
stena oc sand so vaner
botnnyd ligh oc ter er
hoos sex mila ofu oc vor
ha ter ofu kom ta kom
band j oblinghn so varer
sex eller syu dags fördh
oc ter nest kom han
tel ten dall elym som

for er mesta Ten anne
vey er af Babilonia oc
sa geneste i ørken tok
kom hand førsth tel en
kelle so sigs at moy
ses giorde oc ter nest
tel en rystuerer so heder
amazarch so moyses gior
de mz tre so ha ter i
kasta oc sa kom ha
oc tar tel forde daal
elym oc sa er en long
dags ferd in tel Sinai
Aff babilonia oc i til
sinay er tolf dags ferd
oc mwa i vida at en
hwa pelegrima kunda
koma i gyonne te ørke
vden te hafua leda so
veyen vide Thy kunda te
oc koma fre mz hæsta
tel thy at ter fyndes enta
vatn at gifua tom tel
drikka tok koma tee
nw fre mz camell thy
at te kunde holla thorm
i tre dagha eller fyra
for vden drikka oc skulde
te fere mz tom Tz som
te behøfua tel tom self
ua oc tel camelen
vden huot som kunda
gualka af træenne
so wo ved veyen stada

Aff sinais closter och
aff sancte katherine helledom
Capitulum vndecimum

Nota at sinai kal
les ter ørken syn
oc nader vm bierget
ter er eth stort munn
ka closter so er alt
om kring murt met
end hey mur oc ara
sterka porta for af icrn
for ten rædza skul segh
som te hafua for dyur
so ara te stor ørke
te mukla ara af ara
bia oc af segn oc
ara mett gudalige
af tres lefnt te drikka
ikke vin vden lidt om
høytiderna oc ara
snotig oc en fullalighh
føda oc er ter af ful
lidt Ter bren altid
ful mangha lamp ma i

sancte katerine kyrkia
ty at ther er mykit aff
ollia oc olia thra stie
bagt tz stor altare ther so
gudh obenbadha sek moy
sy j the brinneda busch
oc the busch hafua the
ther en j stor gomma oc
ner inlouckna stugha
ther ind ta drafua thee
af them thorr skoo for
tz ord skal som gudh sadha
tel moysen lyff tinaa
sko af tina fotter thy
at ten stad som tu paa
stonder tz er en helly
jordh ty at ten jordh
kalla tee betzelell i vm
bera di gutz skryngia Ite(m)
haob alterz er tre trapp
högith fran ter er en
gilff eller en kista aff al
labast ter i ligger ten
helly iofruens ste katerine
ben huyka som vises pe
legrima mz stor vordnathed
af tre ofuersta platerne
Ite(m) playne oc at, vysti pe
lagrima ste katerine hofuz

oc tz clada soth vor
suppti oc tz clada tz
sines end mykit blo
dikt ter vises oc me
gher amme hellydom
oc vmlikt tingh som
ieck syndighe menis
kia oftta grandgyuelig
gha sa mz mynne syn
dyga oftue. Ite(m) hafuer
huer mik sin eyen
lampa i forde kyrka
oc ner han dö skall
tha vdh slyktes hans
lampa eller henness
lyus myntzskees huyl
kz gudh gifuer hanum
tel eth tegn at hans
tid kome er Ite(m) stor
da ieck mek oftta for
om eth vnd som ieck
hada tek fför bort ha
destz er sa at nor tör
res ofuersta plata dör
oc af thar tha gifuer gudh
them eth tegn huem
te kepi skula i hans
stadh huyss ieck nogha

skuda sa at vida tok voz
mek berth at tz er sa i
seden oc at i te messa
som sigs for te spedal ta
vd slyktes alla tors lap
oc hans lampa som i te
kepel skal voz opp tent
i sten eller oc ter kom
af hemalind en lide sest
poma altar som hans
nafn i stond Jtem i thn
ser kyrka som aldra
fluer eller edderkopper
eller nogh andra vdyra oc i
ina hwylke oc tet kom
af eth stort miracolo til
fom voz ter sa megthn
vinsla mz sadana orma
at kyrken voz thn fuller
af sa at munchana te
villa hafua bort fanth oc
bigght kyrke en anne stad
oc ta motta thm jomfru
maa obenbaraligha och
bad tom vernia i sten
oc sada at te skulla ikke
gy me hafua vmagta
aff sadana stikel poma
thn stiggh so jomfru ma tom

mothta ter bigda te en
sten kyrka i jomfru mae
hedhze nogh sa op bader
poma tz biergha ter er en
capell so kalles helye p
phete oc sende kalla te
orek oc poma te enna sida
ved biergh ter er en vin
gard som kalles rosen sta
phis oc poma menna at
ste johes ewangelista plan
tedda te gard Jtem poma
biergh oppa mer ter er en
kapella som sighs at vaz
moysy oc ter er en steen
som er moysi beleda vy
tankt tentid ha gjemda
sek oc tzeda en se voz hzar
anlidda ter vises oc thn
steis so voz hzar fer moysi
te ty bid sefua ordh megth
gudz hand eygten oc vnd
thn sama steen er en hula
tekze som han voz te tra
vna dawa me ha fasta
da oc fran tz biergha
so kallee moysi er endh
ske [illegible] af en leuetha
oc tel tz biorg so hedher

sancte katerine biærghe
ofwer en trang dal som
ær mykith høgh oc mit
j thenna veye ær en kirkia
som hetir the kyrka mar
tirum tiid komma the
dom munkana oc syn
gha messo oc thz biærgh
ær mykith høgra en mo
ysi bergh ær oc ofwerst
thenna biærghz ær then stad
som guds engla førdo
oc wardadho then helgha
jomfrwna sancte katerine le
gheme mz hennes hofuth
oc kladhom som thz j suppt
war ther hafua fordom
standith en capel men nw
synes ther inthe vthen en
hoop steen Item bodha the
berghit heta monte synay
oc forty at al the stridh
som ther om kununga ligga
heter dessom syn Item
war pelagrima hafuer
vatn thenna alla the hel
ly stadhe oc villa thidhe
thidhe fara pa tweggia vegh j
gen tha sia the munkana
godha nath oc befala thom
j thera bøn oc werdskuldhe
hedh tha pläga munkana
at gifua them noghot kosth
at førra j genom ødhken pa
thera vegh hem i ierusalem toke
behøfua the ledh med som
them føre j genom ty at thet
ær tretten dagha ferdh

Vegen gionom synay och mykel ødhe land Capitulum xv

Genom then føre ødken
oc wildha bor mangt ont
folk som ey boo j hws men
gher them belighia af sandhe
som israels barn fordom
giordho j the samma ødhke
forty at vatnz blifuer ikke
lenghe thenna en stadh ther
Thy om skifta the theras bo
lighia oc fylgia vatnz the
hwarke pløgha eller sa
the aldra sialdhan brødh men
allz ænast kotth af the
dyur som the slatra j ø
dhken oc thz kottith the kokha
the til thenna stena som hetta
giordo af solen Thet ær me
ghet stark folk oc grymt

et vdhen enta for lifuet
Oc hafua en vaben men
spyut oc ther hofuz thz
om kngt vofna te met
lanz tok hafua te oftæ
orloff mz ther eyen han
soldane Oc pleya hanu
sten steder ten tid icke tæ
tæ soldane ta vor icke self
tith i sted mod tom te aff
arabes Oc eet anz naffn
heda te bedoynes oc a
thopos Oc th hwerman
gior mer ont i ptten
tongh skada te siulbe ste
katene pelagmia Ite pe
lagmia som vth ven synda
ofu otkte te fa forst en
stad som hed bersabe forst
i ydalund ther vor for
dom en skon stad ther ens
tua med hanu i vdra
hada tok stor ther en no
er kyrker Oc ther nest
komna te til en stad som
heder ebro tid er too
mila Oc lapss aff at ter
boda fordom maga kc
pa Oc ter er te staf so

kalles spelunca duplex
ter liggia te helly pa
triarche abraham ysaac
A iacob Oc sara oc re
becca oc ty er naithen
hoos ety bierghia oc stor
en skon kyrkia ok er
bygd til varn so eet slot
saracem kalla te ten
staf kariarthaba ok
kmna te te sted barza
vell oc hedliga for te
helly patriarche skil the
lada engin nod koma
hueckte cristna ell' ioder
vde te hafua synderliga
noda af soldane met
breff eller bud Ite hosse
ebron ter be grundh een
dall so kalles vallis
mabre Oc vlcter ner
intel ierslm oc ter er
eth bierga ~~som clwysen~~
som kallis ~~arbor secca~~
monbe mamb Oc ther
pona stor en eegh som
er wyrn so kallas arbor
secca sirracem kallet
dyrpp ty sighe at hafua

standt sten abrahams
tid oc sôma sla at thz
hafuer sa standit sen
verden vor skapt tors
stodz grønt oc ber fruct
in til vor herres pinelsæ
oc sen visnadæ tz Jte
to w myla fran ebron
ter er lots graf som
abrahams broders son
vor oc sa en half dags
ferd god vey ligger til
betleem inde iu/ Af
Bethlehem oc veyen
en til ihrlm ca^m xiii
Bethlehem er en
konge stad oc ly
den ter hafuer
en kunge hannu oc te
ra mesta delend
estua som ter i bord
Ter stender en skøn
kirka østen i byendz
ick hafuer en sets no
ger meget skønæra
oc er vden tel skønli
ga bigd mz kostaliga
lystehal oc timer ok

inde til hafu hu tyu
pellar af malmar sten
oc pa ten hegra sidh
haor te hexti pellara
sexte trapper neder at
er te stad ther som ter
som ihs xpus gud
oc menniska fødz af ten rena
jomfru sancta maria
oc ten sted er vel bigt
mz malm sten oc skøn
ligha malt mz guld
oc kostaligh tingh af
alla homma lyda oc tre
foder ter fran er ten
kubba som mest lada sin
son i ihm xpm ter haor
er en brøn som sinna
sia at ten stierna fall
vdy so te tre konungx tid
fulda te synnu hu fur
giort hadde sin tianestæ
oc fora ten krubba er
gudz tienares sanctus ie
nimi oc vden fora kyr
ka er hans stol som
han plæyadæ at skrifua

offuer alt arabie ko
nunge rygha. Men sin
na han vor stadfest
vdi hans rygha och
hoxsta maiestaath
som vor aar efftir
gudz byrdh sex hundret
oc eet oc tyua. oc thu
dreta oc pana tz tolfta
dalva dic ionis som er
om een torsdagh tha
obenbarde han oc led
vdbyuna thum forbanna
de bogh oc logh full
aff vantro oc villelse
som han dietz hadha oc
bodh alla sina vndersa
na ath the hena sa
holla skulla all hans
tidh vdh Huilken
bog sa mangha vtalli
gha aadh intil thenna
dagh aff sa mogit w
tallieth folk til thera
ewigh fordarfuelse nu
holdh fur troe oc lov efft

hans dod Det ma stor
forua oc vselhed war
at sa meghit folk skal
blifua for thiniit fora end
mantz villelse skildh
Jte vor eet annz cernetra
vdy hans rigia arabia
then tidh han vor konugh
J ethken huilkz cemetri
han offta playade ath
sitha oc hada m3 sek
noger aff hans rodh
och tiänara oc thz for
reqth thum offta at han
ted fer villa saa offta
thy hadda tee i vellia ath
tee villa skaal tet cemetri
i helt Thetz skeda sa een
nath at konugin vor
hoos cemetz oc tee druk
etha thum hada drukna
aff win sa ath tee sofua
da bodha til same stentid
hans tiänara formima
at tee vor bodha drukna
oc lofwa til same oc sofua

ta vdh drolva thee
hemeliga konungens
swerd som han hoos sin
sida hadhe oc stunghe
ærmedh i heel Æfter ko-
nungin oppnokuadhe oc
sa manen liggia dödh
hoos sik ta vor han
megit gladh oc vredh
oc skyldadhe sina tha
næra ter for oc sadhe
at the tetta giort hadhe
oc villa the for hæfna
dödh thin alla sinnen
Æfter han meth them for-
kom for visa medh oc
for rættha tha sagdha
the alla ath konungin
hadhe tetta sielff giort
i sin drukenskaph swer-
dh huilkent konung-
gin sa sin blodigt
huilket the sadhe ath
tetta skulle var ætth
tekin at hans swerd tet
var blodigt oc han

sin swerdh sa blodit
oc tektil han hardha
sa maktha vitna omod
sik tha spruadhe han
megh sara och giff-
wer sitt blwelssa bort
oc forlosuadhe ath
drikka vin nogher
tidh i sina dagha oc
forbodh vdy sin logh
nogher mand at drik-
tha win oc forban-
nædde them alla them
som vin plæyadhe at
drikka eller at sælia
huilke forbannelssa
skal hangha ofwer hans
egith hofuth effther-
ty ath thz standher
scriffueth at win gla-
dher bodhe gudh och
menniska oc for tenna
sak skildh tha drikka
sarracen ikke win
Huot som the ikraa

giffuer obenbare thz giffuer
the tok een deel aff
thiim hemmelighe teth
som the haffua forsagd for
drikk thet er sæt sydh
ok lostet at drikka
ok thet sydhe vel ok
thz er giort aff kal
kamell som sukrith
plæyer at verda aff
Item vor forscreffne makon
met vor drotthe thaa
vord han kostelighe
smuredher mz yrthe
ok lauth wdy een kiste
kostelighe giort aff
gulledh ok sølff vdy
een stad arabian ther
som the begynda ath
holla hanum for een
helligh mand ok for
gutz vesse sendhe budh
til thiim ok effter gutz
byrdh mynnes ath vor
fulla aath hans leghe //
mæ tresen fører ok til

een vdigher stad for haffs
merk ther som han nu
hetir ok sygle aff me
git folk som synghua
ar aff driffuelsæ ok
holla hanum for een hel
ligh mandh // Aff
hans som temmer bog
vederstala mz folgha
men capitulum xxiiii /

Mesth at, saracenni
sich ydermera ath
vara meghit ondha mest
fforthi at the ikke holla
gutz logh som thiim ther
er mz gutz budh mayr
ok the sich ok oss ofstwa
at vare ondha ok sich
ath vy ikke holla vor
lagh som the helly ewan
gelia vdhuisar huy skal
vy haffua anamz ok
veder korith oss at hol
da / ydermere tha ara
the selffua vdy een villelse //

oc mena sva at hoffer
menniskia thy lofwa som
han ær fødder Idhy ee
hwat thz ær ta ma han
koma til nodha oc for
thi mena the at the
ær badhe ond andre
oc sva at the hella ma
komeths bud oc lofwa so
han them gifwa eller gifit
hafwer oc gør thz
enkta amot the akta
ekka tesffwer at them begy
heller them i them willel
ssa som the alla meth
fordømda blifwa Item
wel iek sia edher hwat
mek een dagh wedher //
fordh mz soldane ther
iek i hans tiænestha
wor oppa eet slotth hed
teyr han tok mek all
ena widh sith maka oc
wisda alla andra wedh
och spyrdhe mek hwer
hans rætthmedher ær i blath

cristna i thærre land
Iek swaradhe hanum oc
sadhe thz ær godh wi
wnnet mz gutz hielp
Ta swaradhe han igen
oc sadhe at thz ikke
sva ær oc sadhe ydher
menniskia edhra præster som
skulla wara alla en
dra eet effter sin te
lighta wedh andra lef
neth oc trigha ikke
til war thin tiænestha
som the i templeth
skulla gøra The wilia
lighness wedh werdes
folk mz thærre cla
dha sedh the drikka
them drukna thee
brydha thærre kyskhed
the gifwa han oc før
sta onda wodh och
wndernydha them ma
the aredha som the ik //
the skula bena them
mz och thz annzfolk //

[illegible]

tee holla ikeni thire
helly dafua thin tid
tee skulla tiena thire
gud vdy templu mz
gudelighet och ydh
mykelheth tha tagee
tee andh var tee kop
ska tee ara i kirkiud
oc aeda oc drikka
til ofuerflodighet sa
tale tee illa sua slaff
tee oc lefua vrenly
gera end andra vskel
lighe dyur the ogra
tee skalla oc ryfua
the fortala huor anna
tee swera neeken eth
oc ofua thm i manga
andra vdyghdhir oc
giore tee sua obenba
lighe at vore ther nog
ther som ikeni thet
mz thin giore willdu
ta wore han aff thm
forsmadher oc holbe
fore een dara oc

aff stor hoffered tha
vider tee ey huor lid
tee tee villa hafua tor
vs cladher skorna so
me forbaughe oc soma
for stakkaddh soma for
lwda oc soma for snef
vd soma hughta thm
vdi tughte oc for sua
mz thire cladher seth at
the are badher wa ath
spotta for dard een
at the are cladda so
vist folk thm burde
ath lefua effther thiri
xpi kenadom oc lef
uz som han thm kende
oc vare ocuffella lighe
gudelighe ydmyk
gha oc fard mz sins
hedh oc vtghferdighed
oc hafua korlighedh
indbyrdh oc forlatha
thm som thm gore i
modh vy vider weel

at cristne hafua mesth
thera godha land som wy
nw hafua fore edher sendh
skildh vy vdess oc enktha
at i fongit fran oss i geen
for een i hafua badhert
edher leffnet toch ära
vy ther vesse oppa ath
i fongit i geen vdh aff
hwer hendher i nw thz
sker skal Ther ick icke
tessa ordh mz macktha
skeed aff hanum borth
badha tha stodh iech
oc vesta ey megit at
suara mod femen Jech
vndradha oppa at iech
sa dana ord aff een
vantro sarracener hord
skulda tech sadhe ick
sa til hanum Hwre mz
edher orloff hwarlund
kunde i nw vita thetta
sa fullaligha som i nw
sagt hafua Han suar
dha mich oc sadhe Jech
sender offta aff minom
tiänare vd vy the cristna

land oc rigka for kop
mendh mz dyr stena
mz balsamo mz silcha
meth ytir ter meth
fongter ick all tingh
vdh spurth hwarlund
edher keysare oc kon
gha oc bestoppa oc p
lata hwa oc forsta hol
la thirre stadher lefnedh oc
oc hwer lud oc hwar
lund edher prester clere
cke oc almwess mz
lefua thy weth iech
at santh ar som iech
sagt hafuer Ther nest
kallade soldanen thee
hwa oc forsta hans
radh mz i geen som
han til fore badh vd ga
oc kalladha fira aff them
til sek oc badh them
berätta mek om alla stik
tha land oc rikthe oc
tukte mool som them
vor vnderlict Thee be
grinadha at sei mek af om

englland oc frankarijke
gha oc mangha andra
land ligghir vnis som tee
haffua warit the fordha
eller oc hafft the bolight
i mangha aar Jeer her
da tee soldanen tala
da anet them Ith fra
ka sighe moll saa at
ick storlighæ vndradhe
hwerlund hwor ludh tee
kunda vida alla stikter
saa clarlighæ vdat sighia
nu kiære wenner beder
alla at i tenkter her
nu ppaa meth eet goth
hiertæ hwot bluckppa
oc skam at gutts oc
cristendoms wænner tee
kunda saa breyda oos
hwor sinder som vij off
ty wer ty fora orsaka
kunda oc at wy lettha
ewind oppa at omuen
da wor leffneth till
een betringh saa at gud
fora sin stor barmhier
tigheth skild wenna sin
nadæ til oss oc skilcha
oss tee land raskalighæ
i geen som hay megit
keer haffuer oc selff
helligh giort haffuer mz
sind hordhe dødh oc pina
oc saa mangha Jutalighæ
helly menns been liggia
huilka land som oss cristna
menniska som hans lem
ara giffuet haffuer Wy
villa oc bedha gud the
om at tee vtro saracener
som willa faa at the
hinna raskalighæ koma
til thin helly throo oc
vndher thin helly kirkes
kioss vijdelsse och at teth
matte worda een hyrdhe
oc een fara stigh meth
ihu xpc som er benedictus
in secula seculorum ~~amen~~

Thetta fora scriffna war
thin forsta deel Nu be
gynnes thin annæ deel
til them som ikeka
well thro wdens vnd
ircheedh capitulum xxiiii

Herra gud huat thu
hefth wnnlikth mz
alla tima gingher ondra
lika ok leffelika vdi
hemelikt ok pena iorde
Swilka wy tok tenkera
all ting ofver tan eer
enghen ting hann vn//
derlikth effter thy ath
han all mektigher ok all
ting skapp hafuer men
hans gingher tee ara
off vnderlika ok synd
lika tee som oos wbekan
da aro ok the som vy
aldry seet hafua tha
fydiss eet vnder ok
tenkera vdi wor hierta
sa at vy tekth til forn
effter noger mantz selff
nøsva throot hafdra
forty skal een w vissma
ikera vndra naar han
horer at skillika ting
hvar i manga land vdi
verden tee som aldry
vdkoma aff there fo
delssa land tee thro

nøsva andra som vy
da warit hafua och
thn ok thn sent for
sia aff vnderlika ting
som tee seet hafua aff
selk dylir sulk ok ma
gea andra stikra hvil
da tee som v forsok
ta ena vatta thom
selfua tha mva tee
her oppa kemma ath
manga honda reg
ment ara i werde
som tee ikera aff wy
dda forty at huo
som er fødder i een
by stad eller land for
han til nesta stad eller
land tha finner han
ther for vdhn thyt
noger omskriftel sa eller
i thrit mool vdy there
sedher i therit lov ok
la eller vana vdhy
noger stikra som ther
foth oppa iordhn vdy
vatnz eller vdy vadrit //

som han ither fer sect
hafuer han han saada
aff bullielsa finna mer
sek hwot maa han ten
ke at wara maa
lonbt eller lenkst borta
i tee land som han? w
bekendeni aff nu efter
ty at ret til som sagt
hafuir aff mig pelagius
ryra som manga fler
maa wel viderliet va
tee som ther varit hafua
oc tem viderliet worda
maa som tid een kona
maa eller kona skul
le ta vell ick nu sia
her effe hwot ick saa
och horda west war
vdy tetg at ick vandra
da i manga land och
rijke for forskyllese
skill i manga aar som
for eer sorth thy vell
ick ey tia sendhen fer
for thens som w for

sokera andra

Aff armenia oc persia oc aff amazonia? xxv^m ca^m

Iech wel nu ofuer
see m3 tee rijke
som ligger om kringh
noda land som arabia
egiptus oc siria och
vell landa andra pela
stina sefua aff thens
som tee land sokt haf
ua eller sogeuma orda
Iek vel nu fora tangha
andra land som megit
lengh bort liggeda ar
som er forst armenia
tech mydia saa megit
som ick ter saa tra ick
ther ford frem i theme
land ick ko forst frem
at eet sloth som heder
delesple mirt tet vor me
git stort oc hafuer lig
ghit manga aar ode
oc mith wor sauth at
ter vor een fru som
maa callis een trolkona //

hu̅ hafuer een hest som
staar altid i een stor saal
hoos som kommer tid oc
han hella then hest syu
dagha oc syu nætter vo
kende sa at engin thra
sofuer ha̅ fongher aff te
frua̅ huot han bedh ha̅
fongher then frua̅ ikke
at sec fær en tee syw
dagha frem gangna aro
sofuende han oc i tee syu̅
dagha ta gula̅ tet hans
liff tetta̅ villa ieke ikke
thro mic mek vor sagt
at then vor forspelt ik-
ke laanga siden aff
thoo prince then ena vor
een konung oc then ane
vor een hyrda then gik
konungin ikke vel forty
at ha̅ kedh om vellik
tinge mic hyrdhen gik
then wel han fek alth
huot ha̅ hafua villea
Jte nota at i then stora

armenia er een stor
stadh oc god oc heder
artyron oc liggher
froua̅ een dagh ferdh
ner eet vatn som heder
euffrate oc ther hoos
ligha tu gruzar hoya
bierga tet ena heder
sabissatolle tet andz
heder ararat tz ena
er syu leucis opp at
gaa oc tet andz er
altid fult aff sne ter
sia tee at ~~a~~ arthen
bleff stondigh i noees
flodh oc een stal af
arathen er nu ecth
munkera closter som
er under then samma
bierga tok torff engin
forseyltit at gongha
opp paa teth samma bier
gha for guld skildh
ther er een stath heet
hoos som heder lauda
nie tee sigha at noe

kaldæ hanu thær ær stær
stadh ibera kambt thaden
heder hanu thær wor tu
rendæ kyrker vdhen ter
han vor ersten thær ær oc
een annen stor stadh heder
thauzra och hand ær vn
der keysernes aff persen oc
thær ær vtalick mecke
kopmandskaps som
han thær meth werth
Laddh oc ty daghs
ferdh øster vdh ær een
stadh hedher sadone
thær boer keysaren aff
persen om somarend hand
hafuer oc een god stad
hedher cassach ha kiaff
fran ierlm tre daghæ
oc halft dæ sinz tyme
daghæs færdh hand hafu
oc een stad som hedh
meth thær ær een keyser
stadh oc ær then bestæ
stadh i all persen oc ærter
een annen hedher corna

han ær meget stør ydeest
i persen ær een stør stadh
hedher turris babel eller
babilonia ther sines mugha
men ær aldeles forfallind
oc ødh/ Ther boo dragha
oc fugla oc dyur oc man
ge andræ ormæ som edher
hafua oc teth land hafu
keysren aff persen aff key
saren aff tartaria som iek
til foren sade oc lighter
ther teth land goos som
stus lob for them bodha
oc thet kalles nu suerza
oc ther lighir eet bierg
ga oc ther oppa po ua funth
manna som seghes i appo
tecken Item op til then
samma swerzen ligher eet
land heder caldea thet
ær ikke stort men thz ær
eet goth righa och tæden
fær mand mil amazia
oc thz stwer al cristna qui

oc thæ kom saa til Sten
tid the vora boda med
oc qwinna til stiernen tha
vor thera konung se heed
tolopis mz alla sina vel
berna mend j heel slage
vdi een striid af koni
gen aff Sithia tenid om
nana fingh ~~then~~ tienda
at vida at thera med
vora alla doda oc the
wor alla enkter thaa
vor tee til j thus hast
hedh oc galna och to
ga alla harnisk sina
oc fulketi til marken
emedh konungen aff Si
thia oc j hell slogha
konungen oc alla hans
mend oc forderuada
saa at the ginder tee
blefua saa vell enkter
som tee andra Ter nest
giora qwinna mz them
selfua een ewigh fredh
oc saa at tee villa
selfua rada oc stiurda

landen vden nager mantz
hielp oc nu kepa tee tom
altid een drotning j een
effter then annen som een
aff gera ~~then~~ som skyn
sterk kapsk vis oc vel
bore er och vell gidher
vdhieth j harnisk oc be
skerma them oc theris
land Item vdhen for thee
vigha ara nogher por
een hedher Emarzitte
lud aff tee oo er them
lefuetth atty henna tom
mend tesner om aarit
toch at engin mand
maa ther blifua lenger
een sin dagha huer
tid vnder hans liff Ite
nar ther fodh eet swen
barn tha skal mode
ren fodit til tz kagha
oc dodha oc sendz si
dhen heem til fadhen
Item naar ther fodh no
git velbordit moobarn
tha skal mand af skiaur

tetth vernst krist meth
een glødende kniff for
skiolden skildh som hu
oppa then side fører skal
fødh oc noghit andhit
mod barn tha skall
mand aff skære th hoss
brysth for hiend eller
armborsth som hu oppa
then side hauer skall
Item then samma drot
ningh hu styer sith land
gantza vell med sith rad
oc embitzmend oc hold
thm hordelighe vndh
lidelsse meth low och
rætth som the bestemme
hafua Item mer aud
hra oc konungha som
hoos henna besidende
ære hafua krigh eller
orloff tha playa the
ath beth hielp aff henna
oc hun komer them til
hielp meth stor makt
sua ath hu fortiener aff

them stor summa gulld
oc peninga oc mine
i vidh at hu nu heuer
eth wiste i rad oc fro
ma i harnisk oc full
horde i stridh oc full
tagha i all hofuerskeligh/

Aff ethiopen oc dya mant oc aff then natur oc medhla india capitulum xxviii.

Viti skall at ethiopia
ligger sinder hoss
ærideroze land oc hu
er twenna | then sindra
och then østra | then
første heder the i thet
land chusie then ane
hedher mauritania fo
forty at falckh er the
meghit svortæra een
i then første oc er ter
th konunga rikæ saba
som læses aff at konunga
aff arabia oc aff saba
for the konungh salomoni
skatt ül oc at drotni
ngen aff saba kom tel hanum i iherusalem

Af dyrebar stene

at hørd salomonis visdo
Item att tz vath som i
etiopen er kalla eller
floter Tz hafu salt ther
theff af then megla he
da som ther er oc ther
ter een kelda hun er
saa hedh om matten
ath engin tool at tagha
ther vdi mz sin hondh
oc saa kold om dagin
at mad kan nøkka ter
dricka aff for kulla
Item tee blamend aff
mauritania tee adda lidz
oc vorda swart Druk-
na the hafua blod svn
tha tee lefua ikka len
gha jtc vdaff etiopia
for man ind i then me
della indiam tee ara tee
indie then nadersta er
somma stadha megit kalt
ath boo vdi Oc then me
delsta er wel til mada
koldh oc then thexstgha
for mett heed / Vdi then
natersti india fogher

cristalle aff iis oc vath
vdi stert frosth west
er thz ett Ther er stor
stene aff cristalla oc ter
i fedh tee besta diamante
som tee ther kalla hame
seth dyamat er lithen
oc costelich De hafuer
stor dighder som sefius
af i stena boghen somma
ara stor som een nøt
oc somma som een bøn
engin er stor end een
valnøt hoo som bær
hanu paa kysker och
addruer han tijr ha
nu dieff De stor hof
huguit hoo som hanu
spaa sigh hafuer i seth
stridh hanu for siæl
dhen ath skadha han
fordrifuer falska drø
ma troldom oc diæf
uelsens aggfelsser kom
coth til hanu taa sied
ha oc vath tee besta dia
mat af india the lefuer /

megit cristalle i thuis lid
Oc tee kunda ikkea polle
ved for thuis hordhetth
skill ther findz Oc som
mei som æra Oc somma
æra aff lidh som folcer
Ther fødh oc andra dia
mant i arabia tee æra
nidra Oc sortæ aff
lidh oc somma fødh i
maccedonia oc cipren
thz skeer Oc offta ath
mattha fødh til samen
fortty at tee fødh aff hwer
anne inbyrdh af dugge
som Oc gifra margarite
tee hafua Oc gund man
gta slundom somma tre
somma fyra Oc somma fle
margarite thee æra alla
kunda Item nota at Expe
rimenta salia offta
andra stena for diama
te soo som æra aff gula
cristalle aff saphira Oc
smaa stena som findz i
lumpardia ma maacob

forsøgha them om tee æra
rætferdigha først ther
nz at findz tee saa ath
tee lada polle tom tha
dugha tee ikkea Item han
han ikkea skæra glas sa
ganske eller cristalle taa
dugher han ikkea Item
tak eet ludz stikera aff
sieylsten Oc lægh ther
oppa diamant taa hafuer
sieylsten engte makt at
dragha jern eller mall
effter sek om tee stena
æra bodha ligha stora item
ber een wtzysker eller
een drabæra een dia
mant hoos sek tee hafuer
diamant ther twd engins
makt Item nota at nidra
gerdhe aff eet vatn som
ther løber som gerdher
inde oc ther gongther
alla vdi som æra tyna
fyder lamgta Item vdi een
medelsten nedra skall

mand fara om natta fore
oc mikil tenth vestra haff
til eyn oc hedher ormes tid
fara offta kopmen af ve
nedia ther torfua enga
fard fra met skib som
ieru er vdhi forty at ther
ara stor stena oc gru
da aff sielsten som til
tøm draga bodha skib oc
grotz Jte i thera land oc
ethiope hafua bodhe qui
nna oc mend eyn vndh
sted om somaren nar ske
heet er the løba the uth
til vatnz oc kola them
the løba thet altinge
nøgtna oc leggha sek
vdhen all blueste huil
kith meth totta va me
gith vdhfuest Item er
eet land x inden indien
hedher kana the boor
ondhe hetmyke soma be
da til sele soma til mo
nen the i lodhen til vatnz
til iordhen til tegra till

hughorma eller huath
them forst mødher om
morghenen the vdh thera
Jte i thy stor rytter
som smaa hudha oc the
hudha ikka tage aff
katta the hafua the hudha
ther til som the gifur Jte
iordha the ikka thenes folk
mer thy dør ikka helt
eyn andra andra dyur
nar the døø the hengie
them opp modh solen oc
tha vordha the gemesten
i eyn stakeett tid for
tordha aff hedhen Item
maa may tiden seyla
mikil thy skuersta eller
stersta indiam som er i
pspera iebus keyser ryga
vdi eyn hafn for endh
stad hedher sarke oc there
eer end sten stodh ter
boord magha i stena mo
nistra ther ara mangha
abacie closter oc kirker
som heta alghemer

aff danmark fordom
stikkede oc ther aff hc
da en in kyrkerna
ettic dan teth er dan
marsk kyrker oc tade
maa mad tra skyla oc
til eet land heder lombar

Aff then skolu som pe
ber voxer oc aff
vng doms kelda
Capitulum xxviij

Nw teth rigia eller
dom som lombar he
der teth er eet skionth
oc rumt land oc haf
uer en skow i sek oc
heder kombar atten
dags ferd eer hanth
lungh enghin stad sum
man peber voxa vden
ther all enesta i then skow
oc i thet land aera thoo
stader huylka te sia
ath hertugh otther ne then
fordhom bidia oc kalla
dea then ena effter sin
fader moder oc then
anne effter sin moder
moder een heder flan
dina then anne heder
flonta Item thet te saa
mz peberen som tee
thet i andra land mz
vintra tee sætta hoos
andra holva tra saa
at peber tra løber tra
løber opp vedh andra
tra oc sprette vdi them
neana sa at han hafuer
sin opp hollelssa af tra
pens ghna oc frukten
heger nogh po andra
clase eller hundrew oc
tee peber tra tee bara
tra tee bar trenna ho
na peber om aarith then
forsta peber er modher
for end lofuena vdh
springa oc thet er lang
peber han tage aff en
tortmenitz tudh Tenan
ne han vdh woxer mz
lofuen oc han er suma

num bær han tagho grøn
aff in inlio oc thørd i
mod solen Then worthe
hordh oc rynketh siggha
vdi oc thz heder porta
peper Then næst ta vox
er then tredia peper oc
han worder ~~[illegible]~~ huider
oc smaa thann beholla
tee selfua i landz ter faa
kypmendena seldæ Thet aff
then førsta peper kalla
tee serbotin then annæ
fulfiul then tredia hanob
ther ær magha ondha
forgifticta orma i then
sama skow vor i været
een yrth som the hafua
ta ther engin mad ko
mer i skowe Then yrth
heder lemose mz henna
tob smyrra tee thra the
dhr fyder skinabeen
oc arma Oc thr for
flyr alt ethr Vdhen
ten forde skow ligger
eet bierg som hedhr

polube Oc vnder bier
git een stad som heder
paluba oc paa then anne
sida bierghit er een kel
dæ som kalles fons iu
uentutis vngdoms kel
dæ thz vatn hafuer saa
godh lucth oc smaker
dhyn oc teff aff sek at
engta honne drikker ku
næ lucta eller tefua
bæder forthy at i huer
stund tæ omskiftis then
vatn Oc hafuer sinder
lics godh lucth oc teff
oc hoo som drikker
ther aff noghr daggha
fastende han fongher
bodh aff alla hondha
syuktha som han hafuer
inden i sith liff vdi een
stakeetg tid Thøn hel
soth oc tee som ther
hoob boo oc ther aff
drikke the sinæ aff
thra lefnet at wære

vngā Jek drak thz
trøsuer eller fir̄ simū
aff Jek hafuͤ fōlt ter
ttoth aff / tel mith le
ttemā mtel thmā dag
mand men̄ at thn kel
dā løber strax vimer
werdhn̄ vth aff een kel
dā som er i paradis saa
at hū blandh mz enēā
før en hū kom̄ tidh
tel vdi tee samā ttigā
oc / i tee ōr som om
kuth liggā voxer han
tzā ttoth mgtafferd sa
at kepnit aff vene
dia fara tidh oc kip
bā bodā peper oc m
ttafferd thz folk som
thre boer the hafuā een
vnderlith throo the
bedā til een oxā eller
noth oc tildā hamū
ath vaer eth alt helliet
tha dyurt for hans en
følliched skill / ite eet

selskap vdi stadē eller
by tee føda all tidh
een oxā sa ath naer
som han hafuer sex
ar dragueth plaaw
taa offrā tee hanum
oc aldeen mz stor he
tidh oc hoo se kan
ter fongā tet hder
stikeē at aldā aff ha
meen at hā er thraff
ttantzā hellighe ite the
mess een smlighe oxā
til kongens behoff
oc thn̄ som hamū ta
ther wara han tagh
hans vath vdi eet
kar aff gulð sagher
han oc vidh hans
mōk oc thrā efter
ste plats som heder
archiprothopatē ha
taghe thz forne vath
oc mek vdi tee samā
kar eller oc i kostā
ligā oc bær thz indh

for konungin oc gud
oc sinþer ther konungs
gens brist mz oc an
ledz thz samma gioþer ha
oc mz møghit mz ster
ydmyghethz ther till at
konungin maa fra te fir
bidher som oxen hafuer
ther næst taa smørghe an
dra thra oc førsta som
hoos hanum era ther
næst al menighe gode
som ther til kudæ koma
oc tenkera at thee
skulæ wordæ hellygh aff
thy ~~thyg~~ tingh so enta
dher oc angerfuest err
Ite hafua tee affudæ so
ara giordæ halfua ef
ter meniska beladha
oc thy andhen halfdell
efther een oxa oc ther
bethia tee til gud gifu
sith thol ther til at draf
swilund boor ther vdi
ok gifu thim swar mz

falske oc swighe til tee
tingh som tee hamm
atsporia oc ther tel of
ra tee kosteligha gafu
oc sonna ofra thæms eg
born oc stenkera tee
blodit pona augustum
Ite nar manne dør
oc husfrue lefu igeen
taa skal husfruen ior
dess mz thy dela køp
vden sua er at hun
hafuer nagit hans barn
lefuendes taa ma hun
vdh kræfiæ at lefua mz
sith barn oc gior hun
thz taa er hun ikke
saa werdigh sidhen so
fer efter thy hun villæ
ikke folgha sin mad
Dør oc husfrue oc
manne lefuer igeen
taa hafud han koortz
om han vell huot hel
ler han vil folgha eller
ey oc huot heller tee

tee hafua born eller
ey tel samen Ite vex
er ther sterkt lwin
oc godh thz drikertha
qwindua oc ikea me
nena Item hafua qw
nenna sterk ligga se
me nenna oc qwinena
lada all tid vagta ther
vriss steggh oc ikega
mennenna [struck out]

Aff sancti thomi
apostoli kirka oc
aff hans velsina
dha oc helly lege
amei capitulum xxviii

Oster udh fra for
sefna land tyy
dags ferdh olb' magta
ok koma mad i eet
viga heder Incaboa
von ther i er een stad
heder calamie ther
liggs sti thome apli
[struck out] legeme i
eet stort tempel och
skont vdi Tey samma

stadh som han tolda
dodh ther er ikeri le
gha sidhen teth vighia
ver alt samen Osterz
oc nu ar tee tyuer
kort venda til te sno
da hetnighe vantro oc
villessa Oc acta eyten
helly apostoles legemes
nuarlessa som them ster
kelsi oc velsinghe Be
wiser som ick her efte
nogit sia wel Ite fin
des ther vdymme sina Ky
gha boghe at hertu
otgerius aff danmark
van alla tee land oc
bigda then fordc kosti
liga kyrka then tid
then vdigta apostoles
been wor ferst vor off
hoyerda Oc han lod leg
gha them i kostaliga sken
mz guld oc selff och
costaliga stena Skenliga
giort oc tuy hundred aar
ther efter Tha toga tee

affirm affirm thz forde
skrin mz thn verdige
apostoles Been oc for
dit indi mege potamma
til een stadh hedher e
dessa oc the efter tra
tethn oc halfte dra sinz
tyua aar fingta the
forde ste thomi skrin
oc legema i Been oc
er nw i forde hans kyr
ka oc til eet tegn
ath thz sa tid igeen
kom taa henger has
hoyre arm meth homme
for vden seneth som
han vor liggi mz thiil
hand ma menne ath
han tok vdi thu xpi
vnder oc til eet tegn
ta gior tem hand stor
iertegn nar tro tra
ta om noghe sand sak
tha skulla tee til same
tee acnidha som te tra
ta om oc leggia bodha
delama i forde hand
oc gaa saa alla bort
oc Roma i Been om
een tima tee effter
oc ta finna tee has
skrift som leth hafua
ligendra quer i honde
oc hans skrift som
wreth hafuer liggter
bort krafft sankteth
bort ponam tulerunt nu
ty wer er thz forde
folk som ikke forsa
da aff lemmer lighta for
blindz aff diefulsens
agelsen oc ara alla
hetnugha oc hafua opp
seth i forde ste thomi kyr
ka mangha aff gudha
oc sinderligha tabella
tee aff een som er storst
oc giort so een mand
ok sitter vppa eet hoyt
sada som er behenkt
mz guld oc solff oc
silcha oc costeligha dyra

stena oc thasu om sin
hals hengende mangha
kosteligha belte meth
gull oc dyra stena
oc til then affgudh er mz
them sikningh af heth
nyghe langhueyess aff
andra land mz storu
elsko oc ydmiukheth
oc mz store ren the esthna
sigha sin wrethe wdi
gerlikia the som han
hugdhe the tera ok sa
forkundradhe aff ~~...~~
diäfulsins at somme
wille ey see opp vedhen
see ligghia nedher forthen
all thessa reysa oppats
at the cunna gudhen
fogra skulla som then
skadha ... han i thessa
gudelikheth som the
thiana til then ferde
aughud i the som wer
hoo oc tidh sagdhe for
pelagius the falla sa

na thessa kona hwartz
annan ~~...~~ eller huath
tredia fiolth oppa thz
at thessa reysa skall
giffuas then langt at the
skuldo fraa thess me hon
oc noodha mz the sie
komma somma the oc sa
kasta aff diäfulsins
ingifuelsa at the gifua
them sielffua saar mz
thessa kniffua eller mz
andra vabn oc somma
skal stikka aff thera
kropp oc kasta intil
affgudhin til ofuer naar
the tidh komma the war
thera gesta hotidh
er sagdh at then sagt
der thera affgud war
forsth epther i templ
eller oc ther han forst
stoff suar ta er tidh
mestit groff sekningh
tidh komo ta mesta de
lin aff alt falletz aff

thz grauira vigha och
hafua the processiones m(edh)
stor hedhir at fore them
auguid ok følgia ham
all staden om kring
medh een vagn kostelik
hetl clæddher m(edh) guld
oc silke at dwo stena
oc for hanum gongha io
ffruer too oc too til sa
man oc singha at qua
dhi skønlikha soma ter
zess maal oc ther nest
gaar eet annat parti
m(edh) mangha bonder sy
dra spell oc andra be
hændilse huert effter
sith embita oc ther
nest følgher then vagn
ter afguddan er och
vdh beda sider trangh
pelagrima som langh
veyess tidh komma
ære at af them maa
maa see een stor wil
lelsse huorlund the ær

engiadha af diæfuel
sens falska gudhalik
hedh soma af them
kastathem vm hilu
lenna af vaghne ok
vaghne gongha ofuer
tom oc bidher sender
theris arma been hals
rygh sida oc andra
leedher oc soma blyf
ua alltingis dødha oc
sighia at the skullana
fongha ther forra løn i
thz paradis som appa
tordhen er at nar the
processio er ta giorth
[struck through] oc auguden er opp
sath inne j sin stadh
ta koma m(edh) fore ham
maghe oc grædha oc
soma draba them sælua
the ær the ver sa for
blindha at the tenkia
ta strax at koma
m(edh) vdi paradis the
faa ther godha dagha /

til ewigh tid mz theris
angutz thiensth huilken
som them ind forer til
ewigh fordømelse thy
skeer stundom i skrifftt.
een thetidh som fore
er nefnd at thz finde
~~[illegible]~~ tu hustrv eller
flere døda ligande se
them selffue hafue drapit
oc tha koma tre døde
vener oc taghe døde
kroppa oc døma them
wertues wara oc bar
tom mz een simmeliche
siungh som tre textne
hafua ind for theris
anghud for eet ofuer
oc thz nest thiøre tre
eet baal oc brenna
them alla samme vedi
theris anghud til hedh
oc somma gemma aff
tre been oc aska for
steer hellydom oc for. de
tempel er eet vatn

som eet lidz feste
vatn oc ter wdi kast
falkit theris ofuer som
er guld oc silff dyr
stena kostteligha kar
oc annz hwat te haf
wa som kostalict er
oc tz ofuer taghe tre
opp som i tempelz tiæ
na vedh sinerlightha
tidher om ærit och
giømz til templens
bighnigh oc til angu
dena ok til andra
stikte som tertie hor
tok holla tre selfua
them bestre dell til thor
ress cyghit behoff | alle
kirkesta vener met
guid ay estima rnenis
ka kuda alcy fiul
losua ~~[illegible]~~ oc æra oc tak
ka oc tilbia vor gud
oc wor skabare then
helligha tre follelichet
fader oc son oc then
helligha andh som

een gud oc tre persona
er for thin stora w
bergiunaligh barmhertzelighet
nodha oc tröst som
oc gladhe som han oss
bewist oc gifuit hafwir
j manga vtaligha mo
dha oc smerligha her
nu at han som sancta
lyus er hafwir gifuit
oss thin helligha tross
lyus j thetta werdhin oc
ter til oss alla so var
troo oc war lefwirn holla
som han oss gifuit oc
budit hafuer thz ewin
nerligha lyus mz sik
selfwm j himmerike och
bewara frelsadha oss fran
sidhan vthorlict dyaf
uelsens villelsa vatn
oc myrk so te wisla
hetnighta ~~te k~~ thy ver
aumelighe j fordomith
hafwa ~~ar ar ar ar~~

Aff nogra ordh som fin
der uth luthga och af
otte mal homis ert
Capitulum xx nonum

Hennj war madh vegh
faar af thetta for
serse fra land oc righa
bort sunder vegh over
manga underligha lad
om ~~hw~~ ti oc halft dia
sinz tyua dagx ferdh
ta kom madh vdi een
oo som kals lambo
ter gar alt falskig
upgit oc huat ter
er tz borra tem alla
til engin hafwir sin
ligh laat eller upgel
til nogher sikkra och
alla qwinna ara huer
mantz vedhin sa me
git at engin maa
taigha tem mz wal
vinner sin hals tec
hafua oc een annat
oond sidh at the ~~...~~

xdra gudha vnga mendz
koth Thith kronsa kop
mend oc for falla vp
gha born ædra te iskra
saa sedha som thim tilkomss
ta setta tee thim med at
fædh som mad gior mz
kalua eller swin Jtem for
vdh fram tena forsef
ne op er een amen so
kallass sumodor oc the
som ther bo holla them
vara gantza ædla oc
fenti bar tee eet finnier
liet tegn vdi theris
ansiktha te hafua altid
orloff mz theri for
sefua folk aff kamori
Jtem megit kaukt tide
er een op hette betini
so hu er rikth aff ma
gha hona gotz oc tide
sinder nogh saa ær ma
gha andra thigha oc for
som sankt wor at sefua

aff oc er ther eet stort
righa som heder jana oc
holler j sek vic mila som
som leuer hetther ther er
een mektich konung han
hafuer vnn seth vii andra
konunga som ær konunga
vdi tee for for the nesth
hoob hanum lighia oc vdi
hans thigha er megith
folk oc ther vexer offuit
aff alla hona ytt ingha
ferd camell muster Tiff
ners noghla oc andra kos
telighia ytt men tee haf
na ther iskra win som ter
vexer men gulld oc selff
~~[illegible]~~ er ther megit so vell
oppa krenss j konungins
palatz ther er sa besriket
at iek ther iskra gantza
vdsefua kand alla thee
thrapper som opp gaa till
palatzeth oc thee herbærna

oc til tamme te allā dyr
gior aff gulle oc aff silff
oc alla gulkerne dyr stat
kerde. annat stikit aff
gull oc annat aff silff
Jte vestgerne dyr cladda
mz gulle oc silff oc ter
oppa dyr gerna oc scifna
magra thra oc forsted lef
nith oc grunger vdi thy
offersta staller huldre ky
gra hertug otgere lefnith
fra thy forsta tha vor fod
the oc intil daghs han
bert kom intel fraker
rigie so som sic Jte vo
at vdi konung karlss tid
som konung wer j fraka
rigie ta vardt ford hertug
otgerus til østen dome
mer alla te land som
oppa hin sida mærgh dyr
fra ithum oc intil arbor
solis et lune som er intil
solrens oc monens tra

fica de

som er mer thy paradis
som oppa iorden ligger Jte
hafum kreysten aff terra
num som kalles tratkan
offta haft stor strijdh
oc orloff omod tette
forscefna rigie jama och
villa hafua kraft tech
vmu sich tok kundha
han tz end alltid vinna
Jte ma mad far tiden
oc vdi eet rigie til stups
som kalliss talamassy
tz heder oc Jte annech
nasyn pathe thz vdi
dyr magra goda oc cos
teliga stenar thz vox
er oc fin hemma vmu
kring ~~vind~~ thra aff tz
ena fonster wand mell
til brodh / aff tz annet
honigh / aff thy tedra vijn
tech codhes / melit
forng wand / waff tra
ath synliga tider om //

arith oc ta sla te oc
festi bulend aff trä
all om bingt nedra hoff
yordhin mz een orä sa
at barkend han vfuer
oc ther löber ud een
honna tibk vätska
hena thorra the i mud
solen oc ther aff ver
der huith mell ligta
som the wer aff ~~ste~~
korn oc the bröd som
ther aff bagte täfuer ik
kä som huedä brödh ti
hafuer tek een god taff
samalighä giffer tee mz
tee andre tria so wim
oc homk gifua vdhen
at tee the ikei ther som
the giffer vedh melith ther
sigh at engelis visda
hertuge ~~ge~~ ooff tee tra
oc huer lud ha skulla
ther vd fanga wim he
mik oc mell te ud ha

led ster vödh oc huer
ter i landit mz sina hua
oc folk ite her so vor
forgifuen aff tetth ever
som vd aff tz fler tra
fangle ta er hamm ikke
amnz til hielp han skal
blanda sith eytir mek
mz rint vatn oc sig tz i
tisme een ren cludh
oc drikka tz ta forsth
han bedh ite oppa tz forde
so er eet dieth haff som
illa luttez oc somma stader
ter udy er sa hypt at
ther alder engin kunda fra
ma bedy oc ter udhi
voxa ster ror i huss
söder hefua iek selff
tleena stad ey lofft een
enda off fran wdhen
aff eet rot der voxa
oc nydra ror vd meth
landit oc te hafua trib
ryder hoos tyma alme ind //

landit Oc vdi te skulu
der som vppa rydernar är
finnes magha dyra Item
nar huylka ofta ffer
sesta är synnerlighe haf
uer een then tyth ath
hoo ham hoos sik haf
uer vdi stridh hanum
skal enkte jern skadha
vedh oc hans fiende
at han te sten hoos
sik hafuer ta ber han en
te jern med hanum, ~~ok~~
stridh men han moder
hanum mz sterker strengher
oc andra vera som ik
ke er komit jern till
oc ter j mod hielp ste
nen enkte Item far ma
treden oc j eet stert ry
gha som kallis kala
noth meghit fruktsome
likth oc sykt thera
kommer er meghit merk
lik hanum er lofuit at
nyda alla quinna ~~[illegible]~~

vdi hans rygha war han
num lost han helder al
tidh tusenna oc fiska
hundret til at hafua i
stridh war han them ve
der torff oc them fodha
bornna alt ~~rygit~~ alt
rigat om kung elefantes
kalla te warker vppa
thersss mall Item kom
mer aff alla bornna fis
ka een sten om arith
hart intil landit Och
duckliess ter tre dawa
oc sterbka at tagha them
hoo som wil tagha them
~~oc~~ mz hendernar huil
kith eet stort gutz vm
er ty jek hafuer selua
taget them eller aff
tee sama fesska Item
nota at fesskana koma
aa then sama tidh om
arith som then sama
meel win oc homk vdh

tagit aff [ink stain]en som
for er ve[ink stain]it tessa
forde tu vmlighe ting
giordæ gud boræ oppa
intidh for hertug ok
the skil aff hammarens
ok hanum til anwnes
ssa lader vor herræ for //
ny tessa forsesna vm
ligæ ting hwert aar
ske j fordē land er frisland
læ efti medæ stor orh
thz aff gifte tee kes //
terlicth madh for kom
thin ok hans falth
ok mwa j vidæ at ick
ick hafud seet ss stort ex
swelss hus ter at thy
falk mattæ skyulæ thm
ter j ske nar mane
dør j tetæ fordē landh
ta skal husfruen jordh
lefuendh mz hanum oppa
tetgh at hu ma hafuæ
henæ mz sek vdi himt

amz vden ~~d~~ Aff eet
rike som heter sma
falorn ok andra ære
Capitulum XXXm ~~d~~

Nota at aff fornesc
nu sand ma mand
skrifuæ ofte tz vestra haff
ok til een ø heter cas
pho ter hafua tee en
dan sedh nar ter vor
der nager synger sa at
tee ikea trøsta hanum
at lefua hanum hegne
tee vdi eet træ lefue
des for tha ger oppa
tz at ormæ skulæ ek
ei koma til hans le
gemæ men tee villæ
at hemallent ~~synger~~ fula
skulla æda hans køth
ok tee tro at alla fula
ær gutz ængla j ter haf
te ok een anne sed nar
nager vorder synger ta
kasta tee een smara at //

hans hals oc kylsen i
heel mz stor huda oc sy
den vtte te hanu kos-
teliga til oc æden fer
vilbrath oc hollet fora
een godh vth i thris ges
ta vdh te nar ma vd
far aff thima oc tha
ara thr magta landh
oc ogr som nw er latt
at sefua aff thr nesth
kom was till een po
her melthy ther er ty
groofuasta oc versta
falls som icke hafuer
noth tiid sett te hugge
oc slaff al tidh oc for
een liden ting sla te
huer annet i thiel the
spar oc engin oc nar
too som wen ara foru
thess ta er vesrabit ik
tæ fill goth mellom thm
for en tee hafua druk
kit een ful stor drik aff

huer annets blod tha
den styler ma fram
for magta oc som ma
sta vmuliga ting ara
vdi som landet er nw
at sefua aff oc kom
til een oc heder ra
cheldte ter oc falskit
vilt som andra dywr
te boo vdi clepp bierga
oc thfu oc adra hugh
orma oc andra or-
ma oc dywr so the
ther faa liuda te tala
oc jkera men thra
vellia vist tee mz teym
som andra duma thee
elska meget dyr stena
for theris styn heeg och
skera for therl dygh sill
oc siwnliga hafua tee
een sten ha hafuer ty
oc halft dia sinz ywr
~~annet~~ honda liiga ha
heter brathobott taden

oc ofuer tz vestra haff
far man in vdi eet ry
ke hetir matumerim tz
er vel tusena mila stort
som lenge kallest tz falk
for the fisk hafua hof
mith som andra hudre
tee heta ingen sma
phali te ga oc altid
nestna vden een lide
cludh som te hafue
for oc bagh at skriw
la thera kiulieth tingth
mz teeth hafua te skrel
oc vith te ar oc me
git dyughaliga oc
vel vexma falk oc sterkt
aff leder oc herdha
at vitta mer tee hafua
kryy ta hafua te ikea
anne vehy en langta
spyuth oc brett skiella
te stoa megit mansli
ga oc eloghliga huil
ka fonga te griba. i

staden them ader te ganges
te vden nog mesanda
te beda oc alla til een
exa oc ter fire bar huer
tra thre i sith anlede
een oxa aff guld eller aff
silff ite er thera komo
megit mektik oc righ
han ber om kirtil sin hals
vdi eet bond tzy hudezz
~~aff~~ efter landz marga
tals oc the laff han si
na hen appa huer dah
fyr han ader som vy gifw
mz ~~pr me~~ han ber oc
om sin hals een kosta
ligh robin som adla sin
sten oc skimerar er ha
er sa lang som een matz
fodh oc fem fingra bred
then lader han kostaliga
forwara thy at hans liga
fund ikke mesta han
ther steen tha huls hafa //

ikera lengst for konungx Ney
thär gratha hafuo offta
oc ydhelighä mz ster clog
hetta ok arbeydit ther
om boda mz gafuo for
vtzla eller orloff han
funda aldry fongin ste
nar mad seyler thatten
tatt som ma til een og
gettha silla hu er syu hu
dz mila som leuer hal
liss steor oc ther boer
ikera megit falk vär
fer maga honda onda
orma skil oc snimliga
ära ther kokodrylli te
ära strybadha pertä och
gula oc hafua fir stak
tadha been oc bretha
elder soma aff them är
trättyua foter langa
oc soma staketzä huor
tee frem tonga ther liggia
gher een wey lighia

effther som een ma hafa
dragith ther frem een
stoer konungh Widi thz
samma land er eet hogt
oc bretth ofuisth happatz
er eet dighä mz vatn
oc dera smrat vor for
aldra adam oc eua
tee gratta thz vatn
ther tee vor vd kastä
aff paradis oc oppa bor
ren thz samma vatn
fyth maga kostelighe ste
na margrite oc andre
stena Tetta fattiga falk
ther aff e landit pla
yer altid mz konungins
orloff indh tid om arit
at soga thz vatn oc
fyrka ther opp kosteli
gha stena Tok sniffra
tee them til foren inet
een ytzla som hetha le
moyse som fyr er nefnd

then at ther ær mangæ for
giftughæ ormæ oc aff
them vatn flyther een
strøm ther vdi finnes
oc mangæ dyræ stenæ
Jtem siges ther at the dyur
oc ormæ som ær vdi
landit æræ skadæ entæ
finnædæ fallæ mē alle
enestæ theris eghit fallæ
Jtem æræ ther quindæ lobu
gantzæ storæ oc man-
gæ andræ dyur oc
fugglæ smaa oc storæ
som ikkæ æræ vdi vor
landh jek sa ther oc flere
strider eet stort vnder
som iek til forn noghræ
troth hadæ saasom er
gess mz tu hofuit Jtem
synes ther hafuit flere
stridæ meghit høgræ een
landit hoo som langledh
ser ther til hannum tik
ther at vatn hengher

ved skyen hvilkit
mek hadæ varit eet
stort vnder hadæ iek
ikkæ lest tøræ efther
segnæ mirabiles clare
nes maris

Aff mangæ øer sindher
vdh capitulum xxxi

Hoo som fær aff for
segnæ land sin
veyh vdh han finner eet
rikt konungs righa
som kallis dondyn oc
then konung hafuer fir
oc halftrediasintz tyuæ
konughæ vnder sek so
om kring hannum besiden
tæ æræ vdi tre ...
som ther om kringh
ligghæ Kar noghet mad
vordher ther swngh ta
gær een haus veen til
aff guden oc forbher
aff hannum om han skal

f

dod aff thym syngha sier
sier affguden ney tha
sier tha hanum oc lighan
dom mz som han skal
fongha dod aff sier han
oc at han skal dod
ta bynda te til samme
alla vern oc sla hanm
j heel oc vthan nel til
oc adhan mz stor hys
lidh mz glaedha oc sy
dhan spell Ite vdi the
opr som thz om hot ar
finnes folk som vtrolighe
vnnlighe ara skapte j
een op er folkit ol ma
ta megit stort oc the
hafua skore vden eet of
ua tz sider for vdi en
dit te adra alt Ithz
mad vara skapt oc fesk
for vdo silt ellr nog
andra vit Ite er thz
een anne op ter bort
folk som ganga van

skapt er oc vsinlicth
te hafua hwerke hof
vith eller hals oc ty
heta the accephaly the
hafua for thy eet po
na hwer sida oppa
brystit oc thz j mello
een stor oben mvdh
skapt som een hesta
skoo Ite pena een an
ne op er folk som
hafua slethe anlighe
for vthan näse oc pg
na bra oc hafua sma
hal vdi thy stedh oc
ganska lidhen mvn
Ite vdi een anne op er
folk thre ofusta la
ba er sa stor oc wi
dher at mz hanum mwa
the betecka alt thz
anlita Ite j een anne
op er folk at te haf
ua sa lidhen mvn at

at te skula tiagha ther
foda til thens ok och
madh thz sina piber
oc the hafua querke
tughe eller ten thi ku
na tee ikea tala vtz
n3 tegn Jte er j een
amne op falk som vel
er skapt oc vexith
te hafua feder som
andra hesta oc ara
sa raska lopende at
te gjoa villa dyur j
skoghen tee som te aata
Jte vti een amne oper
falk sa hatza kosma
ara oc ga oppa hedha
oc foder oc lopa opp
at tra sa andra aker
Te kunna ikea tala
tokt sinesse tee at vara
skalighe ty at te hafua
konung oc andre embitz
men som them styrer
Jtem oppa een amnen

op. ara tee alla halla
thy huer man hafuer
foder Tee gaa tee toch
vm lighal paa theris
knä sa at te offta
falla neder tee te gaa
skulla Jte vti een am
ne op er falk som haf
ua de bodha dela qvinna
oc mad nar te nyder
mannen taa giör the
born nar te nydi qvinne
tel giere them born som
tee foda nar theris tid
komer Jte vel sex mu
lada bestomma mughe
vmlighe ting som fin
ness vti fer fin och
halfdelen sinzyma ber
bodha om falk oc andra
stikka aff skapnath
aff seder aff tingster
som meghit verolighe
er thens som finger och //

hær ty at thetwar meght
laukt all tingh fulla
ligha vidh at fforsta sum
the ther skapta æra &c /

**Aff thet godha ry
gte marie cam xxxiiii**

Nv efter ty at saa
manga meniskia
oc troll æra vdi for
for som vnlighe skik
kelsa oc skapta æra
the villa jek en nw
ytermer scriva aff
them / aff thet for som
simmne vidh æra som
mesit vnlighe tingh
oc falla oc andra
attwa vdi finnes mest
forthy at hoo som thz
lesta eller hør han thet
nøgha tro villa oc h
villa jek skera yder
mera fore sin vgh
for magha honna fer
skil som the mer vetta

som thz vel vesta thy
vell jek nw sia aff thz
stor righa rikia oc
makt oc æra som
Egypten aff trettan
hafuer ty fore jek ta
sine vt mz mit selskap
til skips oc vor ken
gha vdha i sion oc ked
ther stor nødh fore en
jek frem kom til thz
ryghe som kalles mari
hulkz som kiste til
thz ofra india fram fr
enn ~~[illegible]~~ sida oc
løber vntil tretteen
padz amne sida thz ry
gha mari efter sin stor
likheeth oc bætre løste
licht oc rightar affal
la honne stikera een
moster the righa thz om
ligga oc æra alla /
dyur fula oc falla
fedaza oc/stroma oc //

wolde finnes thy som
gonga oc bedh thz
mad thi at tee hafua
thz alla vokt Their aru
skoma med oc en skoma
qwinna meinena hafua
faa hord oc langer vdi
theris stegh oc sidhan
bodo vidh mudin som
her hafd wor kallat sa
dana hord sidan thz vet
theris mud Ite thz wy
forst koma oppa land
tha fundo wy een stad
som heth lathori eens
dags ferd fran hafueth
oc the thz bodo the wor
alla cristna tha undra
de wy mz stoor glada
at wy funna een hel
stath mz cristna folk oc
er for^de vigda mestadel
besetth mz cristna folk
oc vor vdi for^de stadh
godh tiid oppa alla

homa stikkat oc siminh-
gra poma adenda wara
Ther er oc een hondgha or
ma som te adra thz i
alla homa gesta budh
oc frugta tee ikke aff ham
til siste vtan ta tukkotha
de tee litet for gestabudz
Ite aru vdi for^de vigde ma
gra stader kyrker och
klester som hertug otgery
stikta de Item aru the-
ster hons te hafua
ikke fiadra som wor hons
hafua vtan te hafua skyn
huitt wel Ite aru thz
magha tama odra som
medh leka i vatn oc
henta fiska til thera
hia wor tee tom til siste
ffra then stad oc nogh
dagx ferd komum mand
til een annen stad vdi tz
samma riga som hetther
cassaye tz er saa megith //

at sta som Hemelsens
stad forti at mad men
at tz er then storstha
stad vdi verden er ha
er halft dagsens tyme leu
ee eller mere om kring
oc er sa suarlwert be
seth mz folke at thz
stert vmmer er oc ligger
th vdi hafuit se kiene
dicgifer ther er oc mer
end tusenna oc tuhu
drz broer eller bro
ggher oc fore broener
eet stort teen bosta
liet oc sterket oc falk
oppa se staden benedy
gte ouied keysaren
gintkan the aer ce ma
gte ostma oc closther
oc sorta broder oc gra
brodra som ther ibra
tusghta ther er oc me
gen spring aff kro
kupmend aff alla

land ther vex oc gode
kwin som ther kalla
bigtem Jtem er ther eet
closter een mill fra sta
dhen som er een abba
cia aff Hetingh oc hoos
thz closter er een skow
som alt om kring in
er lucther ther sta vdi
magna tra aff magna
houa frucht oc nuts
vdi skowe er eeth
gott bierghth oc Woint
oc i fordh skow er ma
gta vmlighta oc slaf
sinna dyur huilka dyur
muncerna aff closteret
gifua ther almossu
som tee optagha aff
bordhit vdi skostalhy
gta gullkar oc leggia
meghit mer til en all
messan tel sigther oc
mer then som almosse
skyfta skal springher een

[illegible]

closter som er aff sølff
huilken han ber vdi
sin hand tha koma the
benth mer end tiiusende
mange dywr store oc smaa
oc setta them alla vdi
een ringh ligha for andre
fatighe folk taa gifua
the som thet befalit er
oc skrifter maden mel
lom them som i bland
annit fatikt folk oc
naar the hører clokken
een annen tiidh ta lø
ba the alla bort igen
huer sin wey at strowe
thy strafua de them for
thy the gafua ikke fatikt
folk then mad ta sua
gha the igen oc sagha
at tiit kommer annet fatikt
folk oc koma the en tiid
tha wylla the en heller
fortha the fatiga dywr

ther aff thenne wantro
er sua at naar nogher
ædhla eller welbyrdigha
folk døø ta fara therris
sialla vdi the ædhlest oc
basta dywr oc naar noghit
annit folk døør ta fara
therris sialla vdi the andre
dywr som anydra æra
oc ther pinass for therre
synder sa lenga til the
hafua fult giorth
oc koma ta strax til
paradiis ~~huilket~~ the wær
een stor wantro oc
willelsa er Jtem æra man
gha vnnelighe ting j
for^{de} stadh aff huilka
jech ikke alle scrifua wil

Aff een konna folk som
heda pigmei oc wayen til cathay ca^m xxxiii^m /

Fran then for^{de} stad
oc til then annen
som hether tilonsso er

sex daghs ferd oc then
stad ær inbrith oc tyua
mila langt som kallas
leuce oc vdi stadhin ær
~~X~~ tywsinztyua stenbrug
gether Jak sa them aldhr
skønare ther ær kom
gens føzsta sida aff
man thy at ther ær een
fast stadh oc løstik
oc full aff alla gon
na rikdom oc ther
nest war hans sidtha
i fordh stadh ta chas
saye men nw ær han
sidda vdi een annen stad
Jte ytersth vdi ferdh right
man løber eet stort
watn som kallas do
lay oc ther som then
flod ær swelfitesth ther
ær thu fyra mila breth
och ther nesth vdi een
stakkoth tidh kom man

vdi eet køpstadh righa
aff tertaren oc mand
skal fylla thet vatn
som faar ær schint intil
thet land som pigmei
vdi boo Thee pigmei
æra stakkotha aff vexst
oc æra ikke lenghra
eend een mans arm
eller sa langa som
tre hender oc thee
æru grantza skøna oc
lyffseligha bodha qwinnar
oc mæn thee lefua
ikke manneligha lenghre
en sex aar eller siw te
som lefua otta aar thee
æra mykit gamla oc
thee mwa giftis mær
te ær eet halft ar gam
le Oc vdi tz amzar
tha fødde the børn thee
æra skelligha oc wit
tigha oc hafua got rop

ma at alla te grunds
som te kuder giør aff
silfra eller gulde / thet
sterda offta amod ster
fughla som tid ȝ lad
sinkeriss ; j ster flogha
oc giør them skada
sa at the blifua ma
ga doda aff them op//
pa boda sider te giør
engta groft arbeyda
the saa ey te pløyia ey
te arbeyda ey ȝ win
gard man the boer
amz falk ȝ bland them
sa stera ara som wy
ara Thet tiana them
oc giøra them arbey
da huilka som lida
efte forsmadelsa aff
swaa forde suøda falk / tzta
efft sefua er eet stort
vnn at tzta ster falk
føda børn j bland
tzta ferd swa falk

huilka børn aldri wor
stor een tzta swa falk
Mer bland er ikei stort
tok er the tolf stader
vdi oc een aff them er
ster oc vel om mvrit
huilken keysin gratha
ladde wel forua mz
woby folk ȝ mod konung
aff mati Ter nest ko
m ma ma j keysa grat
kaus land fram atth
meigta stader oc bya
the som magta atski
liga seder oc vmliga
tigt ær ok sa vdi eet
rigta so heter hamitha
som er eet aff te tolf
rygel som keysa rigra
aff tartan er vmgif
wit then besta stad vdi
vdi tz rigtha hedh
och hamithan han er
full aff kiøpmanskaph

oc rikdom vdhan andra
oc gifuer keysaren stoor
skat aff thy sama stad
hvart aar fira oc hafftr
dra siutighi tusend gylde
na oc j huart cumen
tusend er er ~~[illegible]~~ thz ar
hafft dra siutighi cummun
thy tusend gyldena oc
fem thetenska mila tha
thin er een annar stad
hether methseyn oc thz
gifwes costaliga oc stor
skib aff eet homna thra
som er gantza huith af
thz sama thra bietthiss
thz pallacia oc kosteli
liga huss j the tradhen
oc otta daghs ferd ho
m man fram at anna
gra kostaliga stadher oc
bya oc intil een stad som
hether lachon som mykit
bernbar er aff stor rik
dom oc köpmandskaps

han ligger oppa eet vatn
som hether caramoren oc
ther nest ta kom man
innan tartaria som hetter
kathay vdi thz kathay
er magha kostaliga oc
mektigha stadher oc bya
oc ther gifwes oc kosteli
liga thinger aff silka
oc andra stykke ther
er oc mykit handeng
aff köpmanskap oc yr
thz j the gyme ferd [illegible]
kathay ostr vdh kom ma
fyn at magha kostali
gha stadher oc bya til
een stad so hether sugher
mago han er rikher
aff magha homa köp
manskap som sielsin
er oc finder ostr
vdh er een gammell
stadh so hetir enydo
oc thz hafur keysaren

grathan menlighe
sith sagda oc then stadh
cayda er hedh tyua he
tenska mila om kring
oc tha gaffuo paa sek
tholff porta etc. Aff key
keysarens grate kans
palatz cap. xxxiiii

Nw om keysarens grat
hans pallatz som
er vdi then stadh cayda
tz er om kring meer
en twa hetenska mila
oc er anlwt mz kos
teliketh tymber oc ther vdi
er manga sala skønli
gha giorda meghit kosta
ligha thiw sall som sielff
vdi sitter oc ypperst er
hafuer vdi sik fira och
tywa høgha pelara skep
ta aff purt gulde och
alla veggena ther er inne
til er klæda mz eet hø
ra skin aff dywr so

kalliss paties oc the skin aru
vtan blod røda oc gifua
skin aff them som sool
gisler paa at eet men
niskens øgha kan nøgha
tola then klarheth som
ther aff skin thee skin
holla the dyrer en meghit
gulde oc æra somma af
thee hetnigha pa galna
at thee beda til sama
dyur for thera kostel
ligha farwa oc skøn
heth skull Iak wil icth
en tya etter eftir scrifua
for ~~thy~~ som meer en
tro vella oc ho so wil
ikke troo han ska ikke
forstaa huat hanum sielff
Ta ser iek nw vessali
gha for seneyn at øfuerst
vdi forde keysarens pal
latz eller saal er keysa
rens swegha so er hetth //

opp mz magha trappher
ther som han plaegher at
sitia Jtem hans høxsta ma-
gestath oc tz sitia eer
opp giort fra nathre oc
til høxsta aff gul oc aff
magel homma dyre stena
huer trappa er giort aff
sinn lighe stene Then første
aff ametisto Then annen
aff sardine Then tridia
aff chrysolitho oc saa
the andra trapper aff
andra kostelighe stena
huilka stena oc trapper
til samen klædda æra oc
kostelighe om kringh laa
gha mz rena gulle Jte
oppa then wenstra hand
som keysarin sitir een
trappa nather mz sy
dher hans første hwsfru
oc henes sæta er giort
aff jaspidibus kostelighe
laukt om kringh mz gulle

Jtem een trappa nather
mz sider hans annre
husfrua oc adher een
trappa nather mz sy
dher hans tridia hus
frwa forty han hafuer
all tid tree husfruer
oc nathen for nedhan
tredia husfrua sider
vellbyrdigha oc godha qwin
na huer effther syn
stath Jtem nota at
alla qwinna j thz land
som [illegible] hafuer the
bær oppa there hofuit
eet tekn giort som een
mantz foot aff koste
lich [illegible] huer effter
sin formugha at ther
qwinna skulla the kenne
them wara bättra een
andra [illegible] qwinna Jte
oppa keysarins høgra
handh een trappa nedher

sider keysarens första
som oc sa alt nedher
ath thera oc första aff
keysarens sloth Jtem for
olwe oc te sada so
kronughin oc tee oc te
ford sidhan er giort
som een drakh vdi
vmbra gsta oc geen
amne kostalich gingt
aff reent guld hoss
halftridia fwm tylwa al
na laukt oc ther aff
nedher herta windruer
eller vmbarz klassa
giorda aff alla kone
stena som kostaligha
oc dyra stena dra aff
mugha konda lidhga
oc keysaren oc alla tee
mer hanum sidhan so for
seffuith hafua huer sith
synerligha bordh mett
kostalieth sa at theth

nysta ster ey wil ath
regna wid nogher ste
mgha skom vdi werlad
Oc nere keysarens hoxta
hoytid er tha er hans
bordh aff purt guldh
kostaligha belaut och
giort mz kostaligtha
stena so oc i tessa
land vbekemma ara
oc tee andra bordh ara
goma aff alochs eet
tra som sta hether so
flydher ud aff paradis
oc goma aff iffetho oc
skinena fiss been oc
alla ara tee kostaly
gha giordha oc belanda
mz guldh for te bordh
sta oc tiana hera oc
första oc bama hera
och thaga thes ambu
tha som them befalada

æra grantgiffuelligha en //
gin aff them ær sa dierff
at han torff tala eet
ordh vtan keysaren bedhe
hanum eller oc keysaren
taler noghit til hanum æn
thær staa andre som æru qwæ
dara oc sanghara før ber
dhith ok wida Nar them
bør at giffua thrænne amby
ther / Ther æru oc tre som
pleya at lata trompetas
aff hwar oc ffyrsta lefuit
oc thz giffuer ok oc naar
them til sighs Jtem war før
keysarens sæte vdi maies //
tat som før ær røreth
ta sidda ffyra notarii hoos
hans føthar ok scriffua thz
mynsta ordh som vth
gaar aff hans munne thy
at hwat som han talar thz
skal fram gaa vtan no //
ghra gen genkallelse

Jtem alla fadher oc karar
oc andra stikka som bee //
hoffuit til hans bord war
ba sidhan vdi for hans
høxsta maiestats ære
aff kostelighom dyra stenom
oc giordh mæsterligha mz
gulle oc andre dawa
æra alla hans kar till
drikka oc madh aff
claret gull saa æru och
alla stikka som hans
hafua vdi hans
herberge enta skogha
the thær sielff vtan til
paller trappor oc ath
leggia theris gulff mz
Oc nar keysaren ær vdi
them forde skal tha staa
margha aff hans hær och
andra hær mz theris swerdh
oc mz theris kronor ok
forwarar the dør kostelige //

thij at ther maa engen
i sin komme vden thee
som kallædæ voredha
eller bud sænda til key
seren at tee mæd inkomæ
ganghæ. Det samma ær
oc i alla hans stæda
eller husſ i hwer han ær
Ite ær thiss forscræffnæ
hundredæ fødær breed oc
meer en mæn frem hu
drede foder langheth
oc vdi keyserens stæder
som hans sengh vdi ær er
een peller aff purthe
guldh oc ther vdi sidder
een roobin een mantz
fodh lungh som alt hans
stæder lyuser klarlighæ
om natten Ite vdi een
annen stedh som ær mit
vdi forscræffna palatz ær een
hoygh vpgangh oc ther

stoer eller sidher keyseren
offthæ naar hanum lyst
huilke oc kostelic ær
giordh ok vdi te fire
hyrnæ aff forscræffne stedh sta
fire huggormæ vdi koste
lighæ giordæ aff guldh
oc kostelighæ stenæ oc
vedh stoernæ aff forscræffne
stedh hengiæ kostelighæ
cortiner eller drætther
aff silkæ knyttæ som
andre giøren oc til hwer
kuldæ henger een
sten margritæ steen oc
vdhen for te drætter
ær eet rum som hans
kallæ skal wæræ een
ther vdi signes hans
drikke oc hans drikke
kar kostelighæ vtallig
ghe æræ oc ther te skenke //

daghlighä dryk vdi oppa
allä hans bord Item
vdi forde palatz om
kring er een park
eller träghard som
maghä honä trä oc
frukth vdi finnes oc
mith vdi forde park
ster een sten pal op
pa eet höyt bierghä
aff vnnelight dighnugh
sa at iek hanum vdh
fr fua iscrä kand for
hans kostälichet skil
oc the gonghe oc
the gonghe vatn vde
om kringh oppa then
enä sidä the som
broen gonghe til ter
som hans ingangh er
oc oppa te to sidhe
är skona feskä vatn

som maghä godä hon
nä feskä vdi gonghe
oc maghä honä fug
lä som i vatn pleyä
at värä som ergess
ender svana storkä
heyr oc vdi forde park
eller träghard är oc
maghä honä dyur ff
sa at keysaren ma han
nu lester ta ma han
stonä vdi eet vindua
oc see at hans skylfuä
taghä feskä fuglä vil
brath sa offtä so han
nu lester oc mellä i
vidä forsamne at siele
dhen finnes veeter sa
ster by vdi vor land
the so sa maghä bo
lighä värä vdi so vdi
forde keysarens palatz är

Item for vden tyrta for
sefuer palatz vdi ein
so ta hafuer keysnd
sluga andr trijij palatz
eet vdi een stad hetz
sadus ther er wel til
mada kulagha ther er
ha fuer om somarind
thz annat palatz er vdi
een stadh hetz cama
lacth ther er vel til
madre hetha ther eer
ha fuer om vintare
Deth tridie palatz eer
vdi een stad hethinge
ther oc vdi torde han
keysren mest sith pæga
thy at ther er watteketh
mesth alltid tideliceth
thy huer ma at thz
sinest them at var heet
som tid til hanum komer
Item nu vel iek sie
noghet ud aff te

fire hoghtider so han haf
uer om arit ca xxxv

Framdeliss mwa i
vidha at iek oc
mith selskap hafua oss
ind i tiænesta for nz
nefda keysere pallatz
at vy matta faa ath
vida hans stor ver
dicheth oc tienta wy
hanum for skiold vdi
krigh oc orloff emod
konungin aff mati ok
wor wy hooss hanum
vdi femten manadha
ta fundha wy vessaligha
megit ydermer om at
la hans stikera endso
nw for sefuit stonder
ath wedha Item hafuer
han tijij eumd ambitz
falk vdi sin gaard dagh
ligha dagh oc huerth

tumad tiyfir tytusenda som
fore ok skinit. Vti hafua
alla huar sith sinnlighta
arbeyda ok ambita wara
at thagha. Jtem hafua han
tytusenda elephantes och
andra vtamlighta dyur /
somma holla. Vti iern ka
ter somma ara in mu
ragha ok somma thijmess
nethe vti dyba kulor
ok ther til hafua han
mangha sielfsma fughla
hogha falka gerfalka
sema papa gauyer so
tala kunda ok mangha
andra som syngha ku
ndha. Ok som forde dyur
och fughla vara tagna
aera hoos sex tumar. Jtem
hafua han j dagligha
j sin gardh hoffolk til
hesta som tiana met

fullt harniske femtu //
tusand. Jtem fodgonghar
som hanum folgha til
stridh ty tumar. Jtem
alla som koma till
hans gardh ok tiana
vela j huadhan tera
vdh aff alla vildho te
wordha ther geuesthen
[illegible] sefna ok anama
[illegible] til hans tianesta
Jtem hafua hand j sind
gardh tyua hethus
ka lifflagha ok pra
mangha parlagha och
tuhundrit esthna liff
lagha ok sa mangha
paarlagha ok / te esthna
lagha troez keysarin
baathe [illegible] [illegible] esthna
lagha ok landene. Ok
[illegible] j vidde forstene
at dagligha dagh tagha //

meer end tratyna en //
ma falsk løgn oc fordi
aff keysrens gard for
vdhen dym oc fugle
som icke fangness met tom
oc er tuffsomedit falsk
hoos hanum vdi hans
hoxsta hogtid hanum
fattiss oc aldrii peninga
thy at ther gar engen
mynt aff gull eller aff
sølff eller nogher annen
malm ~~mer~~ ant hans
mynt er all engesta
aff ledher eller papir
oc ther vdi er keysrens
signeth trykt thy store
eller the mynda efftir
thy som peningin skall
gelda meer eller myn
dra oc hoo sua som ~~hans~~
hafuer een brudhen pen
ningh eller fe icke duer

bor han hanum til key
srens tarn mestara
tha skal han forgit ha
nu een nu ther for i
geen Hwilkalund key
srend holler sina fir
hogtider om arit then
forsta er hans fødelse
dagh then annen then
dagh som han var offrath
vdi theris tempell som
mosteat kaldh Then
tredia tha theris affgud
var opfødh i templith
Then fierda then dagh
theris affgud gaff forst
swar fra sek ffle hog
tidher holler han icke
vdhen nar han holler
sin sons eller dotters
bryllup i forde fir hog
tider sankerss ther sua //

megit falsk at te ær
vtalleligha tolf ved huer
vogh thæ tiughu skal os
ther wara te oppa huer i
sin stadh oc ther til ær
te skilentidha firi tusenda
bandi thæ som aff them
ær kronogha oc somma
sia mektugha so kronugha
somma hertugha somma mar
ghgreuer the hafua them
ted full makt at styra
oc radha om alla stykka
vdi keysarins gard the
ær alla krostalligha vtla
ogha oc theris klæder
æra alla besetta mz
dyrum stena mz gulle kos
taligha giordh hoo som
hafdhe een aff te kiort
lum her vdi wor land
han wore een ryku madher
ryth mad ytte huor tu
sena aff fordh firtusendha

banna thæ hafua ær sin
synnerligha eghin færua tz
forsta tusenda ber gront
tz annat brut tz tridia
gulth tz fierdha rotth
spurt oc om morghonen
arla ther keysaren sitther
seer i sin maiestat som
for ær sagt ta indgan
for hanum te fordh firi tu
senda hæ oc ladha ha
num see them oc gifua
hanum tiænesta i sidhan
madha först ther æt tu
somma for vdi par two oc
two saman oc for them
gaa alla hondu styden
spellar som sødhaligha
oc teskelligha segha bidha
te fordh tusenda hafua
huer thera i sina hen
for sina bryst een ~~tauula~~
tauula giordh aff krostallit

hwot the teghn hafua at
tydha eller at mirka
Tha vor meer pa hwat
at nar the sa neya mz
hofuidz tz vor eet teghn
til ydmyk hetz stad
festelse oc troskaph
mz tianeste som thee
keysaren gifwer willa sa
lenghe som the lefda oc
ter ey imod at gaa
eller gifwer for noghez
sakth eller gafua eller
nath skild ptte tz som
the stungha fingæn wdi
sit bendagha at thee
engha teghn hær hera
willa eller fulbordha
som keysaren eller habe ry
omod gaar oc samme
ligha hafua alla andre
teghn thius smilightha
betydelssa efter ty so
thee hethuightee tz selfua

dicta oc prime setta
ptte nar the se keysaren
weth gaard styr hafua
noghit hert aff sina
dant drafuil som nu
er fore scefuit tha ladha
the reoba oc byndha
them alla tydh ter nest
skulla the offra keysa
ren tha gaa forst in al
la bama hwara kosta
lighe cladda / tz so ~~haf~~
~~ua~~ aff keysarens slekt
wær oc for them gosta
glædær oc spellæ
Swed the offra forst
hwidha quinna sinamagha
som them løster oc sicen
offrer hwer smilighe for
sek noghet thz so sial fuit
er so thee songha skimit
oc kompany aff oc
ganga alla tienda sin

foor keysarinna ther nest
ka gaa ij prelati och
abbadha aff thris hetti
skarlat blarla oc clost
oc effter keysarenne nogher
hwer effter sin stad oc gaa
sa fram for hanum oc ney
ya hanum medh stor ydmiuk
heeth oc thera oppstegha
prelater vel sin keysaren och
alla hans oc lesse om
hanum een bøøn effter
therass lagh oc twa ter
nest ta ind leta ther
elephantes løyer
leopardha alenna och
skoglø katta oc andr
wilsina dywr ok the
som them ledha oc vær
taga neyia keysaren ok
gaa sa alla fram for ha
num thris ver ther nest
frelekh. orna strutzer
papagoyer falka gir
falka hogha oc ma
andra fughla oc ter
nest mangha honda
grwmma orma och
lefuendh fiska oc al
la the som forth stikera
ledha eller fram bære
the gaa fram for keysaren
oc neya hanum medh
stor vndirgeth oc tessa
forsæghna stikera gynga
forty at alla honna
atima sa oppa iordhen
ara skulla ~~bidia och~~
bukka oc neya key
saren Oc gratkad thz meg
tighe gudz sen the war
ta sa giort ther tha
foor iuad at hor alla
honna sing oc harpa
speel thre wen heer
idi nawa Zwy vessik
ghia krenia ath thee

stena iaspide cristalla oc
ametisto oc andra kos
telighe stena oc mar
te krona wisna fore
keysaren the neya thet
hanum dypt mz ydmiu
keligheth oc ga alla
tiendh fram oc ther
nest gar thz cinnet
tusenda frem sa thz
fierda oc sa tz fierde
n alla mädre som for
screfuit er oc alla ti
endh oc war tee thet
sa giort hafua met
store ydmiukheth tha
sighia oppa then enda
sidhan lankt näthen
vedh keysarens bordh
magtre philosophi
so wislighe mestare ær
oc andra mästare vidi
mighle krosteligha hem
ligha konster so ara

vidi astronomia geometria
pittomacia ydromacia
tyromacia nigromantia
angturia aruspicia oc
andre flere slygha for
bladhna konster och
huer mästare holler
for sek tz instrument
so til hans konst hörer
somme hafua astrula
bia somme sand vidi guld
kar somme brennende
glödher somma vatn somma
win somma olia somma
hafua ordha metz gombt
paner them krona te
til at tala oc gifua
swar fra them oc the
haffua een eller two se
yära aff guld effter
thy som te slaa och
them werdher til saghth
sa giffua te theris konst
huer vedh sin thima

te æræ thær til skikkelsæ
som ær rocka at bedisse
lynd nar thet skee skal
oc ta stor först een phi
losophus eller tuo oc be //
dæ giøre kreysan vdierfed
oc sia at ha ær thin
alzom mektista gutz se
oc bra ofuer alle thæ i
vdhen æra forty at tz ær
nw tymand oc genes
ten ta nerja te alla krey
sten som ther indæ æra
oc holla hofuadit m3
kroppend sa leuga till
thus sauna mæster sier
ytter ather opp oc thæ
nest æra qwæder oc sug
ga vidæ so spedelighe ok
vel sunga vdi alla bona
scydæ speel ite noghe stad
ther aff ta opster eend
annen philosophus ok sier
saa eder mynsta fughe

vdi ederæ grö genesten
hafuer huer mad sin sin
ther vdi sith gra sa le
gha til forde philosophus
sier tz er gfrit ite ter
nest efft een lide stud
opp ster then tredie phe //
oc sier saa eder hond
oppa eder mund ok
sa oppa edert hofuit oc
hvilket te oc sa geniste
giøre tha giørs te ok
m andra ster sle sly
gha tegn oc all tid er
ther noghe dwala i mel
lom te mena at thet
hafuer meget at thydæ
kreysen til vdiersteth ok
alla saadana tegn end
m3 seder fughe oc mina
i vidæ at ieg spader mek
ther for aff thin huoth
tee teghen hafua attydæ //

at tee forblindadhe
hetingha ær med wep
ta aff dyæfulsens
ingifuelse vti forderff
licth mørkre sa at the
hwærke see ællr ken
na wilia at te fara
wille oc acta ey ath
thrænne kreyse ær oc
dodelict menniskio
te oc alla ær oc wer
da skulla til iord oc
muld vti æn stakær
tidh hwilke te bedha
til oc kalla wa gudz
syn vti then stad som
te skulla bedia och
dyrka oc tiæna then
all mektigha gud i sin
tre folkhet sa them
oc alla creatura aff enta
entæ skapath hafwer
kunna væn skudha wy
aldra fullæligha hafua

tiæna oc fult giør før
then stor ~~[illegible]~~ kerlighet
som gud oss i magtha
ma madhe bewist hafuer
oc synnerligha ther fore
at han oss løsa wilde
m3 sin hordha dødh och
pina fran sathans dyæf
wlsens bond som thee
hetingha oc magha andre
som i wrangha vegha æra
thy ver m3 budha æra
wy vella oc nw bedhia
fore tee vtro hetingha
at te miska rætskaffigha
sannigha vederkennelse
aff sandhetz kynss ihu xpo
gudz enigha son som then
rætta vegher til himmelle
thz gifua oss alla gudh
fadher son oc te hellien ~~ande~~

Aff kyrghel spel oc diæfuel
skap som sker udi fore
kreysere hogtider cap xxxviii.

Nw thēn tid tessa for
scrifna stikka sa ske
dde oc til Jonugna wor
som for scrifuit stor taa
er oc keysarins maltid
giort mz alt thz falsk
huilkit maltid staza sy
kke er ikka alda te ok
aldry meer en een tidh
om daghen huor lundh
tzta maltid tilgiortz
wor lakt oc scrifua aff
ty lader jek nw tz sina
Ter nest nedgina tubla
oc andre te so vmuligha
tingh bedrifua m thris
hedhe foder armaa
skulbra hofuit te mz
all kope Oc na thee
paa gifir ter hafua te
ther til snulighe ord oc
pingt so ter til hora
Ter nest ta nadgia kegt
kara oc mestra aff

porta konstigh oc vdi
te andre forbudna a
diafuulscens konster huil
ka som vmilicth ting
aff stadhg koma tee
ladh folcy oc mane
opp gaa ok nethr i
geen lighta so thz wor
oppa hemalind som
for folkit sniess oc
gifua sa stort skiin
aff them at een mad
kan mgelva hena een
anne oc ta siq tee
mestre oc lyfua at
falsk at spell oc ma
na gier keysarin thz
vduchetg Ter nesth
sniess ind koma ske
ma rofner oc datza
mz gefuiska sedhe
oc tee ber drik i
kostelighe gulkar for

thera oc frukt oc thersa
melle mz benafall oc
ydmiukheth thy at thz
ær then bæsta dygd so
the hafua Ther nesth
siness nidhkoma vndra
vndra til bæsta fulwel
vaputa oc vidha ok
vndha mz glafue oc
speer ok stingis saa
at thee skulu bristha
oc stiketz thz aff
koma oppa berghen
oc alt gulnit ofuer
Oc thz nest sinessind
koma yera mz thudra
oc for them lopa ther
ta wilbassa elfua
byrina gara merkat
tha aff huilka sol
hafua ster lysth ok
thidhkronung then lilla
stiudh so thz warer

Dok ær thz them som
vidh hafua een storre
sorgh at tenkia oppa
at skykt falsk oc saa
megit hafuer altingis
forgkonit thius skals
salikheth oc indgifuit
them til saadant diaf
ulsins spel oc villelsa
Vest ær thz at engthin
kan saa dan makt fon
gha aff diafuelsin vdc
tee so altingis mtil
diafuelsind gifua haf
ka ytte for vdhen teppi
forstfina stiken ta opp
settess nogher kredha
tafueler for keysarins
bordh giordha effter posses
oc effter andra flere fugh
la kroglerna koma til
athgortha oc hoppa vdha

ok drukka ok hugghe
ok sunga ok thz tollte
mek vare thz stersta vund
om alla andra vndher
jek talade til een aff
the mestare ok satte hanom
mina gafwor ok sadhe hanom
megit goth om han vil
lata lara mek then konst
hwilke som ~~falske~~ falske
ok klogh wor ok han
satte mek at han thz
villa giora ok holth
mek lenga vdi eeth
hob tok opp thz sisthe
ta sadhe han mek nej
ok sadhe at han hadhe
lofwat then vedherlikha
gud at han aldre enghin
villa kenna sin konst
vdhen sin egen son
then elsta at ther mz
ta frelsade mek gud

ovend myn vellia ath
jek ikke sadan tingh
nema skulla Jte er
ther grunze subtilith
falk til alla thona ko
ster te ar ok clogha
vdi falskheth om alla
tee som jek noghor tid
hafwer kenth tee sia
ok at tee alla se mz
two oghon ok at te ofma
all enesta mz eet oghe
ok at alla andre me
niska j vidhen ære blin
dha the te hawa oppa
them selfwa forty ath
te see all enesta meth
eet oghe Tenna vi
dhen ok all fongegellic
tingh ok vy ofma me
niska see mz tu oghon
mz thz ena see vy thenna
fongegelligha vidhen nyda

vy henne mz skellicheet
ta see vy oc mz teg
annz øgha te vfor
geengaelic oc ewigæ
glædæ se gud oss mz
sek gifuit hafuer vdi
hemmelighe Oc meda
j vidæ at naar tz eer
duefuelin hafuer giort
mz tee hetinga Eet
pact saa at tha vdh
kredh allæ thuss gyr
øgha som tee meth
skullæ see andæligh
tingh som then helli
troo oppa seer Oc
tee behuldæ tz wester
øgha so er intil all
forgengelig tingh aff
tessæ ford stikæ haf
uer iek nw nok sef
with alth thenne tidh
tha mwæ j nw hydæ

at noor ford keyser
grathkæ vil ferdh fra
eet aff sinæ firæ palatz
[illegible] oc til eet annz
eller oc vdh aff eet
sigel oc til eet annz
for noger sinæ mikæli
gee ærendhæ Skildh ta
er hans folk altidh
vdi firæ hoba For och
bagh oc vedh hengæ
sidher Then forsti hær
er een dagh ferdh for
keysæn Oc huor then
hær hafuer ligit om
natten The komer
keysæn med om affte
ne the nest efter och
then samme hær So for
keysæn er hafuer mz sik
halftdia sma hergena
folk Oc er altid giort

oc · vth omod keyseren
hwor han kommer skall
mz alla hans ffolk at te
faa alla thieris bield/
ringh hwot heller te
liggia til marken eller
j by oc te amme hær
oc then tredia er oc
sa megit falke vden
som vdi then ffyrstha
Ten ena ffær oppa key
serens hoyre sidha oc
te amme oppa then we
stra sidha too eller tre
mila fran hanum oc
then tredia hær han
følger bagh efftherre
keysarens hoos eet arm
borst skud fran ham
oc then er megith
sterre end nogher aff
tee andre Jtem er alt
thetta tee ferdh folk inset
mit til keyserens tiæner
tee oc te mulla akta

vara end fera me nar
een bort fara eller
oc aff dyer ta inset
ness een amme mand
vdi then stad i gen sa
at talith blifuer fult
oc nar keyseren sma
ferdh som fyrre er ræst
ta sidher han vdi eeth
herberghe eller oc kam
ser bygd er oppa een
steer wagn sterk oc
kostelighan giorth oc
thz huss han j sidher er
giort aff træ aloes
som ud ffor flydher af
paradis oc skiøligha
oc vel døm weetnen
er takther mz skifther
aff guldh kostelighan
giort mz dyra stena
han hafuer fire dyuli ha
na dragha fire elefanter

oc fiira hundra hwitastra
te ær kosteligha bee
takta mz guld och
silff oc silka oc fiira
aff te ypperstra thra
ther i hans gard ær
te følgha altid hoess
vognē oc ware oppa
hanum ther ma engin
aff ether ther eller
skar komma hanum
nermeer end ret arm
byrsta skud vtc steen
som plæyer keysaren
at bindha ~~ind~~ een
eller two huilka som tha
wil at sitha opp til
hanum oppa vognenom
oc tala mz hanum
for tidhkortningh skil
oc ofue oppa tinghit
vdhi tz rikom som key
saren sidher ær eeth

vindua som litzkess
~~af~~ oc opp ladiss maa
ther sidher altid fiira
eller flere gerfalka oc
andra fughla som astro
ness thetha om keysaren
sielua nogra fughla
flua vdi vædreth som
æra ender hæyra gess
eller andra fughla tha
lader than genast two
eller flere løss til them
at gripa them oc mwa
vidha at keysarens for
stæ son oc hans tre
drotningh te hafua
oc sidhant følgha och
forwongh vdi veyen
mz sin skar som key
saren hafuer een for
een bagh oc een spann
huer sidha ok te ær

mæghit sættæ i tal æn
te som keysæn skullæ thæ
vm studom mæth thec
ikkæ færdh laghæ weyess
tæ ær hanæ fyrstæ sin
oc tæ tre drotningher
allæ udi een hær met
sidan ferwængh oppa
nelæ stædhe som før sæf
with steer Jtæ nær key
sæn ferdh i stivne kyp
stædhe ællr landz by
tha hafuæ huer mand
som thær boer eld før
sin dør oc kaste thær
udi kostelighæ yrter so
wel hwnæ oc sterr thær
self hoos oppa sinæ kunæ
keysæn til tianestha
oc werdughedh Jtem
nær han fra færr før
noghæ closte ellerr
abbacier thær so cistui
mlunkæ æra wdhi

hwilkæ hinghe ofgiwin
sith tidæ Ja ud hogha
mlunkæna nw presss
oc korbør oc fanæ amoth
keysæn oc nu with
watn oc røgelse och
syunghæ Ueni Creator spiritus
nær han seer them ko
mæ tæ kallær hand
them til sech oc tager
sin hielm aff omedh
korss oc neyer theth
nu sith hwd hofuit oc
tæ less abbadhen ællr
thens forfarstæ om key
sæn een bøn oc gifr
korss offuær hanum och
stenkær wiit watn oppa
hanum Thær ær oc sed
at nær noghær fremadhe
kommer før keysæn tha
skal han offræ hanum no
ghær thy offrer abbadese ||

hanum udi eet spilskar
noghr frukt æbla
ellr pæra eller annr
frukt oc meer en nj
stikka thy at th til er
them megit thekkelic //
tho en noghit annit til
oc ther aff noghr key
seren eet stikka oc th
andra noghr andra
thra so ther goob tham
thra oc meer thz sen
giort er tel ther uden
kanne inskallighe at
bort gaa oppa th aff
te iborr worda nother
tradda aff then bag
thra som bagth komi
Jtem then thielm so key
seren hafir oppa sith hof
with er megit kostr
lich giord mz gull
och diamant oc mar
garitis oc andra dyr

stena sa at een meblik
konungh udi vor land for
matte hanum ej at be
thale Jtem samsom tesse
forde kloster gior key
serend thrieb manaster
oc ydmirgheth sa giorer
te oc drotningen oc hab
elsten sin huor som te
fram komma ~~ref tal~~

Huor fore keysæren hethr
Grantkan oc aff then
titules som oppa hab
meeghla stor etc. ca. xxxvii //

Ny eckr tilkenes at
sighe huor fore key
seren hethr grantkan
meth vor sakt then tid
iek ver udi thz hellia
land at tha er sa kallit
aff noc sin kam sidthen
iek kom udi hans egit
landh kathay tel sects //

ieck vt senen at vidhæ
tha at efft(er) gutz byrd
tusendæ oc hundradhe
aar tha vor then første
tartaria som iek før
sagdhe her udi boge(n)
udi thz femte capittel
meget fortrykketh vnd(er)
trældom oc tiænesta
aff the konungha som
ther om vor besiddendæ
oc nar gud tha tekte(s)
tha gaff han them then
nadha at the mektygsta
hæra aff thz tartaria
opholdædæ een aff them
selfua oc giordhe hannum
til theris konung som
hedh gniska han han
tha tolff menneliga
søner oc mz the tolff
sønner oc met enta
annen falk tha vadh

thæ vmum sek alla the
konunga som om kring
hannum besidendæ wor
hwilka thaa lad hadæ
til forn j mangha aar
hadha fortrykketh vnder
theræ hwelsa j the ok
baradhæ oc engelind
hanum oppa een hui
then hesth som een
riddare udi skinendæ
vabn oc redde hanm
ath drawa oc eeth
vatn so hetthe alpia
oc fræ at eet bierg
som hetthe belia oc
ofuer hafuit oc til eet
righa so hedhe katay
oc til andra fleris
ghia oppa then siødhe
han giordha oc saa
ok foor then ofuer eth

vadh vm sik meth
sine sønners hielp ma
gte aff te righa 12 lo
effter thy at engla
land obenbaradæ sik ha
num opp een hwidther
hesth ta bad englæ
land hanum redi haff
nen ffor end han w
foer at ha skullæ
bethæ til gud mz my
bønner oc ther for ta
elskæ allæ hans eff
komere keyser hwidæ
hæstæ te hafuæ oeth
synerlieth gudælighet
til tz tal so er my ste
then tid forth keyserzæ
gwinskad vor grimell
oc kenie epethe ner
warer oppa alders vest
nw ta kalladæ ha for
sik sine tolf sønner
oc bad them at the

skuldæ hordælighthæ
til samme hollæ oc thy
ne sa at engin skul
dæ skillies fran hwer
anne oc elskæ hwer
anne mdbyrdh oc thor
oc lidhæ theris alstri
brødher ta hobeth ha
num vesprilighæ til gud
at tee skullæ hor hor
dælighæ vm them be
thingtæ oc vindæ alt
thz stor keyser righæ
effter ty som engelen
hanum sagt hadæ hwil
kith tee effther ha theris
faders dødh mandelik
tæ oc hordælighthæ ful
komadæ effter theris fa
ders radh Nu effter
ty at te hadæ hwer thra
sith egith nafn so endh
mz kan tel eet talnafn

ta hedh thn elstæ syn
zatrhan tet er same
git so thn stor kand
oc thn keysæ so efft
hanu kom ha hedh
otthocoka oc hab syn
rignedæ efter hanu
ha guioka oc te fier
dæ efft hanu ha hed
magokan ha ver dop
ter oc cristnit ha se
næ syn brother so hedh
hallaon my stor makt
intil arabien oc eyrip
te at fordrifuæ oc for
stor al makomets tro
oc lov oc konnæ te
righa oc land under
cristnæ mentz hener
oc fyr end thn for
hallaon tz fulkomit
hadhæ ta feb tha thi
dhundæ at hab tro

ver dødh keysæren te
so hanu ut sendæ oc
ter met ta fier ha
beem ægeen oc suf
giordæ iked syn rey
sæ so hanu befælit
wor oc ter nest ta
wer en keysær so heth
tobilaika tha ver oc
cristnz oc hay rignetæ
i femte aar oc een
pentz ty sex tenæ tha
bigdhæ thn stor stad
iengh som er megit
stor end rom oc
ter er oct stortz
keysærs palatz oc te
stadh holler wu allæ
te keysær intil thmæ
dagh vdi heteskaæ
kan oc vontro item
udi my tid ta ieck
ter wor ta hed key //

sannd ethiant kan och
hans forsta sun hedh
kosneka oc for vdhen
hanum tel hadel han an
dra tolff konor hans
forsta husfru hu hedh
sirogh kan hu var presbu
iohis dotter aff india
Then annar husfru hu
hedh wonrakka the
tredia hedh veractka
iek tror skrea at no/
gher meketiga hra el
ler keysar fruu under
solen end keysar vor
oc ~~p~~ presbre iohis af
india oc keysar ka
stfuer sit i siua bre
ka then sexsta gudh
so sexsta keysar er on
alla te oppa iordhen all
hans storsta meghtughla
hafu am kungh sik a oi

sifuit gud i hemalin
oc ka hans sterka
oppa iordin keysarsin
reghla on alla menis
ka / vidi hans mydh
meryla stoner sa gutz
sterka alla menisskes
keysar meghtela yte wiva
i vdra at thihuerma
at falkit er ter tyner
betmiga ta tro te tok
pa thin vdodaleghal gud
oc almektigha oc sveria
oppa hanum oc kalla ha
nu oppa thins mall yra
go i' den ~~natt~~ natur
tig er naturens gudh
tok beda te til afguda
sem giorda er aff guld
silff stena oc traa af
sleka aff liuz oc aff
wllith gud almektist
han wena fra thin

vasfraligha tekh nigher
oc mœlen som ~~ff~~ thus
vndirstandilsa oc samund
mz bladit oc forhærdit
er aff diæfulsens makt
oc vdi vttra veya som
the oc alla andra mz oss
cristna menniskia vdi
koma skulla ~~tet tel~~

Aff thet rikha katay
oc the tartarers sedher
Capitulum xxxviii

Nota at forn. keysaris rikia ær
at skildha vdi tolff
konungxe rikia so for
gniskaus tolff sønir
mellom them skifte
hadha oc huer rike
hafuer vdi sek sextan
send stadher for vdhen
the by som ikke æra
inbrectar huilka som
æra vdhen tall. Ok

huert rikia hafuer sin
sinnerlika konung ouer
sek huar konung haf
uer vnder konungx vdi
thet sær som vnder ham
ligghia somma hafua haff
koma sinzstyrna konunga
oc somma flere oc somma
færre huilka alla vnder
daniker æra ~~ff~~ kan
mz lydelsa oc tienist
tha oc thz mektista
oc besta aff the tolff
kether katay oc ligger
vdi thz dybra asia. Thee
æra tree asia førsta
then dyba som nu er
nefnd. Then annor he
ter then storra asia oc
thn ligger nest cristna
land. Then tredia he
ter then mynra asia

ther udi liggher epthe
sin som stuo jøghes aff
sæffuer ther aff er noo
gith til føren sæffuith
Ther er oc til føren sæf
uit aff keyseriens stad
hworlund han holless Ja
nwa i vidæ nw aff
annit folk udi te stæder
oc andra stædher ther
udi landit udi tartarn
hwor lundh thæt regimeret
er udi forn wighæ udi
tartarii ter er om mada
megin kiøpmaskaph
aff yrtir oc kostelikh
grimer aff guld och
silkæ sa at jek villæ
sakteris fra ther een
kostelikh kiortil en een
skiorta aff lerith udi
wort land oc allæ
tee so moogit forninvæ
tee hafuæ ter kostæ

ligæ clæder oc bodhæ
qwinnæ oc med ~~tee~~
tee hafuæ hwidæ clæder
oc stakkæda nedher til
knæet oc obnæ vocd
bodæ sidher hwilka tee
ther til knappæ naar
them løster oc mend
oc qwinnæ hafuæ loghæ
brøther som te wel mz
skiwless tee bær och
aldra kober ey brafuæ
ey hetter mad kan oc
ey kennæ een ma foræ
een qwinnæ offwa theris
clædæ sedh for end hun
er gifth oc sidhen bær
hun eet tegn paa sith
hofuit som een mantz
fotegh so før er rørth oc
een mad ma ther hafuæ
sa mange hustrwer som
han well somæ hafuæ thyi

ellr tyuæ ellr flera
oc te mikla giftheb
um alla qvinna oc mz
vm tagna modher
syster oc dotter och
fadher syster oc som
men plagha at vidha
oc ferdh i lande tel
hest oc til fodh sva
gipter oc alla qvinna
i huort te ærende ghaf
ue qvinna gipter oc
alla hand werk aff
ulldh oc lædher och
aff silka oc te kiper
wogn oc kiver och
gipter megit amnz slikt
oc menene te swed
oc jern koober och
all annæ malm och
gipter alt thz so aff
thræ oc stena giord
och engin qvinna ær

sa velbyrdugh at hu
ller noghe ane syn
na adher meer end
ecutid om dughin ste
er ther megit faa me
ther er engha swin ter
ædis lidet aff bræd
vethu ez so thrana oc
te righa adgha oc aar
oc kipth aff alla home
dyur stor oc smaa sa
som er aff fæa faer
getedher hestæ asnæ hu
dæ katte møss oc ygl
ther oc fiska saadhit
oc te dubea oc melk
aff alla home dyur
thrana oc te velbyrdi
ga dubea oc so melk
oc thorsk melk fora
thra basta dik the
andr dubea vatn sidith

mz lidit thornik teer
er oc entra wim tet
fattigha oc tet meni
gha falsk duskera mes
ter delin vatn te hus
som oppa landit bigt
me ar te ar alla
tuda oc gotha om
kungh mz sina tra
som wi gifr her fugt //
la burdh te hafua
eet tuth gaff efftir //
sth oppa tingthit ter
far regim uth oc ter
fra tee oc dagthen
ud te huss ar inde
til cladder mz filth
oc te lera oc taka
mz fillt oc nar tee
skulla om skifta ter
ra beligha eller lang
veyess fra ta setta
te hus oppa vogna

oc foer thim mz them
jee huot te gifr sk
ulla tet gifr te eft //
thy at // mang // so ee
nlu eller oc ha aff
voxer oc mena ath
ther effter ta skal t
gma thim y thus are //
me te beda oc till
roel oc mana ok fal
la for them oppa kna
jee vida te akta mct
sperda huer ma haf
uer een swopa udthi
sin had so vida skal
ty at tee hollit ther
for een stoer syndh
om nogther mad sloo //
wa sin gasth mz thes
ness eller mz noget
annyt vathn mz slip
ben the holla magha //

tugt for^ sind tz som
cutta er wert som er
at leggia sin kniff udi
elden oc slaa eet b
been sender mz eeth
anna^ oc spilla melk
eller anne drik oppa
iordhen oc tz er stygst
sind at pissa^ udi eet
huss ther som folk udi
boer Thoo som ther ver
dher ou̅ gifuen hā
hafu̅ forbrudit sit liff
oc alla sidāna^ sin
dher skal ma^ skrifta^
til then hetesta^ pst
oc gifua^ ther for een
slom peninga^ oft thy
so sinne er steer till
worder tz obenbat it
hā pisser udi husseth
tha skal skriftin th oppe //

vidra^ for end ther ma
nogther mad nid koma^
Oc then so sinne gör
hā skal trofuer eller
fir sinn̄ gaa i gönne
end eldh oc ter met
vinseb hā aff then sind
Ite forbyuda te onta^
folk at boo mz them
ther udi riugit / huot
troo tee hafua^ thz
var^ cestna^ idder fader
ner oc aff alla^ ho
na^ maal oc oc logh
te visa^ engin borth
thc sia^ oc at theris
low er godh oc at
te skulla^ end fongha^
een megit batth logh
oc troo huilkin so tom
nw er wyderlict ther
ära^ oc magt aff the //

meklughi oc velbyrdi
gha hemelighá æmna
oc dughel som ey tarf
wa bekænnda vdi key
sarins palatz Iter som
te dagligha vdi tiana
Item nota at nagith
sinnadha sende bud ko
mer til keysarins aff
andra land eller rikia
mz breff ellr ándogha
til keysarin han skal
ikke wil at koma for
keysaren for æn hand
hafui vitith ellr tysu
gongit [illegible] en eld
vdi eet huset klada
Iter for at ha entit
skall hafua heck sek
som keysarin ha skada
vdi hans syndom eller
folla eller noghor for
giftelssa Item nar key

sarin ferdh ta ær tarta
ren alla skutthz oc
huer thæ hafui thes
huer mz magha skud
oc huer thæ eet lakt
spyuth oc te velbyrdi
gha te ær alla til hest
oc hafua suerd ukedh
thæ sidha ellr een
lang kniff so huass
oc oppa ten ena sidha
te hafua hielma oppa
thius hofuit [illegible]
aff poodit lagthz the
ære ikke hoggra en
som hofuidit til sæz
oc hoo som flyr thz
vid aff trædhu hanu
forbyudh tenesten rikit
oc nar ha findh aff them
thz ta [illegible] tz has
liff oc nar te vinda
een stadh eller eet sloth

som the bestollit haf
næ tha slaa the them
alla j hiel som ther
inde æræ oc nær een
man gifuer sek fon
ghin tha skræ the hær
næ aff hanum oc siu
dæ them oc adhæ them
kella mz ædikæ vdi
thræ gæstæbud for the
sitta vtth Jtem nær the
tartæ bidha so the fly
vdi noghær stridh ta
ær thz steer fæz at fol
gæ efft^r them forthi at
the skyndæ mz thræ
hand bud klogligæ til
vigthæ oc nær the vist
thæ amod thre fiendæ
j strid tha draghæ the sa
teth til samme at the
sincs ey at væ halfft
sa mangæ so the ære

Jtem allæ tarta hafua
swaa sædhin at liggit
skrægh oc tint thee
trælltæ ællær ~~fal~~ slaws
swelde inbyrdes siel den
findh ter byua rafua
madrabe ællær hord
karla ællær noger een
som then anden giør
wrøgh mer the findis
tha geller thz thre liff
the aluæ skil lifff
for noghær peningæ Jtem
nær noghær aff thim ær
syugh tha sættæ the spyut
bods hanum j iordhin
oc nær thz lidher ath
dødhen tha nær the vij
dhæ at han ær døder
tha føræ the hanum oppa
markæ oc iordhæ han
um ther oc hans spyut
mz hanum ~~oc rer~~

Aff keysarens begraf
uelsæ oc hwar han
ther hworlund te gior
the aminne i hans stæd
Capitulum xxxiiij

Nar keysarn karl
var dødh tha bæreff
hans kære tienester
aff fra hans [illegible] udi
een møluct pals hoos
hans palatz ther som
han iordess skall ta stæ
dhi te først grafscriven
aff iordhin oc sa sidhan
ther oppa ett paulun
udi hwilkit te settæ key
sarind oppa een hen stol
giord aff træ oc vidhan
for hanum ett bord oc
settæ for hanum ther
oppa mangæ kostelighæ
vætther mz horstie mellæ

til at drikæ te settæ
ter oc med udi pau
lunit ett hors met
sith føl oc een hwith
hest oc lagga oppa
hanum megit guls och
sølfua / the nest graf
ua tee om king pau
lunit een stor graff
oc dyb sa at man hu
er rødha tha synghær
paulunit ther mz alt
thz so the inda er ne
dhe udi then graff oc
sa kastæ te jord oppa
oc giordhe slett i steen
mz tz stima ther som
til forn vor aff stykket
oppa thz at the skall
vensæliga voxæ i
i steen at at stædhen

skal icke spiness oc efft ty
at the aff thera wittit
hedh ær forblindada tha
menæ the at ha kom
geneste til padis och
skal ther myde alla ho
na vdenes lostighetth til
ewighedh som ha her
til forn giort hadha
oc sie at hu skal haf
ua paulkonit mz sele
til hærbe oc maat
at æda ok melk at
drikka oc hest at ry
da oppa ok guld och
sølff at see oppa oc
bord ath fodha aff ok
hanu altidh melk gif
ua skal mer ha ter
pa begrafue tha maa
ingen tala om hanu
eller nefna hanu for

haus hustruer born
eller ven ty at thee
mena at ther tiwr ham
stoth hwdsr udi hans
rod oc gladd so han
udi komen er Oc tro
oc at ha er ta mest
mektigh hera udi pa
dis end ha vor their
forn Ite mer ha er pa
begrafue oc gløymder
som for er rørth tha
koma til samen the ædh
lesta oc the øpperstæ aff
the sylu slekther aff right
batay oc køpe them
ten køpe Tha tala the
først til then so køpa
wordæ skal oc mest ær
af køpæ slekt wy vella
oc beda at tu skalt væ

vor thæ ok keysare tha
swarar thym j steen sa
wilie j hafua mek til
een thæ oc eder tha
vidha j at edher bør at
holla mek lydelse udy
mith liff intil min ø
dødh Ta swa te j steen
oc sia at wy vella gør
altz som tu oss bydher
ta taler han til them oc
siær saa efft[er] thenne stund
skal anith ordh war hwerst
fra eet swerdh oc ther
nest seth han sek sielff
nether oppa guluit oppa
een sort filt hart nar
dhen keysarens høgsta sa
dha oc ta tagha te han
nu ok oplyfta hannum
meth filten oppa key
sarens stool oc ther nest

ta chrona te han[n]om m[et]z
keysarens krona oc side
sema thæ oc fersta sta
dher oc by han[n]om then
gafuo alt righit om te
som sialsyna oc megit
kostelighet ær oc hesta
kostelighe klæ clæder
elephantes guld sielff
oc dyr sema huilka
gafuo sa kostelighet ær
at them cuctim regna
kan vedh nogher som
penningha guld eller sielff
Aff magna konunga ny
tha som som key
seren aff taetan vm
samika æra ca[pitulu]m xl[mu]m
Ter acter nw m[et]z
faa ord at besk
wa nogher ther aff te
stor konunga ri tha sa

gera til tz rikie katthay
som øster ut liggia in
til østindoms ända so
ær ritze ok pertzen øster
ut fra tz forda rikia
katay ok oppa then
vestra sidhä liggher
thz rike turkiewesten
ok ther ära mangä go
da stadher then bästä
hether octopar ok tz
sama rike turkiewestre
hawer oppa sin westre
sidha thz rike persie ok
oppa sin sudra sidhä
tz rike torasme som
ær megit vbwnt ok
hafuer oppa sin westra
sidha som øster cor-
cen ödhsko meer end
hundrada daghä ferdh
bwnit tz ær ok megit
pilzt aff alla hona gotz
ok then bästä stad som
ther ær han hether ok
thorasme efter rikit
ellir rikit efter stadhin
wester ut fra tz rikä
hender vor land ligg
tz rike so hether tha
amanore tz ær ok eet
stort rike ok breet
ther boo fa[illegible] strida folk
forty at ther ær somma
strida for megin kulla
ok somma strida forme
dhen hedhnä ok ther
so folk boer ær strido
paa megthin flere oc
folkit lidher aff them
stoer nödh ok aff tz
sama rike coma vor
fordom megit folk for

dezuit som in Romani udi
egipte oc andr thz nest
pa magan oc metitigian
wedom at te hafuei fer
triskeat te aff beffmelse
in ffredan and te hafuera
oc aupatth. theran soldhan
som ther nw er melech
madabro Jtem skipme tz
pamea rigan comanorl
lober een stoer flodh
som hetther ethil hun fryss
om vintaen gatza hordh
oc udi then ostra deel
aff th pamea rigthan
mellom then haff ereet
biergha megit stortt
oc hogt som hetther totali
Jtem nv at ud aff wor
land han engtin stor het
fran in udi india therth
ostra udhen at tree
veyyan att enesta een

vey fram at tartari fore
biergh tochieri udhen
om vinteren ter ussera
ber oc then vey hetther
lodobont Then anne vey
fra at turqueste och
at perse tok er thet tho
odlen magan dagh ferdh
pa at engin kan ther
fran koma udhen hand
fyrer mz seer hwat han
behofw Then tredie vey
er framerst i skipnen
thz rigan comanorz til
skips intil eet riga he
ther abcaro then oversta
st udi thz riga i the
man lad ligger han he
ther paralt Jtem fra forde
riga oc hemme wor lad
liter eet riga som kalless
chalthon tz er th ydersta

f

udi Getenskrabit ok rek
ther mikel ritze ok prze
Item nota at prester tu
konungha rika Eet er tz
Gogtha præn qwekkit som
loper nedher fram ath
thz rika turqueste ok
oppa then venstra sidhe
liggher Then flodh so
phison gether ther udi
thra magha nefrikudi
gha stadher kr too pper
sia Gether Endictmra
then anne scongarnes
ok summa kallins somer
gant Item tz andra ri
gha liggher udi tz ne
dra præn tz hafuer op
paa sin vestra sidhe
thz rightha pr kalliss
media ok thz nydra
armenia liggher oppaa

then sidha ok udi thz per
sia thra Ere mekligha
stadher nessabar sephaum
ok formasama Item udi
then stora armenia vor
fordom thy righa ok
ke thra ulv Vnn keysara
aff præn ok oppa then
vestra sidha hafuer te
turkie Ten stora ar
menia hafuer magha godhe
stadher Tien ofuster kal
gether tauza Item tz for
rightha som kalles me
dia thz er vnnd keysara
aff præn tz er smaltt
ok vel lankt oppa sin
vestra sidhe loper thz
mikel tilsdea ok udi tz
samma rightha mekla ar
tho godha stadher Ten get

serafin te annat hetther
kerubin oc then læghre
eet annat righa oppa
som hetther tyortyan oc
thz er nw atskild adi
tu righa forsti then os
tra deel som hetther
intil media hedh behelt
thz nafn tyortya oc
thz annat righa hetther
nw abcias oc thz er
then naidra deel bedha
te tu righa oc thera
kronungha hafua then
helly tree oc æra dyp
tha oc fulkit adi te
righa æra megit gu
dhaligha/te taghta atz
mistra een tid quer øghte
vor thus leghenia so
consecret er æfther
then herbia sedh och

thz righa georgia cer
vm keysren gratka
aff prem/me thz annat
righa abechas kudur key
ser aff gratka eller
aff prem aldra winda
vnn noghter thus ly
delse ty at ty er megit
sterkt aff vadhn ste
na oc klepper oc m
annan god forswangh
omod thera fiendar af
adi tz sirma righa ma
mad se eet sterkt slutz
vndher thz er een stad
se hetther gamsoin som
fik dags serd er om
kringh om hanna er altid
eet tunkt mørk och
ewgen thorff gaa ther
mer eller nid/ the som //

aff dyrffua hafua go
ghit ter nw te koma
aldra til sinna meer oc
sia te som ther hoos boo
at thee hafua hortth fa //
lk tala oc rooba hesta
gnaggha foer bragha
honns gala oc ther aff
oc aff andr tegn mera
tee vest at ther boer
falk oc then flaagh so
ther i ghipne gar ghifu
oc vessa teghn at ther
boer falk tok vedhma
ikra om then stad eller
rum er all samme myrk
inden til som ha vedhn
sinos oc te mena ath
ther er huss for inden
myrkit aller oc noghra
udkompn aff te som
koma eller aff thee

som mda playa ath
var aff huilka ma
matta fongta at vida
sennen ther om ther sighs
at gud giorda thy myrk
for eet stort jertegn te
tid sapor so kopti var
i kren ford ther for ing
ster makt at fordrif
na oc fordfina alla
erstma ta var ther na //
ther erstme som flyda
for hanum oc var sma
treuszta aff hanum at
te engh ällunda trysta at
udkoma te fulla alla
oppa thra lena oc ba
da ihm xpm so thra
gud oc thra frelssara
woor om thesse oc thil //
sinet at te udkoma
matta gud so alla erstma //

som tha bedia af eth rät
hiärta altid thina thiära
wel tha fulgiorda the
te ord som ypnyas skriptha
sadha sec at mörkt skal
betekna jordhin oc mwlen
skal betekna falskit ok
beuisa thet mz jordzens
mörkt som han drogh om
sina wener thz enkta
heluite mörkt som the fra
skulle som ihus är wiso
wener ära tha beuisa
oc mz thz samma mörkt
ther vdi verden giördha
sina vener tz ewinnelika
liff oc lyws so tha sina
tro vener glömdo hafua
vde hemelighe glädha Jtem
tz fordom rikttha abchab tz
löber intil turkie oppa
then venstra sidha hwilkit
rike är mykit langt

oc / bret oc hafua mangha
land vmkring sek som är sy
thonia capadocia sauria
frygia thesithon barthon
oc glimiech alla thessi
lat oc turkie sua och
arabia Jtem ära vndher
keysaren af babilonia som
ära soldane oc ära
vdi alla thessi land stor
stadher oc mangha Jtem nw
at intil tartare rike tur
kie hoob een stad som
hether sathasa löber th
först del af keysara rike
constantinopel fram oc
thz strzkia haff oc oppa
then andra sidha fram och
turkie löber tz rikttha
suria oc eet af the
land som ligger vm suria
er thera prouissions tz eer

tz thetta land ær gudhs
æstna menniska gifuit
hafuer aff hwilkit thie
foren sagt ær Jtem findz
manga andre land oc
øer som there konunga
hafua oc mange hona
falle udi sea Jt aff them
alla wor lankt at seghe
me aff Jtem løber tz ryga
mesopotamia oc then
store del aff armenia
synder ud oppa kal
deon oc ther oppa lø
ber øst ethiopia mau
ritania libia bassa och
ymbia Jtem nw untagit
keysarens rikit aff persen
oc untagit soldanes
land Jtem riga ta oder al
la riga øst oc land
vester oc synder ud

fra katay intil østen
domen vnder keysarens
gratkans thre dyma
oc lydelse Jtem nota at
kristne eller ethrane
so ud far aff vedia
eller roms oc vare vel
læ udi katay te skule
læ vare ellefua eller tolff
manader pa reysen før
een te tidh koma Jtem
nw vel ikke sefua aff
noghær land som ter
tartari ligger øster ud
fra katay ther ær eet
riga thetta cadilla
rikit megit oc skønt
ther vox een hona frukt
so stor ær Jt udi then
frukt fisk lefuende sum
dyur mz kiød oc blodh //

vdc haar ellr wl thm
ada tee thr m3 fructen
altid same Ter vox ma
tha hona vinlich fruct
som aldra er sed udi ver
land Ter vox oc syner
lich wyn som bar w//
trolige stor clasa at
een ford mad skulle ey
bar een oppa eet stynt
oc tide synder ud noger
dags fard ta kom mad
intil thy forste steenbier
ga aff caspan huilke
steenbiergha strekkis uet
tel amasonia vest ud aff
huilket amasonia til forn
er schut oc udi te bier
tha boo magta ipoch in
nalucta aff te thy slekt
som thadhn iskea ud e
kona kuda udc salden

at noghr kom tha thn
oc boo thydan skal ga
skal fre at amasonia
oc drotnigh stader thm
iskea fre at kona ste fra
ford ysigta cadilla oster
udh kom mad til thy
ysigta bakaa thr beer
megit onth falk och
gruwmt oc er iskea vaad
ath far thr i gripme forty
tee i thiel ska slaa vey
fanda falk for een fo//
lea sagh oc ada thm
udghu gud thm synligha
hielpa well Ter ara
tra som bara wl fo andr
faar thm wl ~~ffme~~ spyna
thee oc walire thm
clader aff Ter er och
een honda dyrist fo ara
stapta oppa ten offra //

deel som eet menniska
then annen halfdeel so
een hesth eller een thy
wr the feskta oc jorda
all tidh ty so the ägha
helst äta te menniska
kiöt mer tee then gry
ba kiödh Jtem er vatn
ther all samme bast aff
taff Ther ärdh oc gba
som ther i then nitther
dell aer skapta so bolin
oc udi then offra halff
deel som een oxen Jte
mikill i vidä at een stor
grubb kropp er store
ock ottil bolin oc nar
ha slar een hast vndh
elliff ma haua hä oc
oppa sek eet fult hur
nisk ta förer ha han
lettelighä fluedh hvort
so han vell hab eper

aer so oxa eller koo heen
ter playcer ma at gior
Durken haar aff some
ghit gifna dza aff hab
pena eller fiadra gios
vss hand bua megith
sterkeri oc ytherstg udi
thy rigia berghin udi
oster land breyssens hat
kans mabt oc thä
dpma oc ther begynn
tna then siph breyssss
land aff india huilkin
som all ted kallis psor
joheb Jte ud at naar
negther mikillich tingh
er oppa ferdä udi thy
tatza breyssi vigä hat
kans ta sendh genesse
bud aff konungin eller
aff kaner thä oppa hes
thä eller oppa drome

Darius mz breff som
for them megit raskli
ligha til smylighe her-
bor oppa vordum hwil
ka magha ær udi rijgit
ther til skiughedæ war
budit konunge mogi paa
war husith som ha til
ridæ skal tha bless
ha udi eet horn war
werdæn gører thz horn
tha giör han gennesste
eet amnit budh mz een
fesk hasth eller drome
dario oc / fører te samm
breff intil eet amnith
hwss oppa weye oc sa
fram ath oc thz mz
fongthe keysren udi een
stakeet tidh at vidha
hwerlund tz stander udi
alla hans land samma
ledh gior te oc mz bud

som tee ud senna til
sted mz breff oc ændri
the bud kalliss oppa there
mall kodibo aff alle
ferd stikeri inlua, ke
na keysere grathans
aff kathay makt oc vel
dhæ oc hellighedh oc
at engin keysere oppa
thes sidha ey aff persen
ey aff babilonia ey aff
grekern oc ey aff room
kudha ligiss hanum j ma
thz manda hwilkit sten
rongh ma være at sa merk
lek ey keysere ey hwar mz
sa magha lad oc folk ey
ær tienær oc ey döpthe
oc ey hafua vndfangit
then helly tro oc hogha
udi slikt eet merke vy
vella alle bedre gudh
at han them raskelige

frelsa oc visa for them
vdi retta vegha so the
oc alla menniskia vdi
koma skulla for Xcrist
then ytersta doms dagh

Nu beginnes then tre
dia dell aff bokenne so
er aff keysarens ok
aff india mektughet
oc aff hans palat
zes costelicheth Ca
pitulum xl primum

Efter ty at iek til
forn sagt hafuer
at keysaren aff india
er megit mektik tha
vill iek nu sagha aff
hans aff thes makt oc
verdughet tha maa ik
vel sia at thes ar ath
lagheth makt oc stor
heth er ikka mykla
oc keysarens aff katay
so nu nest til forn sek
ut aff er simeb tha no
git mykla j soma stik
tha ter er tha sagt ok
mektughare j andra stik
tha motta at so nu til
forn sagdis oc at the
righa dagania oc at tor
endh keysaren gratkane
makt oc ther mogan
keysarens cat aff india
ta ma mad teken fire
oc uid udi tz righa
penteyoire ma mingha
daghs ferdh so er me
ghit breet oc hafuer
vdi sek stort rikedom
aff alla thema tottsten
oppersta stad so ther vdi
liggher heter nise oc ther
hafuer keysaren aff india
eet kostelict palatz so
han dwelis vdi aret tha
nu lest oc then keysar

hetther altid p[ro]phet wisses
meck vor wel før sagt
før iek tid kom Hwor
fore tha saa hetther men
nw siden iek tid kom
ta spordæ iech vth semen
tha nwa i vddæ at effter
gudz fødelsæ aar efter
gud byrd ottæ hundradæ
ær ta foerd hertug otgern
aff danmark mz andre feten
hera aff sith slektæ ok
mz tywæ tusendæ wæp
næ oc tz stzsstæ gaff
oc vadh mz gudz obon
barmlige hielps ful nær
alla te lad oper oc rigæ
som iek nw nu foren
aff sagt hafuer oc vn
dher keysæren aff kathay
ær mz møgæ striidhe
oc stort arbeydæ och
thær til alla tee rigthæ

lad oc oper so nw at
vnæ keysaren aff india
ther vor mz te forde fe
them hera kongens son
aff frisland hwilkin
kongh som hed gaudes
neff oc søny hed joges
hwilkin joges hua gik
til kyrkæ oc tid som
gutz tianestæ wor oc
fore hans gudelighes
kallade te andre heræ
hannd pebr joges aff
there skyint Sen tid
ther forde hertug otgern
hadæ mz gudz skikelle
se wundit alla thessæ
forde lad oper oc rigæ
tha skifter han them
i bland sina forstemæ
hera oc verer oc gud
them ther alla til kongh

oc antwordadæ hwer therræ
sith rikæ oc land oc thræ
om blifuæ skullæ oppaetz
at cristindom mattæ blif
uæ fast vdi allæ the land
oc vdi then endæ aff
verdhen. Tha fek tha prestern
Johannes india vdi sin deel
mz fem tusenæ oc ok
rikæ oc gior hanum til
een keyseræ oc thræ ouer
allæ hans frender saa
at the skullæ gifuæ ham
skath oc waræ vnder hans
lydelssæ alt sidhen. Haf
uæ allæ hans efterkom
meræ hedet prester Johannes
oc the oc allæ andræ
konungæ blefuæ gode
cristnæ sa longæ til key
seræ rikit atskildes mz
giftermall oc fleræ
sinner oc ther mz andræ

maghæ ... land oc rike
om bugt ... j steen
fra cristen domen oc in //
til thes. Samlæ ... alle //
ders hetenskæ sether.
Jtem hafuæ then fordh key
seræ eet stort rumt key
seræ rikæ fult aff maghæ
konungæ rikæ ... oc land
at skildæ mz fem stor
floder som vd löbæ aff
paradis som ær phison
gion tigris oc eufrates
oc mellom then ... an
dhæ oc hans keyseres
rikæ oc paradis ther
boer entæ folk ther
... oc engin vdens hwæ
om ... ... hwæ om
maghæ andræ rikæ oc ...
hwilkæ ... atskildæ ...
mz the vestræ haff oc //

hwert rikit hafwer vdi sik
mangha stæder oc by oc
meghit vtallikt folk / thz
ær oc øffrit aff vdens
godz oc rikdom so alt
hans keysere rike om so
oc meghit beruktid ær
om all vdeen oc vær en
meghit mæn om kopmæn
spilktir ridh aff al vdc
sem so te gifwer til key
seren aff kattay ted far
fialdoghen kopmæn aff ost
næ lad forty at tz ær
meghit lankt oc for
stoer far skild til skibs
om hafuit oc for ther
stor biergha so liggha vdan
mith i hafuith so ær alt
aff skiff so i mangha ar
ted draghna aff sialstens
makt jtem ær bredhen
aff forsagd keysers rike
fem manadha daghs ferdh

oc leghen tor aff han
engins man vida forty
at thz rektar intil pr
adis oc sa langt kan
engin koma oc thz
forsagd rike hafuer vm
sik tolfua oc halftolfua
sinz tyve konunga rike
oc hwer thera hafuer vn
der sik smalikta konunga
margrena kunga ok
hana thera so alla ær
vndir prester iohannes lidelsa
oc gifua hanum skatth
jtem sider keyseren mest
vdi ccn staddh so suprahed
oc thz palatz so han thz
hafwer tz ær sa kostelikt
oc sa dant at jek tess
kostelighed jkke fullely
gha beskrifua kan jek vel
thet dyrfwaligha sa fer
serne at tz ær skonare oc
rikerlighe skepr oc kostelighe

gulleth stenæ oc bigh
ning er thy fornæfnde palatz
som græthan hafuer vdi
taygo Oc then ypperstæ
port vdi forde palatz
er aff een steen hether
sardius kostæligha til
samme fylwit mz guld oc
filsbeen Oc allæ vin
duæ som vdi salenæ ær
Oc ther herbærnæ the ær
aff crystal oc bordhen
the ær aff ametisto oc
aff andre kostæligæ ste
næ mestæligha til samme
budnæ mz guld oc som
næ bord ær aff purt
guldh oc besettæ mz
kostæligæ stenæ oc hwert
bord hafuer sin fod aff
thy samme thz er selfuæ
nd aff keysarens hoystæ
sidæ kostelighet kan

kan icke screfwæs full selfua
thy at thz gøres oc myn
forminst Ok ensbæ j vy
dæ at the tre trapper som
ther op gan the æræ hwer
synnerligh aff dyræ stenæ
Then førstæ aff onikino
then annen aff crystallo the
tredia aff iaspide The fierdæ
aff ametisto then femtæ
aff sardo then siettæ aff
kornelio Then syvendæ
som er vnder keysarens
fødher aff crisolito Oc al
le ære the til samme stop
tæ oc kostæligæ giordæ
mz guld The allæ pellæ
som ær vdi thet kamer som
thz vdi solen the ær aff
guld besettæ mz dyræ
stenæ oc mz karbunkle
oc mz robyn som all
natte lyuse clarlighe alt

[illegible]

herbärit om oc ther til
henghir een lampa ein
ne aff cristall full mz
balsamo som altijd
brinner bedan for lyus skul
ok for god luct skull
oc pa ther for at hon
fordriffuer ud aff herbärit
all ond luct Therfor ir
seugth er aff kostelik
papheir wnne oc giord
all om kringh mz guld
oppa ther at hon skall
faa thess bedre roffn oc
ther for at hans loff
ter oc hans vkyske be
gerelsse skal ther mot
fordriffuiss ffor belwar
han sek alder mz quinnor
udhen mz hans eyen hus
frwa oc mz henne fr
sinna om aarit so forst
er om vinteren om waren

om sommaren oc om host
then oc all crestiande
for at han vel giora
born jek vell ikke hiera
nw saa sia aff hans
palatzes kostelicheet
udhen thra lille so ther
effter foll mit vdhy
hans palatz om udi ther
stor torn ther ar tho
knappa mogit stora
tunda so ebla aff ther
bäste gull giorda me
git skinedä oc udhi
them sidan twa carbun
culi stor oc breta the
ar paa huspa omwat
then at the smess so
the wor maaanc selsu
ther han eer fuller ia

Aff the tilflyghing tell
hans palatz oc aff
the hanom folghara

hwar then ferdhes xlvi

Hall tid ær syu ko
nunga goode key
sarind so thæm tiæna
oc hans gard styra oc
udi huer manat tha
far te kort hem igen
til therra oc andra
syu konunga koma udi
geen i then sama stad
pa lenghe til ther komer
om kring til them igen
Jtem dag skal viista
lighta mz too oc fir
sinds tywa thughær som
them liddaghe ær oc un
nderdanugha oc mz try
hundradha oc oc halff
fierdhe sinnom tywa tusen
oc bana ther oc huer
theræ ved sigh embetta
oc tagher ther mz alla
vel til vara konunga
tiæna udi thes gheder
some ær han kan

mesta somæ bitza ok
somæ skiffua mat somæ
sketta somæ taga thes
thør til vara oc sa om
alla andre ærnde ok am
bedæ Jtem for uden thesse
forscriffna ta æta huer
dagh innæ for keysaren
tolff dækabestoppa och
they andre bestoppa tee
fara oc til oc fra som
konunghana thør so for
screffuit står ta lesfua
huer dagh aff keysarens
bordh ty hundrede tusende
person om tee ikke ære
flere Jtem som ikke til færen
radha aff gratkab gard
ta ædhe ther enghin mer
end een tid om daghen
och en efftir lidhit Jtem
war keysaren færdhes vægh
stad mz sigh folk och
makt udi orloff then

hafde han ithrer annat ba-
nær for sik eth trät
then stor hølwa korss
aff gulde oc dyre stena
giorda jhesu christo oc hans
tolff apostoli the hetthe
effther oc til hethe te
kors före huer oppa een
stor simblich vogn oc
oppa huert kors wa
ty tusend til hest oc
hundreda oc tusend fot
gangare oc thz tal ær
alt for vthan keysarens
oppersta hær oc falk
som han vill stridha
mz / Oc nar fretha ær oc
han ferdh fra eet palatz
oc til eet annat eller aff
eet rike oc til eet annat
ta følgher hanum mykit
falk for oc bagh oc
oppa bada sidher / oc
tua kors fore hanum
thy vnderlika tingh

huilka so hanum oc alla
them hanum folgha ma væ-
ra een stor bekennilse först
före for hanum goes at
then tran fra hanum een
kostelich stoor desk so
ær fullær aff alla hon-
ne kostelighed gulde
selff stena etc / Der nest
rex foder nner förd eet
høgt korss aff tragi /
orth so engin kostela-
bedh hafuer oc ther när
sex treen före een desk
aff gulde ful aff svart
jordh / Den första desk
betydhada keysarens righ-
dom oc mektighede
korsit betydher then hor
da pina oc død som christus
tolda oppa eet eenfold
tra kors for alla mennis-
kes salighed / Skil then
svartha jord betyder jord
zene døpzeb aminnelse

oc at keysarens lege
mæ som iord er skall
koma til iordin igen
som alla andra menniskes
boda righa oc fatigha

Aff noghar vnnerlich
ting som æra udi the
keysers righa india
capittulum xliiii

Nw ty at hwer
man at maghe
vnnerlich ting ær udi
prebri iohans righa tha
vell iek them een dell
forthiæ oc skriwæ mi
næ ordh oc siæ aff te
opperst som mek vider
ligher ær yek ser forna
sant at iek saa ther eet
storth haff hwilkit som
ewer er udhen sma sand
oc sma stenkorn thes
flydher oc løber opp ok
nedher som eet annet haff
oc ær stor aldrik oc
ter er ewer vatn udi
ther smeff fiska hoss lan
dit som nid vastess aff flo
dhen te ær ikka skaptæ
som wor fiska tok haf
ue te een god taff ewer
menniska ka oc koma
ower thes haff m3 skibel
ler i noger andre made
enghin ka ok koma ta
om kunghs for lette skip
oc for ancy far oc oppa
thenna sidha aff haffuit
boes tre daghs ferdh ær
stor bierga oc mellom
te bierga løber een
flod som sielff at koma
ud aff paradis som ewer
er udhen stena for utæ
vatn oc mena thee
at ther ær stena m3
som stor dyghdher hafuer
then stena flod løber
tree dalue gionne bier
ghen oc gionnes then //

ørike sø udi midia er no
ther dags ferd so thes
vor een ande vatn flod
sin lengd til hun løber
sek udi tz sand haff
som for aff sagt staar
oc siden sueff oc eutd
aff tre steno oc van
then stenflod løber ta
torff eugin mand gaa
ther neer for tz bulde
skill so ther aff stong
mic ner hun stonder
kriver ta gaar falk
tid nogit sin ner tok
cy udhen stor liffs far
hun løber oc icke udde
trosner om vghen oc
aster ud thede so then
flod haffn sin bygin
nelssa ther som thun
ud gaar udi then stor
ørike udi blad soma
aff bergene smek

een sleth mark tok
er thn alt samme sid
ther ma mand se huer
dag ter sole opgaar
ta off stindher ther
opp aff sandhen no
ghe quæra oc ba fruct
om mitdags tid ok
siden gaar neder i gen
ta myt skab oc tre
quæra mz thera fruct
oc ther solen bergle
ta vor tre del gatzra
eutd ther torff och
eugin mand komme ved
then fructh oc radiss
at thz er ond tingh
eller oc forgiftelssa
Ite udi then sama stor
ørike ær falk so all
tingh ær villa oue
til smess tre at war
skapta so falk och
natthen til so een thama

b

dywr ok somma aff
them hafua horn vdi
~~them~~ thera ænnlete the
gifua röst aff them
som vilbassa ellir som
andra dywr somma haf
na ok mal mellan
them at tala thz som
cunna sirdelighit mennis
kia forsta hand somma
bewisa ok thera vilghe
mz teghn / Ther æru ok
villa fughla som heta
papionis them tæmma
the til at leka mz
ok griba mz them an
dra dywr ther vndhy
pekke / Ther æru ok fulth
papagoyer som ther kal
las psitagie ok the æru
aff twænne slekta the
ædlasta hafua bretta
tughor vdi nebbeth
ok fem tær oppa

hwer fot ok the kunna
nalighe tala nogh ord
so the helsa folk mz
ok them ney visa so
ther fra fore the andr
papagoyer so myndra
ædla æru the tala ikke
aff thæss natur tok haf
na the bætre tughor so
the andre nar the ikke
æru om tu aar gamla
tha ma folk kenna them
ekke tala so the andra
The tredia papagoyer
kunna hwerkin tala ok
ey kunna nyma at tala
ok the roba som glam
ther the hafua ikke vdi
tre tær oppa hwerfot
ok the hoss thz forscfua pe
teroind so liggia till
keysera rikit india so
fore ær skriuit ter liggia

een stoor landt op the //
ther mulstorate so eer
megit rikt Aff henne
vell iek seghia eet vn
vlv fore faa at ta bodha
ther een mektikt rike
borgha han bygde sek
eet megit kostelikt
palatz oc kalladhe thz
paradis oppa iordin om
kring mwrit oc me
ghit sterkt oc fasth
oc ther inne hadhe han
alla honna lekemess
kosta Ther vor innan
kostelighe sula torn ka
mere oc hwa so magha
thera oc forsta historie
oc thinger vdi begraff
ne oc beskriua wore
ther kuba oc inne dyur
stor oc smaa oc fula
fleua oc kottha och
singhe huer effther sin tungha

ther vo inde abeldagar
Da vata grand och
gren dunt oc tra mz
alla hona blomster oc
keller oc rinnende vatn
oc magha honna gla
de oc lyst oc om alt
ta vor ther synligha
kelder so ha medleda
vmm iordin mz ramm
med vdi palatzed huil
ka han haff melk
oc viin ther vor och
inne eet stort tel aff
skona iofrwr so ey vore
eldre eller yngra en
mellom tiv oc sexte ar
so cladda vor vdi for
gilta clader megith
kosteligha huilka som
huer them ofuadhe vdi
alla honom glada spel
oc leghth oc tiunta therib.

hwa well efter hans vel //
lica oc oppa tornit.
udi forstendæ skal vor
te the sydhaligha leggia
oc syungha budha udi al
læ thonæ harpæ legh
saa at thet somæ mentæ
at thet vor englæ oc
ikkæ menniskiss røst //
gher oc udi teppæ for
stendæ sikket oc udi
andræ stedher brughedhæ
thæn borghæ sin tidh oc
lefdhæ / hwor omod hadhæ
hæn hadh oc ond vellia
aff allæ thæ oc førs //
sæ thet for at hæ tok
sek slight ver til thæn
hannum ikkæ burdhæ
at hafuæ ther hadhæ
hæ oc thæ daan mening
at allæ ter thæ till
ham komæ villæ oc
tiænæ thæ stor oc ster //

ehæ wo thæn graff hæ
ghuld oc sylff oc an
der gafuer oppa thet at
hwilkin hæn ægnæ
villæ aff thæ oc førstæ
them skullæ te genes //
tom hemæligha met
fordelssæ slaa i hiell
oc lofuædhæ them saa
at hwilkin thet giordæ
for hans skull hannum
villæ hæn tagha intil
sek udi thet palatz til
ewigh tidh mz hannum
at blifuæ blefuæ ok
noghær i hell slawen
aff te som hæn ud sendæ
tha skullæ hans siæl
blifuæ ther mz hannum
oc til ewigh tidh oc udi
thæn dana madhær wor ma
ghæ thæ oc førstæ vo
forradhæ aff ham saa
lenghæ at thæ kom //

for hwerta at tha om
gik mz paa dan for
delsa ta pafuadh tet
aff alt righit oc ihiel
slogha ~~then~~ stimpa
oc forderuada alt thet
bygning oc nether bry
de thet paduis och
skifte mellom them
all ~~then~~ rigdom som
tha ther vaar komit tha
de iek vortha oc nek
vor visth huor hand
hade sina kelder och
anen bygning huilkith
so ta vor alt fordeuit
oc nether brudit ick/

Aff ten dall som kallis
vallis infansta
oc aff hennes skik
kallssa cap. xliiii.

Ik til te ytersta an
dha aff fordriga
ikka lakt fra then flod
phison ereend vmlich

stad megit rattalich
oc grumalich oc alt
alt menisskess sin mz
fa erlvada oc matgha
thoma nodh oc tilfall
so iek oc mith selskaf
thenada til at koma
udi min reysa af thuil
kit iek hafud tagit
nw her til oc sa vel
ther er een dall, bland
biergena so kalliss
vallis infauste so er
neer fir mila, thenne
at gaa ther aer ma
gha thonna duifuel
skaph oc liffs far
inda si at dagh oc
nath hora ther rook
oc skrool aff alla ho
na grumma dyur oc
fula thuilkit so eer
een samigh aff duiff
lena so ther samme aer

oc hoos mit udi then
dall opp til eet bierga
er sinligha obenbaræth
eet stort diefuelss
hofuit so vskelighe neder
til skuldrana oc entæ
menniskæ ter so stoer
vetzla oc grwmheth
sec fulleligha oppa th
hofuit war nogher seer
oppa hand tha seer han
j steen oc ven sinæ ofwe
m3 eet grwmt anlidæ
oc hans owe gifua af
them grwist so een bo
nendæ lwæ oc andre
diæfle ser ther udi va
daæth udi dymt oc fula
ligha oc rooba oc tru
wæ menniskæ so ther
ser komæ ther er ok
ændæ mørk oc røgh
oc anne døden quikæ

menniskæ so ther ned
gaa wellæ them sines
fremmerst udi ingongin
megit gulds oc sølff
oc kostelighæ kar ok
klæder oc mange hon
ned kostelighæ ting lig
ghæ huilkit vdhen twil
er alt samme diæfuel
ses gyncheth oc spot
ther hafuæ forty mest
galit falsk ned gogit
for girikheet skill oc
end ingen oc wellæ
hetæ ter gulds oc sølff
ok rikdo ther kom
fra ud j geen aff te
som for saadan sagt
ned gaa me ostwe me
niskæ so vtth tro haf
wæ m3 fulkommeligh
r vskelsæ ~~ok sessua~~

oc søstræ mall oc be
skiuædæ ær mz vorthe
legeme oc ~~tel~~ taala
vellæ nogthe plict for
theris sinder oc voktæ
vellæ sek fre thet for
sinde oc seghæ betegh
ne mz tz helli kors
Sek mener at thee
gaa vel fry ind oc
ind igen til therre liff
~~mit~~ skulle bliffua thee
fry fra stoor faar gru
hetz ærbedæ sorghe
oc pine so ther vetær
faar for theris sindher
skild so te giort haua

Aff ten oc mæghæ ho
na pinæ som ære i
thinnæ forst ffra Dall
Capittulum xlv^m

Dessuligha fore iek
otther then tiid
ta iek mz mit selskap
self fiortene aff fle
keend til samme koma
tallædh ved til samen
mz lanskt bestaadh
om vy udghaa villæ
Rommæ aff oss radhæ
til oc somæ fra tha
vor ther mz oss udgiv
vort tikk too munkæ
aff sci fratisci orden
aff longobordia huil
kæ so skulle spurgha
stort effter thin selffua
te trøstedæ oss oc rad
dæ til at vy ingaa
gaa skullæ oc sidæ
hoo søstræ villæ oc ta
ghæ vor theris legeme
til sek han folghæ thein
ther mz wordæ su allæ
cenz at vy ingaa villæ
Ther næst vddæ hwer
sek tz bæstæ hanum
thus naaden gaff tha
ginghe geneste skeenn aff

off oc villæ vær fær
i veyen too aff them vor
aff gudz oc tree aff thes
pania te koma oen
anne vey ind en vy ind
gingæ them solvæ vy
altzæ side huert the
blefua ellr huot them
vederford tz vidæ vy
ey vy m so ta i steen
vor gingæ for udi
dallen tiende huer
m sith gudælighedh
so tha udi sith hiertæ
fornfæ kudæ oc geuesten
ten vy koma ter naa
git ind ta solvæ wy
liggæ for hobæ guld
oc sølfua oc kostelic
gæ kar ta ser ieck
vesælighæ for mek at
ieck ther ente aff vor
thæ ieck forstod vell

at tz vor diefuelsins
falskhed oc suigth
tha villæ ther m kom
ma vselling lystæ oc
girughed udi vor hiertæ
ieck tok mit hiertæ
wor tz bæstæ so ieck kunde
oc bleff udi te sinna
gudælighed so ieck
tua hadæ te so vy
ta fin gingæ ta wer
ther i merkæ oc gruthed
vitzlæ giestadæ m oss
meer oc meer fortij at
udi allæ veyena hoek
oss oc vm vor foder
synte liggæ dødæ krop
pa oc i sommæ wor en
liff udi mar vy trodæ
oppa them ta gafua te
them oc somæ mordæ
ok lodæ allæ huilskith

jech tror at eder ængh
vor endh dieffuelsens gang
thy at the kunde ey sa
magha menniskia vdga
vdi een stakcat thing
mz thera vellia so vy
fornimma at the kunna
opde ok sinna tekne
diss hadhe tee ok lakt
til forn komit ther mz
ta hadhe thera kroppa
vart rotnedhe aller
fortærdhe Ite taa wy
mz komma vor j dallen
hoos een mill ta fingha
vy een god vey ther
nest gik tesfue fra
oss ok veye word me
ghit suafuer ok thoss
ok onder ta solua wy
dieffuelsens figuer vdi
vadhat oppa bodhe sider
hoos oss vdi grumma
dyur ok fula skik
thalsta ok gafua man

ga grofua grumma vss
ther aff them te gifma
dha ok skar mz thera
tender ok gabadhe ligh
viss som tee oss slugha
villæ sua at ta vor wy
vmstudhem taladh wed
ok strikte huer anen
at vy hordeligha bliff
na ok tro skulle ok
ikke radh Ite ta wy
hadhe gongit hoos tho
milæ ta vor dagthen all
tingh borte sa at en
gin kunde kenna hin
anen ta fingha vy ane
pina for vdhen then so
vy hadha wærit ta vor
vy om kubna til yordin
mellom vor been ok
oppa vor skinna been
aff magha kona dyur
ligmelsta so er byrina
skin ok vllua gedher

oc andre hornna dyur
oc stytte oss oppa hver
andra sa at vi fulla
nether oppa vor bener
oppa vor knæ oc neder
oppa vort hovut oc stun
dom altingis nether oppa
iordhina oc hver for udhen
ko megit vædher oc
storm iordhina oc himil
havel oc regn sa at ek
aldra sva forvæghit no
then tidh i mina daghe
ther aff vor vi offta
nether slaghna til iordh
oc ledha ser nødh æn
ek noghor tidh aff sielfua
kan vm stundom fylgha
vi stor slagh oppa vor
sidher skuldrer oc oppa
vora bugha oppa vor
ryggha sama gorda æn
sama som ek sa tenk
tha ta sek hver ept

sina gångh oc vepne
ligha ta vi vor kom
na ghood mith i dale
tha vor vi megit th
trøtta krakar oc megit
m vmelgha aff tessi for
sielfua nødh oc pina
ta fingha vi hver vor
eet stort slag sa at vi
alla stirta nether thil
iordhin oc lova ther nat
kiwer too tima som
vi hada wat oc døda
oc then stund vi sua
lova ta fingha wi at
see hver war een ona //
lich sin megit vnner
lich som ther om all
om all sielfth oc safn
aff my syn so mek we
ther fard ta ek enta
tala eller sielfua ke an
dra mia bredher thor

oc en hellir talande allir
samans noghit thz som
thwi veder ford vaghn
alt enesta aff thz wy
leghelighe sowa oc oss
obekuuer veder ford thz
ta forsamans slaght fin
ghe wy ikke alla oppa
een stadh some oppa
hals. some oppa brist
oc some oppa ryggbeen
oc some oppa baghen
some oppa skuldranna
huer mand beholt reet
teghn ther som ha wor
slaghen paa stortho so
een mans hand mytho
slagh sek iek oppe hals
bend sa at ieck ey annith
westa en mith hofwith
hadhe wart afua oc th
mit slagh bleff atte aar
paa sort so thz wor forsta
daghen ther iek thz sek

sidhen vortz noghit thui
dodh oc [struck] bliffuo paa
intil then dagh iek dy
skal ite then tid wy
fingha nu gutz nadha
noghit til liffs i geen
ta effter thz slaw tua
taladha wy huer til te
annen oc hulpa hueer
andre oss paa fodherna i
geen ther nest ta lyws
nadh thz noghit for oss
som een ryggh oc paa
koma wy mit i dalle
ter wor hu oc noghith
paa vlumma ther worda
wy wer thz gruma diaf
wels hoffuit ... fyr eer
aff skiffuit ther nest for
nlumma wy vbegh sua
lick and dyn oc ryggh
ta villa wy gina hafua
skylut then stad om wy //

hadha budhit for thæn ry-
ka skill so wy fingha
aff thera ford. hofmith
vy wor høyth besyghe
ma vy tor ey ga till
righera) gheen ~~thæn~~ vey
vy koma ikke hadhan
vy oc thær lefuerh fra
komit alla tor wy
oc fra gongha tok skul
la vy oc fra vy ghingha
tz yterstra wy kudha
fra koma for for hof
mith oc deraf fulskaps
ikera tor wy fullæli
gha sæt tid ellr huerth
thær giordh for sæer retz
la oc bedvelsse skill
thær m; ghinghe vy fra
oc sætta alt vor hobb
ok trøst til gudz nadha
thær nesth koma vy ind
udi eet mork thrangt
tha oss seer storm tordæ
lyknit halvel regh-
sa at vy thær seer nod
ledha bugh viss so ~~thær~~
tid wy ind ghingha ~~thær~~
kom oc grunna dyurs
til oss oc luba oss om
kull ok stytta oss till
iordin so tee giordha
ved oss til fom jek
vor vessælighra nethe
styllter oc slawe thie
iorden meer tend fem
hudraba stromme oppa
thæn reysa ind oc ud
thær nest ta vy hadha
gongit ~~thæn~~ tredie mil
ud ath ta beghinnadha
vy at kenna dalve thær
fingha vy ta trøst ok
huilta oss oc lovade te
all mektigha gud m;
opleffta hen til hema
lund som oss hadhga
styrkt oc hulpit) ~~thæn~~

rensæ vy vor gladhe
at vy engin mest ga
dhe aff oss mi so til sa
me ind gangæ tok sylvæ
vy end ta dyæfslancæ
ferd udi vattet oc my
vnnelighæ oc vedelighæ
ladæ oc vepnelighæ ka
ick engæ hudæ fullæ
lighæ ud stefua igen
stikædæ so ick the tol
dhæ følghæ oc sua forty
at te vor meget grimmæ
oc hordæ ikkæ tordhe
iech oc see til allæ stik
the oppa ty at ick skul
le mestæ my gudeligh
hedh so ick ta vor udi
ikkæ kudæ iech oc alt
komit i thw forte stor
dræfuelsæ oc pinæ som
mek veder fore te tid
vy komæ udi then fier
dhe mil tha fundæ vy

vmme vor fødher døghe
kroppæ so vy fundhe
then tid ter vy indgingæ
ther nest ta vy yterst
koma i dalle oc udh
gaa skullæ ta la ter
guld oc sølff oc me
gen kostelich tingh
huilkit vy allæ sammen
entæ sporde nu ken
nen beder ick eder
allæ sammen so tzæræ
lagæ at i loffuæ then
all mektigæ gud som
oss ta mz syn store na
dhe oc meskundæ frels
sædhe ud aff te nødh
pinæ oc nød so vy udi
skikkede vor huilkith
vy oss selfuæ ud bestæde
at thole for vor vnghe
doms synners skil ikkæ
tordæ ick nester tid vadæ
noget til ud at gøræ

166

thær nidh aff alla the
som mik spurdha ath
radh Ther nest ther vi
koma til falsk oc thiuff
ta skulla vi ther ~~a~~
dwallice noghot studh
oc vederquegta oss m3
madh oc badh oc lagha
wor saar oc slagh som
vi fanghit hadha oc huer
beraddha sik oc huot
tha sidhan villa oppa
slaa Ther nest fordh
huer sin sæth tidh som
gudh hanum gaffs volgha
Aff noghor vnnilighe
ting som æra vdi
noghra öö vdi india
land cap. xlviii.
Nu vilia i vidhe
at ther ær en
öö som æra stor kem
pa vdi iek vor ikathe
oppa then öö toch mik
for vdhen dan mogh aff

~~thæm~~ tee vor som ath
tyna metz fædher lan/
gha te ær menaligha
tra tyna metz fædher
langha oc suma seghra
te hafua ikka andra
klædher æn skind aff
aff te dyur so te tee
sla oc kiøpet æta
tee rath oc suba mik
for drik te beghra en
all mad at æta me
missæs kiøth iek villa
ikka forty fær tidh oppa
then öö the playa oc
at senka skibana
so ther koma vm the
land oc æta falkith
som tee ther vdi findha
Thudo playa tee ath
lopa them som i skiban
ær m3 tri ellar fyra
menniska huilka som //

lodin oppa faller Item
fynder ieg vdi thz vester
haff bland andre øer
eer oen oc vdi hwilke
fynnes sinnlict infalk so
hafua een steen vdi
thera panne so hetze ra
tus hwa ær sa ondher
at hwilke hun seer oppa
aff wredæ mz thz sama
han bliffuer strax døødh
ligerwiis so hun vore
een basiliscus ther
ær oc een annen oc me
ghith falk ær vdi tee
hafua oc magha ondhe
seedher aff een vred wel
iek sa war een man
fæster een joffru eller
een møø tha ær ther vy
belledher som leyess til
at ligga første natth
hoos hena thæn natth
tha liggher brudgommend
mz hænne finder han

at hun ær ond tha mo
ta geller thz hans
liff som hans prim
ga tok opp oc ikerti
betale hena sin møde
jek spurdæ mek for
hwat te thz mz mera
at the sma gior mek
vor sa swarit ath
hoo so først ligger
hoos een iomfrw tz
han fongher ther aff
een ond synga hwilke
han opwa forbinda
skall och te med so
taga penga til ath
ligga mz thm hedhna
ther cadiberl .i. stulty
dessetg een mestre ostik
dar Ite ær ther een an
nen oc war mane oper
ther ta skal ha genste
brenness oppa eet kall
oc husfrua so lefuedis

168

er skal kastess vdi cloe(ster)
m(et) hanum thz menar te
sua at te lefda til sinne
j klokhedh thy skulla te
folness at til een ane v(...)
dyghd oc styre oc thz sa
tok vida te aff enghin a(n)
nen verdhen at sia end
aff paradis so er oppa ior(d)
din moder ma taghe sit
barn m(et) sek th yngsta
vdi clædhen om hun wel
tee aldra børn mlwe
hafua kaarit om ther
vella folua thera foor
aldra eller oc lenghe
lefua jtem vo at te kepe
enghin konung vdi ther
land efter slekt eller
byrd me(n) huiske ther
vida at sedhen er och
vthuiss er oc er all
ynnesta halfkonungsom
tyna ard gamelt och
huerke hafu(er) hussrua

eller børn hanum skepi
tee til konung ha(n) skal
holla rettin ved full
makt m(et) huer mand
oc omod huer mand
brider oc konungen self
ner ta spara te hab liff
for hab verdighed skal
me enghin ma efter te
dagh tala m(et) hanum el
ler om gaa m(et) hanum
j nighit te kepa genesse
ten anne vdi hab stad
tok bør ha(m) at raska
ligha at vyme eller
fara eet stakeeit liff
ther er een ane sp
som megit falk vdi
bord oc vikt er tee
aldra ikeel hons en hu
en gess tok er thz fult
aff sidant te mydra
skmodhen oc fadra tel
clader te drikra melk
aff alle hona dyme

the ulwa hafua alla
bonda qwinna til husfrwa
vm taghna moder m
m son oc dotter met
fadher Item ær ther
een honna nedher stor
som een mat hofuit
ther ær oc dyur som
kallis orafless pistor
so wor hasta threda
halspa ær fyra alna
langa pa at the see
om hus oc om inbra
at the ær bakth till
skapta so een hiorth
ther ær oc eet hanna ka
mels slekta stor som
hiortta the alda aldra
the lefua aff vardhe
the om skifta thrette
ligh mar the vella udi
magha bona fyra vm
taghit quit oc rodh ter
ara oc magha bona

bughorma sonna haf
na een skal oppa hof
udit sonna gaa r th
opp oppa tu been som
andra menniska sonna
kallas regulus aff thenne
ulwn dryber altid eder
ter ær oc sweerdzijlss
aff them er ser sif
ut ter ær oc will
swin stor so var sin
ter ær oc pinsswin
stor som wor galtha
ther ær oc hunda swin
stor so huiksta ter ær
oc nuss stor end wor
thi ellr tolff Ther ær
oc affte baketh stor
end vor rafua ther ara
oc ryda ghess oc ara
hundha vm halsen
met skakarda and thera

magtæ bonæ dyurf oc
fula som vniligæ skap
tæ æræ so nw vor sakt
at skriua aff oc them
vtrolict so vfersyktæ
æræ etc. Aff the folk
so brachmanos hetæ
oc andre ther om capitulum xlviii

Nu tenæ forsts
næ oc ligger
goot mith udi hedni
skis rigæ oc thz folk
ther boer the æræ hethin
gæ the hafuæ een god
enfolligh naturlic leff
neth the æræ ey vnisk
ey hofferdigæ ey auen
sugæ ey wredhæ oc ey
om fløddigæ tee plæræ
ey the lyuæ ey the slukta
ey huer annen the giør
arbeydæ mz therræ legge
mæ the holla ulilet
bud thz at the giør huer
annen so the hafuæ vellæ
the bedæ til then gud so
altingh skapt hafuer oc
hobess at fa aff hannem
thz paradis so oppæ ior
dom ær the æedæ oc drik
tæ lidith forthi lefuæ the
lenge nar noghr aff
them giør annæd thera
sedher eller loghu ha
num bort vigæ the ge
nesten wd aff landit
oc efftir thy at the lef
uæ udi een retfærdigheten
follik lefuæ ey fa thee
aldrig pestilencia ey
orloff ey storm ey hu
ger ther leber eeth
stort vatn i gegnum sta
den so kalless tegenne
thz giffuer feske til føda
oc vatn til drykkæ therræ
ferungh forthi villæ the
alexander orlofuæ aff

aff ikken oc pa them
oc tregha them vnni sek
ok seff ~~them~~ forbrande
vff til te scyfua ham
til iteen i bland andre
ord at te hade engin
kostelight tingh vdi
thera land so slikt een
thet vor hulpe annen
ter rodh tee oc at mesta
vdhen them goda fredh
som tee til ~~them~~ dagh
vnskad hade ~~thr~~ mz
sek fordh konungs amit
at sisla magit raska
ter efftir ta doda han
oc gud vnte ~~them~~ te
fredh fredeliff so the
til forn hade for thera
enfollicht gudhedeskille
te fengha oc alla reys
kalleghe lufret som
rikth oc skell oc frede
kerenkte vellæ ite

or ther een anner gh
som hetthe pitha ther
boer skakteit falk oc
sua aer lidit hyyrd
end pigmei te aer skep
ne aff antilida te ada
alder te haffua een kon
oha abla so te aller
ba mz them oc lefua
aff them luct so ther
aff graar hoo so ikke
haffue ablit hoos sek han
vissu strax oc dør inne
tredia dagh ikke eera
te stort vittigha te gifre
oc inta vde all enestæ
te claeder som te behøff
ue tee lefua ikke lengh
end i toff aar ther er
een anner gh so falk
or vylth udi so andra
dyur oc aer mestith
sterkte te aer tha ddra
mz thera ettue lakebha

te ar oc alla tod man
wdhen anlidit oc the
narna te ycya oc ses
ka quat tee sa thz
a da tee rath fram
at thin sp ter lober
eet vatn so thetter bu
cmar thz er half
t dia mill bret by
torde i ketu far ther
sfu for thy at oppate
amat side er een ster
strren femte eller fle
dagh ferd lang oc ter
ver mangha konna vn
n lighe oc farlighe dyur
oc orma draghe gry
ba hugorma oc an
dre slighe sa at hu
dra dei tusenda vapna
skulle ik ei komma ter
i gienne mil poles oc
mmnes trer so ick hadha

teukt mek tosk sigh
ther at alexander magnus
vor ter te tid ter ha
regnere da oc tilsade mz
tee ferd poles oc man
nes trera oc han fek
svar aff them i geen hoss
tee trera vox oc balsa
mo paa godh at ter fin
cus in stad ba tre i vde
ther sigh oc at tz fosk
so ther vest boer sigher
studom fruct aff tee
oc aff then balsamo
oft ther for te siar tee
~~ther~~ ter fim hundrit
aar oc meer hugh
oc geen aff damark
ver ther oc tilsade mz
ferd trera oc od aff
then frucht oc aff te
balsamo forty mena //

koma vforuynnistigtha
menniska at tha en lef
uer noghir stad oppa
iorden, Jeck troor bathar
at tha lefue m3 guds
udi thennagta offt thy
at tha sa megit arbey
dede sa megit for then
helly troo oc cristendoms
merlighe skill, Jtem thennar
te ostre land udi india
er eet stort rige som
het tapbane vtgit aff
megit vndens gotz tid
skylda wy udi syden ba
gha ter skulla te all
tid kepe them konung
te skeda enta konungens
slekt eller byrdh naar
te kepe skulla thet
er eet aff te feten for
konunga righa so otthery
vadhn ther ar too so
man oc to vintra man
friuder ter all tid gren

fruct te ar megit be
skettnar oc ogsuiska so
ther boo kippinc koma
offta tid oc kippslam3
them / ter boer maghta
strida emot falk som
megit vilkt er ther
ligga too der een het
trilla te anne hetter
orgita udi te enna er
kyttther so guels graf
uiss ud aff oc russess
oc udi te anne solff
Jtc lober ter fram
eet ryth haff so skilt
er fran th vestre haf
oc udi te qq trylla
opp grasuiss oc smeth
megit kostalict guels
aff med qui oc byn
so ter til landa ar ter
boo oc sunlighe dyurt
udi bierghen skaftha

som myrer oc stor som
katta hwilka dyur al
tid grafua guld oc vn
seth oc bara vt oc ind
m3 stort arbeyde aff
hwilkit engin fra them
fanga kan vden meth
stor behendughed for
stor fare skil tok playa
tee sal vm studom ath
fangit naar stor heda
er oc dyure liggia
ok hwla them ta stia
alt falk sek til m3 dro
medariis eller hesta
oc taga m3 hast huot
te fanga kunna oc for
bort te playa ok ssa
at fanga gullit tee
taga eet hors naar
thz hafua ny fødh steth
foll oc hengia oppa
horsith tvo store kur ka
aff nith træa sa ath
te hengia nattit ssa

ne ther til iordin och
ladet horsit vel hunger
sa liker te follit inda
oc drifua horsit oppa
biergen ther se dyure
are oc ladit ter gaa
oc ada gress naar se
dyure vera tess veer ta
loba te vd oc legha
m3 horsit oc m3 tee
korlwa tz hafuer oppa
sek tee hafua oc ssa
natura at te vella al
tid fylla thz so te sec
tomt er thy loba tee
aff legh oc henta guld
oc kasta vdi korsfuana
naar fallit korsfuar at
korsfuana era fulla
ta lada te follit vd och
gnaegra efft moder
nar thu ty hører ta ko
mer thu trafuindes
m3 korsfuana fulla aff

fulla aff gull j pada
ne mada oc andra
mada ta fa te gullit
fra te dyur ther / Noo
git aff thet paradis so
oppa jordinne er cap^m xlviii

Fran ferysa rikit
aff india retth
ost ut boer engthela
fallir iskreni fra ther oc
engla boo fore bierghe
kleppir oc huessa stena
oc for mangha honne v//
sit vader so j bland
biergen oc ther er stundom
tyukt oc stundom fursth
aff ropth oc stundom
mikit oc stundom forgif
tikt sa at ther vader
j verra oc ver fra at
koma til paradis for
kleppir stena bierghe
oc vader huilkit paradis
vor forelder fortabada
for thera vlydelsena

huilkit mangha dagha
ferdh wore fra at ko
ma thok fra them engin
ingina eller vest fram
sek sia jskreni ko iek
ter oc nerme en sum
iek ta var thok well
lett Hua fan ord aff the
sen paradis so vel ma
troos at var prime so
jek thes spurda oc hor
paradiss er eet stort rum
vel sa stort so wora
fem land so er englad
normannia ybinia sco//
tia oc noruegia oc eng
megit sidhur ther liggir
Hoytop vdi vaterssels
bolighe ther er een kel
la so oc aff sa fmith
stor hu gifir vatn
all verden ofuer vant
zeus ut aer sa atghz
skal al tid fliuga

fra huerst oc ner atħ
thr flyder oc ud aff the
kelde vest ud til vor
land fire floder phison
gion tigris oc eufra
tes huilke floder som
gifua alle land vatn
til ofrugt ter er oc vel
troende atħ then samme
kelde gifuer andre fire
floder aff sek aller oc
flyde öster oc nör oc
sinne ud oppa the siöga
oppa iordin thy huer
ma at vy vide ikke
nesn til the floder stad
oc byggder tok vell
sek sia for saant atħ
oppa the anne side oppa
paradis boer meget folk
oc är magha konunga
rike land oc stader
oc hafua thera kiöp
meid sylet tadan oc
intil indiam oc hana

hra oc första oc andre
scent bud oc biff til in
diam oc te tada oc til
them igen Item löber phi
son i gifnien india stu
dom vm iorden oc
stunde ofu huilke flod
ter kalles ganges af
een hedensk konungh
se saa hedh huilkin
ot gerng senketha
udi ten flod fortþ at
han ikke ville taga
ved troen oc lada sek
döba ok ud mz thz
samme vatn snieth ma
ga dyra stena oc ma
ga korn aff kostilicc
malm oc gulth hyt
ter löber oc nethr
aff tz vatn oct kraa
som hetther aloes Item
ten anen flod gion
löber fram at ethiopia

taa thu kom til egipte
ta hetær thu nilus the
tredia flod so hetær
tigris løber fra ath
asiria oc gøgnæ the
stor armeniam then
fierdæ som hetær eu
frates løber fra ath
ta ispiga media oc tet
mederstæ armeniam
oc persam fra tegæ ath
te løbæ mod udi haf
with oppa the sida som
thu til kom thy ma
maad mykæ at al thy
vatn som søth eller
ferst er i verde thy
hafuer opp himmelske
aff the ferd keldæ udi
paradiss tok at alth
vatn hafu ikke lighæ
godh treff tet voller
jordmoone so tz ikke
nu løber oc lengte
fran sin begynnelsæ

oc mykæ i vidæ at oppa
tre sidher ka engin ko
met til paradis eller ter
nogat mer huerke me
niskæ eller dyur saso
er ept sinde oc neer thi
at ther er eet bergæ
sa ubegribelighæ høyt
sa at tz siness ther begthæ
one nether aff skien so
een vegh oc oppa then
vest sida er eet brent
dæ boel so er oppa vor
sidæ so udi scrift kalliss
romfea flamea sa at en
gæ werdens kato kem
ther oui ude thy kudgæ
va nogher fulæ te so vil
læ gaa tid naagit nær
them ingittæ høyæ bergæ
oc tlepper forgiftighe
vader grumme dyur oc
ormæ orme bullæ och
hedhæ engin kudæ ok //

komma nar til skibff
fræ at nogher flod forst
forthi at flode løber vm
nerstudom vmme wordin
oc fore thz buller skibe
so thu aff sek stifuer
tha thu nether faller aff
hølwa biergha oc stena
iek hafuer nel hørt atth
noghra thra oc daar for
skotit til skibe huilka
som wor som dyfua oc
somma blinda somma sinke
gemeste bradsøg tha ter
tet bestymade huilkit ma
ma troo at icke gudh
er tekkelict at noghre
mæ thz forsøgia skullende
thy villa iek icke nermeer
ond mek misælict wor
at wadra tha wor iek sa
til rada at iek igen
venda oppa my hiemwey
at fare til engeland igen

ther som iek forst kom
til verden ter villa iek
oc skillicsff ned henna
i geen oc faa wordin
sigh i geen oc befala
my sial i gudz nada
oc me studa ret ...

Aff vaye til irigessa
i geen fram at eet
rigta cupsa oc aff
te rigte e polone capli.m. ix

a Aff te stikera so iek
saa oppa my hie
wey tha iek vnde ferd
vel iek sefua nagher ord
my wey fall fræ at te
neer sida i ethiopia ps
butte iobid keyser riga
forst til land oc saa
til skibe wy seylede my
gutz hielp fræ at ma
ttæ oser maiga dage
ferd oc komma til eet
riga heter kassa [illegible]

er oc ee aff the femte
riga som fore er screfuit
aff thz er ffrantymma daghs
ferd lanct oc hedes thra
tyma daghs ferdh breth
oc er tz nafnbudeste oc
baste aff alla the andre
riga thi Romma enghia
Bispinc tid aff tystin
domend ma skal nqua
teska macht tnigt fo menis
ka behoffu at ma finn
ther ey nagit aff thz
riga er fulth aff gode
bispstader oc aff folk
sa at ma finder j een
godh bispstad uppa hwer
halfua daghs ferdh thz
er oc een merkelik klo
ster han hafu een deel
aff righit aff ysbro loghe
oc een deel aff fratkra
ther nest fore vj ud aff
ferdh riga oc Romma til
tz riga ribob som oc

er eet aff the fetten riga
tz er eet got rikt riki stor
oc bret oc fult aff al
la hona rigdom thet
holler keysren aff tha
tan vm sek thet eer
een merkelik stad oc al
la the andre ther hafu
konungin eet skønt pa
latz oc the oppersta aff
guda bestops so ther
hetir labass da hafu
ter eet hetlict sidska
alt folkit so j riget it
er giter hanu lidelsa
oc er vm hanu lig
vjss som esene vm
pastuen tha bind och
velsu oc gifu oster
theris astund ken oc bo
ficia oc alla stader er
ther mirzita vz sortolot
guda stena fri kaant
thc holla pa mettin hoyted

aff thera ~~offre~~ offer huil
ket tec offre thris aff
gud oc spilta nagther
mad een tarr menis
kess blod eller aff faa
tz tec offer ta gulla tz
hans liff tec hafua ter
oc swa dan sedh altz
aer een swa ther oppe
te som nafuit udie eer
ta skal hans sen ell-
nasta arfeing til sin
sue bynda alla verl
oc frendher oc geten
ska spiror tec felgha
alla then dode kropp
oppa eet hoyth bergh
ther gaar then verde
sta plata fic oc skar
hofuudit fra then dodo
da oc faar ther hans
sen eller hans arfeing
udi een desk aff gull
oc ther nest syngha te
een sinnelich sagh oppa

thris maal ther sakcass
ta magta hona fula
skina rafna kragher oc
andra fula oc plather
hugghe thoppan i sma
stikka oc kaste them
for thim tec mena
vesth at the aer altz
gudz engla oc skullu
fora hans kropp udi hy
paradis nu tzea skar
keller gers ta syngha
tec glatza gudelighe
som wy gior y desulle
Sub venite sci angeli zee
oc tz som te sia tzer
pa merit at sia sker
alla huar hellich ok
retuisth tzta menis
ka war huilke gutz
anghla ulu fer in udi
paradis Der nest tha
gaa thec alla brom[illegible]
singh oc arfinghana

giper thim eet goth exe
terbud oc fora te sijna
vtg san te huer thra
eet stikca aff te spoiss
hofuith vel sadit oc hel
reet oc drikca alla
ud aff hofuit skallen
huilke ar winsamwa la
da uell polle oc repa
oc drikca ther sijde all
tid aff te dodha til a
mynelsa Ite fra thra
ferdh rijktha oppa my
ghe ferd ty dagh ferdh
er een stor ff oc rijkta
oc een konung megit
mektik oc rijkth oc
aff alt tz so iek ther
sua vel iek sia eet oc
ther mz cuda Ter bodha
een man thin rijktestha
so i alt thz rijktha war
tha bar oc all tiid
kosteligha cladher tha
ood an madha skimligha

oc rsluetta tha willa ey
hedre thra ey fersta ey
htuigt ey giua ey bana
thra ey rodha tok wor
tha een thra ou mager
margtuer oc bana thra
bad gotz oc reta loffh
huer aar an htyna
tunna gildenia oc huert
tunna giper ty tusenda
gildenia tha skyltta en
ggen tingt udhen all
cnastia at lefua tres
lighta offt sith legemee
lysth udi thra vdhen
oc ther for burgha
hanu at jordis udhi
heluite affgrund mz te
rijktha epulone Tena
forst fuui lefuit hafu
tha cruith offt sina for
aldher oc hanu skall
tha oc lada sina offt

efft' komma' at win
gha' han boor udi eet
palatz kostelict som
thz vor een keysers pa
latz thz eer een mill
om kringh oc inwrith
mz kostelich gerningh
ther udi hafuer han
tree gardha oc win
gardha hwilke ryn
nende vatn oc fiske oc
vtan garz ok skip' //
ma fara oc thera
giorda inden til mz
gull oc oc kostelighe
malningha han hafuer
och eet skønt sinner
lightmal mit udi pa
lace som kostelige
eer aff gerning end al
le the andr' ~~bigd~~
bigde oppa thette pelle
ligha som thz wore
een aff wora kyrker
allsamme forgilt mz

pudtil gerning han gaar
spelde eller alder udh
thz palatz han gaar ter
inne oc spacerer naar
hanum lyster mz eeth
tall skøna iomfruer oc
te lede hanum oc bære
hanum mellom thet he
dher nar han noghen
stadh aff pale udgaar
sa at han i thesse made
oc i magha andre ma
dhe hafuer sin lyst til
alla sine feen sin til
sin døde vell lucteder
vrter oc mz all anner
thz som lucter Til
sin spelse mz alt thz
som leen oc blot er
oc mz skøna iomfruer
som altid boob hanum
til sin taff mz wal
tafuade madh och
dryk til sin welgatil //

sin scrinda alt thz som
kosteliget oc hans quin
beskofuelikt ær til sin
hofcena mz sinom sangh
oc lysteligh sangh ogh
til taleleke tha at han enkta
fatte at hon vtte thz ham
wel behawer han hawer ogh
al tidh hoos sik halff
tridiasinz tiughu iumfrur
skoneliga iomfruar so ham
altid war tiughi oc tiæ
ma æpter all hans wilia
til hans ~~[illegible]~~ bord til
hans drikk til hans sangh
oc til hans kosth war han
sidher wedh sith bord tha
war ther hanum all tiidh
fæm rætter til bordsins
mz sins sigh oc kosteligh
oc summe aff them ther
bytza for hanum oc skara
hans mad j sma stykka
somma stigha madhin widh

hans mund oc somma skri
gha hans sakla mz eet
runt clæde thy at hans
eghna hender liggia
sluær oppa bordit saa
sam lefnit hawer han
hwerdagh han hwar
sik mz enga tha stikka
so han kan hawa vmma
gha ellr møde aff thz
lefwer han all sin tiidh
frem widh lefnadhes wel
kosth oc forthy han lefwer
sam eet swiin mz krop
pinne tha skal helwitis
tiughar wedh skale war han
dør oc so ik sagde at
han legger hænna quekar
oppa bordit han kan en
ka tugha eller holla mz
hænerna forthy at hans ne
ra ær stinza langa ogh
thraghtadha woxna thy at
the skal alder thz holla thz

for ster ædla hed ter udi
rigit at lada sina nauy
læ vorda oc mest mz them
so tiænæ hafua so them
tiæna melda sinna te
hafua sa lanctha meyla
oc krogota ord at thera
hender sinab so ~~hete~~ te
worst vapnæ oc alla
~~at~~ ædla qwinna hafua
sina fodær aff thera ædh
laghed te plega at bin
da thera fødher thor
ædlighta war te lightha
i vogga sa at the ey
fan theris halfua vorst
ist som the ellers for
git hadha ~~[illegible]~~ Aff
tenna bogh samansetelse
udi then ædla stad Sco
diensi ca[illegible] l. [illegible]

I dy myn the weg
ud aff for ridha
kom jeck fra at mangha

stor glædhe so thet til tz
tan i huilka so jeck sa
mangha sialsyna ting vn
derlighta oc utrolighæ jeck
hafuer ey scrifuit hudre
oc ovlrin aff tz tz som
jeck saa oc hørde i then
kudda meck oc alt ko
mith i hw jeck hau
oc megit om sect oc
tanugh aff tz so meck
i hw ko for hefuisk
hedh skuld jeck vel oc
ladæ them noghit scrif
ua so for meck udi
the land hafua værit
oc eno offter meck
koma skulla thy vel
jeck her mz ende oc
korta mina ordh atth
thenna tid ok te tiid
ack ko til te goda stad
Scodin so ver aff vor

huis ær tusendi trygh-
werde halfft Jerusalem tyma
ok oppa thz secunda ok
thridia ther aff synghes
udt een hadha so hette
bastha tha hadhe iek ma-
ghe langhe ther aff stadin
ok bland them ko till
mek een gamal gra
hærit man viss ok for-
spekt j sin konsth ha
hed mester iohes de
barba sa langhe talede
vy vedh at vy kende af
gammelt veskaph so
vy fordom hadde til sa-
man udi kair haos
soldanē so iek sezaf
vyzth hafuer then tiid
han sin konst oppanda
mek bewist hadha och
hulpit mek ud af my-
nga ta bad han ok
raddhe mek at iek skul

le til samme schrifua man-
gher aff the stikka som
iek seet ok hört hadhe
udi my langha pelagrims
reysa so folk mattha
hafua ok læsa efter my
dødh tha til samma potter
iek tenkte forst i ma bog
so iek tok ikke hadde
tenkt at ghyre fyr en
iek hadde komit til eng-
land iek troer vesselighe
at thz vor synerlighe guts
skyk talsa at iek veg
for thenne langha forthi
at sen iek aff aff stadh
foro tha hadde too aff vor
konungha aff england ok
kiff mellom them och
forderuadhe land ok vy
thea vz roff ok brand
och dødhsslaght hadhe
iek blefuit heme ta

vor iek lenge sidhen efftir
oc hadhe giort meghin
grofua sinder huilkit
iek mz gutz hielp vel
nw quit ær Jæk ær
nw ffra tredia oc tra
tyma nar siden iek ind
foor oc iek ær nw udi
tymmer fore stad ledom
huilkin som liggher fra
thz engelska haff tvo
daghs ferdh oc iek hauer
nw vesth siwnt at te
too fore konunga æn nw
vell forlikta thy farer
iek nw heem til englad
oc vil mz gutz hielps
hauæ mak oppa mina
aller dagha roo och
mak oc tiæna thet al
mesta stund til min
siælff salighed jo meher
oc alla te so hanum tro
ligha tiæna vell giffua

enigh fred oc glædha
mz sek udi hemmiriks
rike ~~Amen Explicit~~
Explicit libellus
Scriptus per fratrem ola
uum iacobi ordinis
sancti francisci quem
fecit sibi ffr Johannes
michaelis guardianus
westuedensis [illegible]
[illegible] Anno domini
mcdlnono In profesto
assumptionis virginis
gloriose etc.

KUNGL. BIBLIOT... STOCK...

[illegible] Magd
[illegible] magist
[illegible]
[illegible]bellus
fr[illegible]m ola
ordinis
[illegible]sti [illegible]
fr Johes
[illegible]
[illegible]
[illegible] Amodin
[illegible] festo
virginis
[illegible]

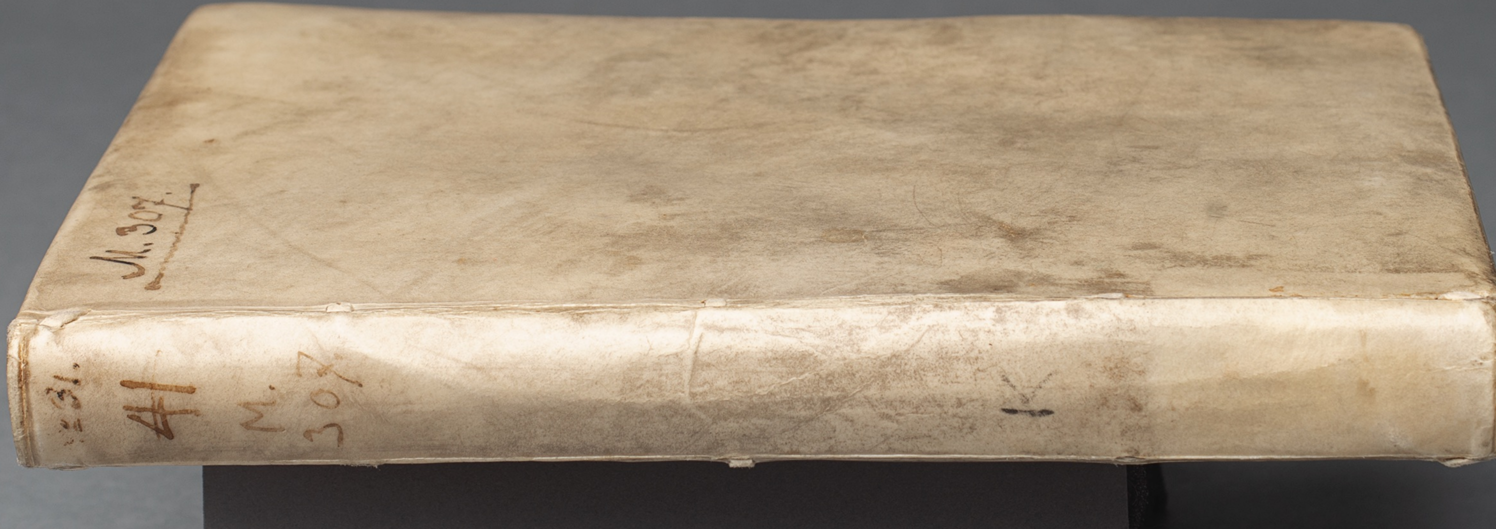
M. 307.
41
M. 307.
K

M. 307.